

Mehmet Rauf

BÖĞÜRTLEN

YAYIN YÖNETMENİ

EMİNE GÜRSOY NASKALİ

HAZIRLAYAN

HABİBE DEMİR

Türk Dil Kurumu Yayınları

Mehmet Rauf

BÖĞÜRTLEN

Mehmet Rauf

Böğürtlen [e-kitap]/ Mehmet Rauf; yayın yönetmeni: Emine Gürsoy Naskali;
hazırlayan: Habibe Demir.-- Ankara: Türk Dil Kurumu, 2024.

116 s.; 21 cm.— (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil
Kurumu Yayınları; 1553)

ISBN: 978-975-17-5830-9

Kaynakça var.

1. Türk Edebiyatı, Roman I. Naskali, Emine Gürsoy (yay. yön.) II. Demir,
Habibe (haz.) III. e.a

813.42

Türk Dil Kurumu Yayınları

Mehmet Rauf

BÖĞÜRTLEN

Yayın Yönetmeni
Emine Gürsoy NASKALİ

Hazırlayan
Habibe DEMİR

Ankara, 2024

Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
Türk Dil Kurumu Yayınları: 1553

BÖĞÜRTLEN

Mehmet Rauf

*

Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALİ

*

Hazırlayan:

Habibe DEMİR

*

İnceleyiciler:

Prof. Dr. Mitat DURMUŞ

Prof. Dr. Nâzım Hikmet POLAT

Doç. Dr. Erdoğan KUL

*

Metin Denetimi:

TDK - Tuğçe ERKURT

*

Sayfa ve Kapak Tasarımı:

TDK - Mehmet GÜVEN

*

Birinci Baskı: Ankara, 2024 Mart

ISBN: 978-975-17-5830-9

DOI: 10.24155/tdk.kitap.20

*

Dağıtım:

Türk Dil Kurumu

Üniversiteler Mahallesi

Toplum Caddesi No.: 5

06800 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 (312) 457 52 00

Belgegeçer: +90 (312) 468 07 83

Genel ağ: <http://tdk.gov.tr>

*

©5846 sayılı Yasa'ya göre
eserin bütün yayın, çeviri ve alıntı hakları
Türk Dil Kurumuna aittir.

İçindekiler

Mehmet Rauf – Yaşam Öyküsü • 7

Kaynaklar • 11

Giriş • 15

Böğürtlen • 17

Mehmet Rauf – Yaşam Öyküsü

12 Ağustos 1875'te İstanbul Balat'ta doğar. İlk ve ortaöğrenimini Defterdar Mahalle Mektebi ve Soğukçeşme Askerî Rüştiyesi'nde yapar. 1888 yılında girdiği Bahriye Mektebi'ni 1894'te bitiren Mehmet Rauf, Girit'te tamamladığı stajının ardından Kiel Kanalı'nın açılış töreni için Türkiye'den gönderilen askerî gemiyle 1895'te Hamburg'a gider. 1899 yılında yüzbaşılığa, II. Meşrutiyet'ten sonra da kıdemli yüzbaşılığa terfi eden Mehmet Rauf'un 1905'te atandığı Mekteb-i Bahriye Kitabet Muallimliği ordudaki son görevidir.

II. Meşrutiyet'ten sonra imzasız olarak yayımladığı *Bir Zambak'ın Hikâyesi* adlı romanının yasaklanıp toplatılmasının ardından 1910 yılında askerî mahkemece altı ay hapis cezasına çarptırılarak askerlikle ilişkisi kesilir. 1920'de Şule Neşriyat Evi adıyla bir yayınevi açan Mehmet Rauf, 1 Kasım 1921-2 Mart 1922 tarihleri arasında **Vakit** gazetesi yazarı sıfatıyla bir süre İtalya'da bulunur. 1926'da geçirdiği kısmi felcin ardından 1928'de geçirdiği ikinci felç, onu yatağa düşürür. 23 Aralık 1931 tarihinde vefat eden Mehmet Rauf, İstanbul Maçka'da toprağa verilir.

Edebiyata eğilimi, küçük yaşta okuduğu kitaplar ve babasıyla gittiği tiyatroyla başlayan Mehmet Rauf, özellikle Bahriye Mektebi yıllarında Türk ve Batı edebiyatıyla ilgili eserleri okumaya hatta Prosper Mérimée, Alphonse Daudet ve Catulle Mendès gibi yazarlardan çeviriler yapmaya başlar. Edebî zevki geliştikçe George Ohnet, Octave Feuillet, Daudet, Emile Zola, Gustave Flaubert gibi realist yazarlara yönelir. İzmir'de hayranı olduğu Halit Ziya'ya gönderdiği *Düşmüş* adlı hikâyesi *Hizmet* gazetesinde yayımlandığında henüz on altı yaşındadır. Mektuplarla kurulan

dostlukları, Halit Ziya'nın İstanbul'a gelişiyle daha da ilerler. Halit Ziya'nın özel kütüphanesinden faydalanma ve onunla fikir alışverişinde bulunma imkânı ona edebî hayatında yepyeni ufuklar açar.

1897'den itibaren **Servet-i Fünûn** mecmuasında yaklaşık beş yıl süren hikâye, roman, mensur şiir, makale ve incelemeler kaleme aldığı bu verimli yıllar, Mehmet Rauf'un edebî hayatının en önemli dönemini oluşturur. İlk romanı *Ferdâ-yı Garâm*'la, psikolojik romanın edebiyatımızdaki başarılı örneklerinden sayılan *Eylül* ve bu romandan sonra en çok tanınan eseri *Siyah İnciler*'de topladığı mensur şiirleriyle edebî kişiliğinin zirvesine ulaşır. Türk, İngiliz ve Fransız edebiyatlarıyla ilgili kaleme aldığı yazıları, eleştirileri ve tiyatroya dair makaleleri yine bu dönemde **Servet-i Fünûn** dergisinde yayımlanmıştır. Bu yüzden de hep bu dönemde verdiği eserleriyle anılagelmiştir.

1901'de **Servet-i Fünûn**'un geçici olarak kapatılmasının ardından II. Meşrutiyet'e kadar sessiz kalan Mehmet Rauf, Meşrutiyet'in ilanından sonra tekrar yazı hayatına geri dönerse de artık yeni bir edebiyat anlayışı ve yeni bir edebî nesil vardır. 1908'den 1927'ye kadar sürecek olan bu dönemde, **Servet-i Fünûn**, **Resimli Kitab**, **Musavver Hale**, **Musavver Muhit**, **Şehbal**, **Şiir ve Tefekkür**, **Şebâb**, **Resimli Ay**, **Sevimli Ay**, **Güneş** **Mecmualarıyla Tanin**, **Yeni Ses**, **Cumhuriyet**, **Peyam (Peyam-ı Edebî)**, **Payitaht**, **Vakit** gazetelerinde çeşitli yazılar kaleme alan Mehmet Rauf, **Mahasin**, **Süs**, **Gelincik** ve **Sinema Yıldızı** adlı dört de magazin mecmuası yayımlar. Bu kadar dergi ve gazetede yazmış olmasına karşın onun için artık bir "unutuluş dönemi" başlamıştır. Bu unutuluştaki Mehmet Rauf'un aşkları ve bohem hayatı da önemli rol oynamıştır. Özellikle askerlikle ilişkisinin kesilmesinden sonra hayatını tamamıyla yazılarıyla kazanmak zorunda kalması onu edebî kaygıdan uzaklaştırır. Edebî hayatının bu döneminde kaleme aldığı on bir romanın bir kısmı tefrika edildikten sonra kitap hâline gelirken *Harabeler* ve *Kâbus* adlı iki romanı ise tefrika hâlinde kalmıştır. Mehmet Rauf'un bu dönemdeki eserlerinde dikkati çeken husus, önceki romanlarından farklı olarak platonik aşktan çok maddi aşkın ön plana çıkmış olmasıdır.

Öte yandan Mehmet Rauf, II. Meşrutiyet'ten sonra tiyatro ile ilgili makaleler yazıp adapteler yaparken bir yandan da Sahne-i Osmanîye ile 1914'te kurulan Darülbeytî'nin yönetim kurullarında görev alır.

Mehmet Rauf'un eserlerindeki ortak özellik, aşırı bir duyarlılık (*santimentalizm*), alınganlıklar, hastalıklı (*patetik*) ve sonu intihara varan karşılıksız aşklar, hastalık, ölüm fikri ve bunların vermiş olduğu kötümser atmosferin işlenmiş olmasıdır. Yine bunlara müzik düşkünlüğünü de (*melomani*) eklemelidir.

Eserlerinde sıkça başvurduğu ruh analizlerinde zaman zaman aşırıya kaçtığı söylenebilir. Mehmet Rauf, Servet-i Fünûn Edebî Topluluğu içinde dili en sade olan yazarlardan biridir. Bunun nedeni, diğer arkadaşlarına göre üslupçuluğu başaramamış olmasıdır. Genellikle birbirinin yazılarını imladan, üsluba kadar kontrol eden Servet-i Fünûn Edebî Topluluğu'nun dağılışımdan sonra verdiği eserlerinde görülen dil sürçmeleri bu yüzdendir.

ESERLERİ

Roman: *Eylül* (1901), *Serap* (1909), *Ferdâ-yı Garâm* (1913), *Genç Kız Kalbi* (1914), *Bir Aşkın Tarihi (Mültehib)* (1915), *Menekşe* (1915), *Karanfil ve Yasemin* (1924), *Böğürtlen* (1926), *Define* (1927), *Son Yıldız* (1927), *Harabeler* (1927), *Kan Damlası* (1928)¹, *Kâbus* (1928), *Halâs-İstiklâl Harbi Romanı* (1929).

Hikâye: *İhtizâr* (1909), *Âşıkane* (1909), *Son Emel* (1913), *Hanımlar Arasında* (1914), *Üç Hikâye* (1919), *Kadın İsterse* (1919), *Pervaneler Gibi* (1920), *Safo ve Karmen* (1920)², *İlk Temas İlk Zevk* (1922), *Aşk Kadını* (1923), *Gözlerin Aşkı* (1924), *Eski Aşk Geceleri* (1927).

Mensur Şiir: *Siyah İnciler* (1901)

¹ Define adlı eserin zeyli olması sebebiyle *Külliyat*'ın içerisinde *Define* ve *Kan Damlası* şeklinde yer almaktadır.

² Telif eser olmadığı için *Külliyat*'a alınmamıştır.

Oyun: *Ferdi ve Şürekâsı*³, *Pençe* (1909), *Cidal* (1911), *Diken* (1917), *Sansar* (1920), *Ceriha* (1927).

Anı: *Mehmet Rauf'un Anıları* (Derleyen: Rahim Tarım 2023).

Prof. Dr. Rahim Tarım

³ Halit Ziya Uşaklıgil'in aynı adlı eseri, Mehmet Rauf tarafından oyun hâline getirilerek 1909 yılında kitap olarak yayımlanmıştır. *Külliyat*'a telif eser olmadığı için alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- AKALIN, L. Sami; *Mehmet Rauf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Varlık Yayınları, İstanbul 1953.
- AKI, Niyazi; *Türk Tiyatro Edebiyatı Tarihi I: Başlangıçtan Cumhuriyet Devrine Kadar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1989.
- AKYÜZ, Kenan; *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, Ankara 1982.
- AKYÜZ, Kenan; *Tevfik Fikret*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 56, Ankara 1947.
- ALANGU, Tahir; *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman*, C I, II, III, İstanbul 1965.
- AND, Metin; “Tanzimat ve Meşrutiyet’te Tiyatro Yazarlığı”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, C VI, İletişim Yayınları, s. 1622-1628, İstanbul 1985.
- BAKIRCIOĞLU, N. Ziya; *Başlangıcından Günümüze Türk Romanı*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1983.
- BELGE, Murat; *Edebiyat Üstüne Yazılar*, İletişim Yayınları, İstanbul 1998.
- BİRİNCİ, Ali; “Müstehcenlik Tartışmaları Tarihinde ‘Bir Zambağın Hikâyesi’” *Dergâh*, nr: 16, s.19, Haziran 1991.
- BİRSEL, Salâh; *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*, 2. bs., İstanbul 1981.
- BİRSEL, Salâh; *İstanbul Paris*, Ankara 1983.
- BOSTAN (Mustafa)-ÇIRAK (Münevver); *Mehmet Rauf: Bütün Telif Tiyatroları*, Hiper Yayın, İstanbul 2020.
- COŞKUN, Erdoğan; *Mehmet Rauf*, Toker Yayınları, İstanbul 1976.
- ÇELİK, Naci; *Romanda Hesaplaşma*, Türkiye Defteri Yayınları, İstanbul 1971.

- ÇOKER, Fahri; *Deniz Harp Okulumuz 1773*, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul 1984.
- DİNO, Güzin; *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul 1978.
- DÜRDER, Baha; *Şâirler, Muharrirler, Edipler*; 9. bs., İstanbul 1970.
- ERCİLASUN, Bilge; *Servet-i Fünûn'da Edebî Tenkit*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet; *Cenap Şehabettin*, Yeni Şark Kütüphanesi, İstanbul 1934.
- FINN, Robert P.; *Türk Romanı* (İlk Dönem 1872-1900), Bilgi Yayınları, Ankara 1984.
- GÖKÇEK, Fazıl; *Bir Tartışmanın Hikâyesi: Dekadanlar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2007.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Hikâye ve Romanları Üzerinde Bir Araştırma*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1982.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Edebî Eserleri Üzerinde Bir Araştırma*, İzmir 1984.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Halit Ziya Uşaklıgil*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- KAPLAN, Mehmet; *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II*, İstanbul 1987.
- KAPLAN, Ramazan; *Klâsikler Tartışması (Başlangıç Dönemi)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1988.
- KARAOSMANOĞLU, Yakup Kadri; *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1969.
- KAVCAR, Cahit; *Batılılaşma Açısından Servet-i Fünun Romanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1985.
- KOCATÜRK, Vasfi Mahir; *Yeni Türk Edebiyatı*, Muallim Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul 1936.
- KÖPRÜLÜ, Fuad; *Bugünkü Edebiyat*, İkbâl Kitaphanesi, Cihan Biraderler Matbaası, İstanbul 1924.
- KUDRET, Cevdet; *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman*; C I, II; İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1987.
- MEHMET RAUF, *Siyah İnciler*, (Haz.: Rahim Tarım), Özgür Yayınları, İstanbul 2018.

- MEHMET RAUF, *Seçme Hikâyeler*, (Haz.: Rahim Tarım), Özgür Yayınları, İstanbul 2007.
- MUTLUAY, Rauf; *Tanzimat ve Servet-i Fünun Edebiyatı* (XIX. yy. Türk Edebiyatı), Gerçek Yayınları, İstanbul 1988.
- NACÎ, Fethi; *100 Soruda Türkiye’de Roman ve Toplumsal Değişme*; Gerçek Yayınları, İstanbul 1990.
- NAYIR, Y. Nabi; *Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri Antolojisi*; Varlık Yayınları, İstanbul 1947.
- NUTKU, Özdemir; *Darülbeyazıt’ın Elli Yılı*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1969.
- OĞUZKAN, A. Ferhan; *Yakup Kadri Karaosmanoğlu* (Hayatı-Sanatı-Eserleri), Varlık Yayınları, İstanbul 1954.
- ÖNERTOY, Olcay; *Edebiyatımızda Eleştiri (Tanzimat ve Servet-i Fünun Dönemleri)*; Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1980.
- ÖZBALCI, Mustafa; *Mehmet Rauf’un Romanlarında Şahıslar Kadrosu*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1997.
- ÖZMEN, Kemal; “Mehmet Rauf’un *Eylül* Romanı Üzerine Düşünceler: Bir Romanın Doğuş Süreci”, *Rahim Tarım Armağanı*, s. 51-78, Emin Yayınları, Bursa 2022.
- SCOGNAMİLLO, Giovanni; *Bir Levantenin Beyoğlu Anıları*, İstanbul 1990.
- SEVÜK, İsmail H.; *Avrupa Edebiyatı ve Biz -Garpten Tercümeler-*, C I-II, İstanbul 1940-41.
- T. Z. (1332), *Nevsâl-i Millî 1330*, Fırat Âsâr-ı Müfide Kütüphanesi, İstanbul.
- TARAKÇI, Celâl; *Cenap Şahabeddin’de Tenkid (Dil, Sanat ve Edebiyat Hakkında Görüşleri)*, Samsun 1986.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara 1998.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf’un Hayatı ve Hikâyeleri Üzerine Bir Araştırma*, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.
- TARIM, Rahim; “Servet-i Fünûn Romanı ve Bovarizm”, *Est&Non Birikimler*, Şubat-Nisan 2001, s. 79-88.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf’un Anıları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2023.

- TARIM, Rahim; “Anıların İzinde: Halit Ziya Uşaklıgil ve Mehmet Rauf”, *Halit Ziya Uşaklıgil*, s. 335-345, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2021.
- TARIM, Rahim; “Eylül  zerine”, *Prof. Dr. Nâzım Hikmet Polat’a Armağan*, (Tayfun Haykır-Dinçer Apaydın- Merve Akbaş), s. 747-752, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, Ankara 2022.
- T MUR, Taner; *Osmanlı-Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*; Afa Yayınları, İstanbul 1991.
- TÖRENEK, Mehmet; *Hikaye ve Romanlarıyla Mehmet Rauf*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 1999.
- UŐAKLIG L, Halid Ziya; *Kırk Yıl*, (Haz. Nur  zmel Akın),  zg r Yayınları, İstanbul 2008.
- UŐAKLIG L, Halid Ziya; *Sanata Dair*, (Haz.: Sacit Ayhan-Levent Ali  anaklı),  zg r Yayınları, İstanbul 2014.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Edebî Hatıralar*, Akşam Kitaphanesi, İstanbul 1935.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Edebiyat Anıları*; Türkiye  ř Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 1975.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Kavgalarım*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2019.

Giriş

Mehmet Rauf'un *Böğürtlen* adlı romanı, *Cumhuriyet* gazetesinin 9 Teşrinisani 1341 [9 Kasım 1925] tarihli 540. sayısında tefrika edilmeye başlanmıştır. Tefrika 28 bölüm sürmüştür ve son bölüm, gazetenin 8 Kânunuevvel 1341 [8 Aralık 1925] tarihli 569. sayısında basılmıştır. Gazetenin 3. sayfasında basılan tefrika, yalnızca 564 ve 566. sayılarında, içeriğin yoğun olması sebebiyle kesintiye uğramıştır. 564. sayıda duyuru; "İtizar: Edebî tefrikamız "Böğürtlen" kesret-i münderecât hasebiyle bugün tehir edilmiştir. Yarın devam edilecektir." şeklinde yapılırken,¹ 566. sayıda "İtizar: Münderecatımızın kesreti hasebiyle edebî tefrikamız "Böğürtlen" derç edilemeyecektir."² ihtarıyla tefrika ertelenmiştir.

Roman, kitap olarak 1926 yılında İstanbul'da Babıâli Caddesinde faaliyet gösteren Kitabhâne-i Sûdî-Akşam Matbaası tarafından basılmıştır ve tefrikada yazıldığı gibi, kitabın iç kapağında da "aşk romanı" ibaresi yer almaktadır.

Böğürtlen, Bordo Siyah Yayınları, Akvaryum Yayınevi, Kapra Yayıncılık, Ema Kitap, Karbon Kitaplar tarafından sadeleştirilerek hazırlanmıştır. Elinizdeki bu yayın, 1926 tarihli ilk baskı kitabı ile gazete tefrikaları karşılaştırmalı olarak esas metne bağlı kalınarak hazırlanmış, gerekli yerlerde noktalama işaretleri günümüz imlasına uyarlanmış, anlatım bozukluğu olan yerlerde köşeli parantez içerisinde eklemeler yapılmış, güncel kullanımı azalmış kelime ve terimler dipnotlarla açıklanmıştır. Gazete tefrikaları ile 1926 tarihli

¹ *Cumhuriyet*, sayı: 564, (3 Kânunuevvel 1341 [3 Aralık 1925]), s. 3.

² *Cumhuriyet*, sayı: 566, (5 Kânunuevvel 1341 [5 Aralık 1925]), s. 3.

ilk baskı kitabın karşılaştırılmasının neticesinde, metinde herhangi bir ekleme çıkarma yapılmadığı, üslubunda bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Tespit edilen basım hataları, anlatım bozuklukları mukayeseli olarak dipnotlarda belirtilmiştir.

Habibe Demir

BÖĞÜRTLEN

BİRİNCİ KISIM

İlk Tesadüf

Biz daha Kalipso Otelî'nin önüne gelmeden iskele tarafında bir otomobil borusu ötüyordu. Köşeyi döner dönmez oto ile karşı karşıya geldik. Şahane bir arabada ilk te'sîr-i mâ-fevkü'l-hayâl³ bir âleme mensup mahlûklar hissini veren beyazlar giymiş, üçü de birbirinden esîrî⁴ ve birbirinden şık üç genç hanım indiler. Bunlar yanımda Nihat'ı görünce, latif çehrelerinde şâyân-ı perestîş⁵ bir samimiyet hamlesiyle âteşîn⁶ iltifat tebessümleri tulû etti,⁷ üçü de pür-şitâb⁸ elleriyle onu selamladılar.

Nihat – Vay, “le truva gras⁹...” dedi ve pek teklifsiz işaretlerle mukabele etti.¹⁰ Bu pek samimi teklifsizlik o kadarla kalmadı. Otomobilden daha parlak bir iltifatla tetevvüç etti.¹¹ Genç hanımlar arabalarını durdurarak onu yanlarına çağırdılar; Nihat, koştu, gitti,

³ te'sîr-i mâ-fevkü'l-hayâl: hayallerin ötesinde etki

⁴ esîrî: çok hafif, uçacak kadar hafif

⁵ şâyân-ı perestîş: tapınmaya layık

⁶ âteşîn: coşkun, heyecanlı

⁷ tulû etmek: meydana çıkmak, doğmak

⁸ pür-şitâb: aceleyle

⁹ les trois grâces (fr.): Yunan mitolojisinde “üç güzeller” olarak anılan ve çekicilik, güzellik ve yaratıcılık tanrıçalarıdır.

¹⁰ mukabele etmek: karşılık vermek

¹¹ tetevvüç etti: taç giydi

hararetl  bir Şevk ve hande, uzaktan gördüğüme nazaran cilveli ve gamzeli¹² bir muhavere¹³ devam ediyordu. Nihayet başlar bana döndü; benden bahis olunduğunu anladım. O anda Nihat eliyle beni  a ırdı; fevka'l-hilkat¹⁴ vücutlara temas edeceğim hissikablelvuku¹⁵ ile ilerlerdim.

Otomobilin önüne gittiğim zaman, Nihat resm-i takd mi¹⁶ yalnız benim ismimi söylemek suretiyle ifa etti; Nihat'ın ilk tevs mi mucibince¹⁷ "le truva gras"ın    n n de dudaklarında reng n bir iltifat tebessümü dalgalandı; başlar hafifçe eğilerek selamım iade olundu. En yaŐlıları, benim huzurumla peyda olmuş hissinin veren n m-resmiyetle:¹⁸

— Demek bu gece bekleriz... dedi ve bana hitaben:

— Beyefendi de lütfen teŐrif ederlerse pek memnun oluruz! diye ilave etti.

O zaman Nihat benim fikrimi istizah eder¹⁹ gibi baktı. En k   kleri görünen, açık ela gözleri, Şeytanet ŐimŐekleriyle dolu, kalınca dudakları daim  zannını verecek pek iŐveli bir tebessüm goncasıyla m zehher²⁰ küçük hanım:

— Artık bu kadar naza tahammül edemeyiz Nihat Bey... diye serzeniŐ etti. ArkadaŐım var dediniz, o da halledildi. H l  tereddüt ne demek oluyor?

Ve bana dönerek, tebessümü daha derinleŐmiŐ, gözleri daha canlanmış, doğru koŐup kalbimi zapt eden sıcak ve m essir²¹ bir hitapla:

— Değil mi beyefendi? diye sordu.

¹² gamzeli: göz süzerek, göz ucu ile bakmalı

¹³ muhavere: karşılıklı konuşma

¹⁴ fevka'l-hilkat: yaratılıŐın ötesinde

¹⁵ hissikablelvuku: olacak bir Şeyi olmadan önce haber veren duygu, önsezi

¹⁶ resm-i takd m: takdim etme, tanıŐtırma Şekli

¹⁷ tevs mi mucibince: tanıŐtırması gereğince

¹⁸ n m-resmiyetle: yarı resmiyetle

¹⁹ istizah etme: bir husus hakkında açıklama isteme

²⁰ m zehher:   eklerle bezenmiş,   eklenmiŐ

²¹ müessir: etkileyici

Benim neden bahis olunduğunu pek anlamadığımı gören en büyükleri izah etti:

— Nihat Bey’i hiç beklemezken burada birdenbire böyle ele geçirmek bizi pek sevindirdi... Bu akşam köşkte misafirlerimiz olduğu için gelmesini rica ettik, beraber olduğunuzu söylediler; artık sizle de şerefyâb olduğumuz²² için beraber gelmenize bir mâni kalmamış demektir. Lütfen davetimizi kabul ederseniz...

Ben, kemâl-i minnetle²³ hem Nihat hem kendi namıma arz-ı şükrân ettim, beyaz eldivenlerde mahpus²⁴ ellerini sıktık ve şuh te-bessümleriyle pür-reng ü nûr²⁵ ayrıldık.

İlk sözüm: “Kim bunlar Allah aşkına!” diye sormak oldu.

Nasıl anlatacağını arıyormuş gibi hafif bir tereddütten sonra bin bir mana ile müzeyyen²⁶ bir dudak hattıyla sadece:

— Onlar, dedi.

— Kim onlar?

— Canım demin söyledim ya! Le truva gras... Esatir²⁷ devri için le truva gras denilen güzellik ilaheleri ne ise, bin üç yüz otuz dokuz sene-i mübârekesinde²⁸ İstanbul’un yüksek zevk-i hayâtı için de bunlar odur.

— Bunları nerede tanıdın?

— Hilâl-i Ahmer²⁹ balosunda, Pera Palas’ta.

— Pek az zamanda bu kadar teklifsizlik?

— O vakitten beri pek çok ve pek çok temas neticesi... Evvela baloda tanıdım, o gece o kadar samimiyet hâsıl oldu ki beni evlerine

²² şerefyâb olmak: tanışmaktan dolayı şeref kazanmak

²³ kemâl-i minnetle: tam bir gönül borcu

²⁴ eldivenlerde mahpus: eldivenleri giymiş

²⁵ pür-reng ü nûr: renk ve ılık dolu

²⁶ müzeyyen: bezenmiş

²⁷ esatir: mitoloji

²⁸ Bahsedilen tarih, miladi 1923 senesine denk düşmektedir.

²⁹ Hilâl-i Ahmer: Kızılay’ın eski adıdır.

davet ettiler, bir anda hayatlarına atılmış idim; fakat onların hayatı denince iyi anlamalı...

— Babaları kim?

— Bilmem. Salonlarında, bazen babaları yahut ağabeyleri olabilecek erkekler gördümse de...

— Bu nasıl Şey Allah aşkına... Babalarını tanımadan evlerine nasıl devam edersin?

— Canım,  z m n  ye de bağını sorma demezler mi? Zaten bu mümkün değildir ki. KarŐında en nefis cinsinden    salkım var; sonra yalnız bunlar da değil. Her gün bin bir insanla dolup boŐalan bu salon bir cihan, bir  lemdir.  nsan sokakta rast geldiği herkesi tanımak ister mi?  stese de vakit bulur mu?

Başımı salladım; “Anlamıyorum,” dedim.

— Elbette anlamazsın, dedi; bir kere bunlar ser p ³⁰ bir sır, bir harikadır; o kadar samimi göründükleri hâlde de bir kaide tahtında olarak³¹ her Şeyleri kapalıdır. Bu kapalı Şeylere mukabil, tebess mleri o kadar açık, iltifatları o kadar mebzul³² ki, insan fazlasını merak etmeğe l z m görmüyor, bağdan bahsetmeği unutup  z m yle iktifa ediyor.³³

Nihat’ın bi’l-iltiz m³⁴ gibi esrar ve iĐl ka³⁵ boğduğunu anladığım bu hanımlar beni son derece tahrik etmişlerdi:

—  stanbul’un neresinde otururlar?

— Nişantaşı’nda bir büyük apartmanda.

— Ey burada?

— Ada’ya yaz için gelmiş olacaklar, dedi; ben on beş gündür ziyaretlerimi seyrekleŐtirmiŐtim. Bilmiyorum.

³⁰ ser p : baştan aşağı

³¹ kaide tahtında olarak: kural kaide açısından

³² mebzul: bol

³³ iktifa etmek: yetinmek

³⁴ bi’l-iltiz m: bilerek ve isteyerek

³⁵ iğl k: sözü karışık, kapalı ve anlaşılmaz Şekilde söyleme

— O kadar temastan sonra böyle çekilmenin bir sebebi var mıydı?

Müphem³⁶ bir tebessümle; “İhtimal,” dedi.

Nihat her şeyi esrar ile söylemekten hoşlanır, en sade şeyleri galeyanlı mübalağalara boğmağı sever bir tabiatta olduğu için söylediklerinden tenzilat yaparak³⁷ mana çıkarmağa çalışıyordum, fakat ne kalsa yine harikalı³⁸ bir mana ifade ediyordu.

Cevap vermek istemediğini görünce başka cepheden hücumla geçtim.

— Pek zengin olacaklar, dedim.

— Evet, bitmez tükenmez bir varidatları³⁹ var: Kumar, diye cevap verdi.

— Nasıl kumar? diye sordum.

— Âdeta kumar, yani kâğıtla para kazanmak oyunu.

— Kâğıtla para kazanmak oyunu aynı zamanda ekseriya para kaybetmek musibetiyle biter. O vakit ne yapıyorlar?

— Bunlar için değil, diye mukabele etti. Bazı insanlar, daima kaybederler, bazıları bazen kazanır, bazen kaybederler, bazıları ezeli bir ihsan ile daima kazanırlar. İşte bunların üçü de daima kazanır. Bahtiyarlardandır. Üçü de korkunç bir surette cesur oynarlar. İhtimal bu neticenin muzafferiyetinden⁴⁰ emin oldukları içindir. Kâğıt bunların elinde daima emirlerine ram⁴¹ bir esir gibidir. Elleri her kâğıdı yalnız temas kuvvetiyle tanır, ölçer, biçer ve öyle çeker ve bilir. Ekseriya kendi sermayeleriyle oynamadıkları için ziyandan müteessir⁴² olmadıklarını da hesaba koymak lazımdır.

³⁶ müphem: belirsiz

³⁷ tenzilat yaparak: çıkarım yaparak

³⁸ harikalı: şaşırtıcı

³⁹ varidat: gelirler

⁴⁰ muzafferiyet: üstün gelme, zafer kazanma

⁴¹ ram: boyun eğen

⁴² müteessir: üzüntülü, kederli

— O hâlde bunların apartmanı Rokambol⁴³ romanlarındaki batikhanelerden biri.

  skeleyle inmiştik. Yanımıza bir ahabap geldiği için muhavere orada kaldı; fakat ben nihayetsiz bir merak ile tutuşmuştum. Nihat yanımıza gelen zat ile konuşuyordu, ben, fikren ve hayalen onlarla meşgul oluyordum.

Herh  lde bir iki saat sonra, onları yakından görüp her şeyi anlayacaktım.

Gece, yemekten sonra Nihat’la beraber küçük bir bahçe içinde olan köşkün kapısından girdiğimiz zaman, alt katta sağda ve soldaki büyük salonlarla antre-holün bizden evvel gelenlerle dolduğunu gördük. Orada burada, koltuklarda kanepelerde kadınlar erkeklerle, ikişer    erlik m teferrik⁴⁴ takımlar teşekkül etmişti.⁴⁵

Girdik, ilk his soğuk bir yabancılık oldu; çünkü karşımızda kimseyi bulamadık. Fakat Nihat, evin hayatına alışkın bir tavırla, sağa sola bakarak ilerledi, bir köşede küçük hemřireninkine⁴⁶ benzettiğim bir musiki sesi, kımıldamağa lüzum görmeksizin sadece uzaktan: “Bonsuvar⁴⁷ Nihat Bey... Bonsuvar Beyefendi... Buyurunuz!”

Sonra daha yüksek bir ahenkle içeri seslendi:

— şek  re, Nihat Bey’le Pertev Beyefendi geldi. Bu tarafa bak, diye haykırdı.

Sesin geldiği tarafa baktım, küçük hemşire ara sıra, yüksek kalpağıyla vapurda gördüğüm bir zabıt⁴⁸ beye pek samimi bir tavırla sokulmuş konuşuyordu. Tam bu esnada heyecanlı bir řit bla⁴⁹ en büyük hemşire, şek  re Hanım koştu, bizi istikbal etti.⁵⁰  pek kadife

⁴³ Rocambole: 19. yüzyıl Fransız yazarlarından Pierre Alexis Ponson Du Terrail tarafından yaratılmış kurmaca bir karakter.

⁴⁴ müteferrik: birbirinden ayrılmış

⁴⁵ teşekkül etmek: oluşmak, meydana gelmek

⁴⁶ hemşire: kız kardeş

⁴⁷ bonsoir (fr.): iyi akşamlar

⁴⁸ zabıt: rütbesi teğmendin binbaşıya kadar olan asker

⁴⁹ şit bla: aceleyle

⁵⁰ istikbal etmek: karşılamak

bir kumaş hissini veren latif elini uzatarak pür-sürûr⁵¹ bir kahkaha-cıkla:

— Gelmeyeceksiniz diye nasıl bekliyordum, dedi.

Şekûre Hanım, nîm-dekolte,⁵² açık yeşil bir rop⁵³ giymişti. Omuzlarına kadar açık olan kollarıyla, gerdanı ve bilhassa ensesi balmumundan dökülmüş denecek kadar mevzun⁵⁴ ve murassa⁵⁵ idi. Açık kestane saçları, küçük bir şinyonla⁵⁶ ensesini tezyin ediyor,⁵⁷ alnının üzerinde ve şakaklarında ufak dalgalar hâlinde havalanmış saçlarıyla, pür-şerâre⁵⁸ gözleriyle, çapkın ifadeli, bin bir mana, bin bir cazibe ile hâledâr⁵⁹ etli dudaklarına rağmen yalnız gözlerinin saf bakışıyla ilk nazarda pek masum bir çocuk hissi veriyordu.

Bizi götürdü, hasır bir masanın etrafına dizilmiş koltuklara oturttu. Bir Japon kâsesindeki sigaralardan ikram etti; masaya dayanmış, bir sigaret de kendisi yakarak:

— Akşamüstü sormağı unuttum Nihat, dedi. Otelde misiniz, yoksa bir ayrı evde misiniz?

Nihat, “Ne o, ne o” diye cevap verdi. Bir iki gece için Beyefendiye misafir geldim.

Şâyân-ı perestîş⁶⁰ bir vaziyetle sigaranın dumanını savurarak:

— Oo, işte o fena. Ben yaz için seni de Ada’ya geldi diye ne kadar sevindimdi.

Nihat hemen tebşir etti:⁶¹

⁵¹ pür-sürûr: sevinç dolu

⁵² nîm-dekolte: yarı dekolte

⁵³ rop: elbise

⁵⁴ mevzun: ölçülü

⁵⁵ murassa: değerli taşlarla bezenmiş

⁵⁶ chignon (fr.): saç topuzu

⁵⁷ tezyin etmek: süslemek

⁵⁸ pür-şerâre: kıvılcım dolu

⁵⁹ hâledâr: halelenmiş

⁶⁰ şâyân-ı perestîş: tapılmaya layık

⁶¹ tebşir etmek: müjdelemek

— Fakat akşamüstü Pertev’le Dil’e⁶² kadar gittik geldik, o kadar hoşuma gitti ki bir müddet gelmek istemiyor değilim. Bahusus siz de buradasınız.

  uh bir i  birarla⁶³ ısrar etti:

— Bu lütuf bizim için mi, yoksa Dil için mi?

Nihat gayr-ı mahsus⁶⁴ bir gizli işaretle sadece:

— Ub  diyetim kad  mdir,⁶⁵ samimiyetimden eminsiniz, diye cevap verdi.

  ek  re Hanımefendi, bu tarz cevabı pek beğenmemiş gibi sözü değiştirmek istedi:

— Konyak mı, likör m  ? diye sordu.

Ve cevap beklemeden bir kenarda kendi kendine oturmuş bir genç kızı:

— M  j  n, bize içecek bir şey getir, diye seslendi.

M  j  n (Bir hanım mı, bir hizmet  i mi? Hizmetçi olsa, misafirlerin arasında oturmazdı. Hanım olsa bu kadar b  rid⁶⁶ bir emre maruz kalmazdı.) kalktı, dipte kayboldu.

Biraz sonra likör şişesi ve kadehlerle ufak bir tepsi getirdi.

Bu daha yirmisine gelmemiş, güzel görünmek için s  slenmekle beraber dargın gibi donuk bakan açık kestane gözlerinden, bunların bir şiir manasıyla hem-  heng ve ebed   zannedilecek bir hatt-ı i  bir  rla⁶⁷ kıvrılmış dudaklarından, tayin edilemez müessir, anlaşılamaz, fakat cazip bir ifade-i sihr    f  s  n seyel  n eden⁶⁸ bir mevcut idi.

Nihat büyük bir k    yi  ⁶⁹ tavrıyla:

⁶² Dil: Büyükada’da bulunan Dilburnu Tabiat Parkı

⁶³ iğbirar: gücenme, darılma

⁶⁴ gayr-ı mahsus: belirsiz, hissedilmeyecek şekilde

⁶⁵ ub  diyetim kad  mdir: (size) bağlılığım çok eskidir

⁶⁶ bârid: hoş olmayan, soğuk tarzda

⁶⁷ hatt-ı i  bir  rla: kırgınlık çizgisiyle

⁶⁸ ifade-i sihr    f  s  n seyel  n eden: sihir ve b  y   ifadesi akıtan

⁶⁹ k    yi  : ferahlama

— Vay Müjgân Hanım, nasılsınız, inşallah iyisiniz? Bakınız Ada size ne kadar yaramış, âdetâ toplanmışsınız. Artık hastalık kâmilin⁷⁰ geçti ya?

Genç kız, cevap vermekten aciz gösteren sade bir hicapla⁷¹ tebessüm etti. Gözlerinde ve dudaklarındaki derin ma'nâ-yı füsûn⁷² bu tebessümde tam şaşaasıyla fîrûzan⁷³ idi. Nihat, bana dönerek:

— Müjgân Hanım, evin anfan şerisidir,⁷⁴ dedi; İstanbul'da iken zatürreden uzun müddet hastalık geçirdi fakat elhamdülillah tehlikeden kurtuldu; bak, hatta o kadar istirdâd-ı âfiyet etmiş⁷⁵ ki...

Füsûnkâr dudaklardaki aynı hulûlkâr⁷⁶ tebessüm cevap veriyordu. Ben bekleyeceğini gördüğüm için elimdeki likörü içip bitirmeyerek onu karşımda tutmaktan derin bir haz hissediyor ve kasten tehir ediyordum.⁷⁷

Ufak tefek olmakla beraber, bir kadın için tam mütenasip⁷⁸ bir vücudu vardı. Zahiren⁷⁹ daha ziyade zayıf denilebilecek vücudunda, bluzunun altından canlılığı derin bir zevkle nazar-ı dikkati celp eden zengin göğsü ve harici hattın resmini ketûmâne⁸⁰ tezyin eden⁸¹ dolgun kalçalarıyla nefis bir matbû'iyet⁸² numunesi irâ'e ediyordu.⁸³

— Evet, hiç yataktan yeni kalkmışa benzemiyorlar, dedim.

⁷⁰ kâmilin: tamamen

⁷¹ hicap: utanma, sıkılma

⁷² ma'nâ-yı füsûn: büyüklük anlam

⁷³ fîrûzan: parlak

⁷⁴ enfant chérie (fr.): sevgili çocuk

⁷⁵ istirdâd-ı âfiyet etmiş: sağlığına geri kavuşmuş

⁷⁶ hulûlkâr: etkileyici, nüfuz edici

⁷⁷ tehir etmek: ertelemek

⁷⁸ mütenasip: uygun, orantılı

⁷⁹ zahiren: görünüşte

⁸⁰ ketûmâne: sır saklar şekilde

⁸¹ tezyin eden: süsleyen

⁸² matbû'iyet: güzellik

⁸³ irâ'e etmek: göstermek

G  z  kısa bir an bana in'it f etti;⁸⁴ bunların vahşi derinliğinden p r-ha yet⁸⁵ bir hisle titredim. Nihayet maatteess f⁸⁶ likörü bitirmek, kadehi verip bu cazibeye veda etmek lazım geldi. Bu esnada, yan salonlarda poker partileri teşekküle ba lam  ,   k re Hanım'ı ve Nihat'ı  a  ırıyorlardı; ortalık kar  tı, oynamak isteyenler ayağa kalktılar; kenar salonlara yürüdüler.

Nihat bana:

— Senin canın sıkılacak ama seyredersin, dedi.

  k re Hanım: — Nasıl, Pertev Beyefendi oynamazlar mı? diye sordu.

Ben: — Bilmem ki oynayayım? diye cevap verdim.

 nce bir k hkaha ile:

— Eğer mâni bu ise   retiriz, dedi.

—   renmek de istemiyorum hanımefendi. Zira birkaç tecrübede kumarda kazanamayaca ıma emin oldum ve meşhur darbimeselin⁸⁷ bahşettiği ümitle kanaate karar verdim.

Nihat ilave etti:

— Evet, k  it oyunundaki zarara mukabil a k oyununda k r ümidi, diye güldü.

Şimdi, kenar salonlarda küçük masalarda dörtlük beşlik poker partileri teşekkül etmişti;   k re Hanım, Nihat'ı o tarafa doğru götürürken bana zengin bir hande i vesi ile:

— Yalnızlıktan canınız sıkılırsa, bunu da bilançonun zarar sütununa kaydedersiniz. Herh lde bizde kabahat yok, dedi.

Onları oyun masalarına kadar takip ettim. Arkalarında ayakta dururken M j  n Hanım'ın p r-hayat   cazibe eğlencelere karşı lakayt, kenarda yalnızca oturduğunu gördüm.  lk hamlelerde sihirkar

⁸⁴ in'it f etmek: yönelmek

⁸⁵ p r-haşyet: saygıyla karışık korku dolu

⁸⁶ maatteessüf: maalesef

⁸⁷ darbimesel: atasözü

tesirini pek hararetle hissetmiş olduğum bu genç kıza sıcak bir incizapla⁸⁸ takarrüp ettim.⁸⁹

— Siz de benim gibi oynamıyorsunuz, Müjgân Hanımefendi.

Benim hitabımı hiç beklemiyormuş gibi pür-hayret, iri gözlerini kaldırarak baktı; dudakları mütereddit,⁹⁰ mahzun bir tebessüm hattıyla açılmak istiyor göründü, yüzünde hafif bir buğu uçtu ve bir şey söylemeden yalnız gözlerindeki “evet!” tasdikiyle iktifa etti.⁹¹

— Müsaade ederseniz biz de burada bir mükâleme⁹² partisi teşkil edelim.

Biraz kımıldanarak bana yürür gibi davrandı; ondan muayyen⁹³ bir cevap alamayacağıma emin olduğum hâlde:

— Siz de benim gibi oyun sevmiyorsunuz zannederim, dedim.

Kuru kuru:

— Ben hiçbir şey sevmem, cevabını verdi.

Kendisinden ilk işittiğim bu söz, maddiyetinin sihir ve kuvvetiyle beni gayriihtiyarî⁹⁴ celp⁹⁵ ve ikaz eden bu genç kız, hakikaten pek mücib-i istiğrâb⁹⁶ idi.

— Pek garip, dedim; öyle bir yaşta bulunuyorsunuz ki her şeyi sevmeniz lazım gelir; dünya şık, güzel ve pek caziptir; gençsiniz, güzelsiniz, şairane bir mevcudiyetiniz var. Bu yaşta ve bu mevcudiyette bir genç hanım için hayat sade tebessüm, sade iltifat ve sade saadettir.

Âdeta münfail bir edâ-yı şikâyetle:⁹⁷

⁸⁸ incizap: cazibeye tutulma, ilgi duyma

⁸⁹ takarrüp etmek: yaklaşmak

⁹⁰ mütereddit: tereddütlü

⁹¹ iktifa etmek: yetinmek

⁹² mükâleme: karşılıklı konuşma

⁹³ muayyen: belirli

⁹⁴ gayriihtiyarî: elde olmadan

⁹⁵ celp etmek: kendine doğru çekmek

⁹⁶ mücib-i istiğrâb: şaşkınlığa sebep

⁹⁷ münfail bir edâ-yı şikâyetle: gücenmiş bir şikâyet davranışıyla

— Ben hiçbir Őeyde iltifat görmüyorum, diye mukabele etti.⁹⁸

Ve gözleri uzak bir köşeye akmış, dudakları bir hatt-ı inkis r-la⁹⁹ gamlanmı , göğsü derin bir hareketle kabarmıştı.

O vakit, Ő k re Hanım'ın n m- mir ne¹⁰⁰ tavrını, kendinin evdeki silik vaziyetini düşündüm. S n k, ezilmiş bir mevkide olduğu ve bunu kendinin de takdir ettiği fikriyle sarsıldım ve bu yolu e e-lemek istedim:

— Hayır M j  n Hanım, beni yanlış anladığınızı görüyorum. İhtimal tarz-ı hay tınızdan, hayatın size bahşettiği müsaade ve fırsatlardan, vaziyetinizden memnun olmayabilirsiniz; ben bundan ve bunlardan değil, şiir ve f sununuzun¹⁰¹ size vaat ettiği müstakbel saadetlerden, h sn n z n¹⁰² pek kolayca temin edeceği parlak emellerden bahsediyorum. Derin,  airane bir cazibeniz var, bu cazibe size öyle handan¹⁰³ ufuklar a abilir ki...

Acı bir hayretle büyümüş gözlerle beni dinliyordu. Sözlerim onu memnun edeceğine m nfail¹⁰⁴ olduğunu görüyordum. Anlamıyordum ki! Evdeki t bi¹⁰⁵ vaziyeti, esrarengiz ve f sunk r cazibesine rağmen onu etrafında uçuşan ateşin kelebekler i tiyaktan¹⁰⁶ uzak mı tutmuştu? Genç kız, içinde yaşadığı bu zengin serg ze t¹⁰⁷ ve m l zemet¹⁰⁸ hayatında başkaları hakkında parlak tezah ratına şahit olduğu peresti lerin kendisi için tecelli etmedi inden¹⁰⁹ mi bu bedbinlikle kavrulmuş idi?

⁹⁸ mukabele etmek: karşılık vermek

⁹⁹ hatt-ı inkis r: kalp kırgınlığı(yıla beliren) yüz hattı

¹⁰⁰ n m- mir ne: yarı emreden

¹⁰¹ füsun: b y 

¹⁰² h sn: güzellik

¹⁰³ handan: neşeli

¹⁰⁴ münfail: gücenmiş

¹⁰⁵ t bi: itaat eden

¹⁰⁶ iştiyak: arzu duyma

¹⁰⁷ sergüzeşt: serüven

¹⁰⁸ mülâzemet: meşgul

¹⁰⁹ tecelli etmek: ortaya çıkmak, meydana gelmek

O zaman bu vahşi cazibeli genç kızın hiç beklemediği derin ve şairane bir aşkla hayalini, kalbini ve hayatını süslemek arzusu, derin bir emel ve hülya hâlinde ruhumu kavradı.

Evet, sönük ve bedbaht bir mevcudiyet idi; fakat bilhassa beni pek teshir eden¹¹⁰ ketum cazibesiyle, müsaadesiz ve zulümkâr hayatının merâret¹¹¹ ve hasretiyle pek erken zehirlenmiş ince ruhu beni şiddetli bir humma ile ona çekiyordu. Kendi kendime bu hayalperverâne emeli, bu seneki hayatım için zengin ve parlak bir hedef olarak tayin etmek hoşuma gitti.

Düşündüm ki bu emeli ona şimdi şurada ihsas edersem¹¹² şüphesiz memnun olacak, ömründe anlaşılan hiç kimseden görmediği bu meftuniyetle,¹¹³ bakir ruhunda gayriihtiyarî¹¹⁴ bir temayül¹¹⁵ canlanacaktı.

Bu ümitle dedim ki:

— Mesela, size temin ederim ki bir tebessümünüz, bütün hayatımı sizin ayaklarınızın altına sürmeği benim için en büyük bir saadet hâline getirir!

Bir kamçı darbesi altında kalmış gibi şiddetle silkindi; muhakkir bir azametle¹¹⁶ fırlayarak tek bir söz söylemeğe bile tenezzül etmiyormuş gibi, hiddet ve tehevvrüle¹¹⁷ kapıya doğru süzüldü, çıktı, gitti.

Orada, münce mid¹¹⁸ bir hava içinde, taş kesilmiş kalmıştım. Gayriihtiyarî bu hakaret-engîz¹¹⁹ muamelenin kimse tarafından görülüp görülmediğini anlamak için sağa sola baktım. Herkes oyun

¹¹⁰ teshir etmek: büyülemek, hayran bırakmak

¹¹¹ merâret: acılık, tatsızlık

¹¹² ihsas etmek: hissettirmek

¹¹³ meftuniyet: tutkunluk

¹¹⁴ gayriihtiyarî: elinde olmaksızın

¹¹⁵ temayül: eğilim

¹¹⁶ muhakkir bir azametle: aşağılayan, hor gören bir kibirle

¹¹⁷ tehevvr: öfkelenme, hiddetlenme

¹¹⁸ münce mid: donuk

¹¹⁹ hakaret-engîz: aşağılayan

hummasıyla dalgın ve mezb  h¹²⁰ kendi   lemlerinde meşgul idi. Ne yapacağımı bilemeyerek kalktım, oyunculara doğru yürüdüm.

Ruhum ak  r¹²¹ fırtınalarla herc  mer  ¹²² bir hâlde idi. Ah ne anlaşılmaz, ne muammalı bir genç kızdı ya Rabbim! Başka herhangi bir kadının memnuniyetle kabul edeceği, kabul etmezse bile, istihza¹²³ ile herhalde nazik  ne iade edeceği bir m  l  zemeti¹²⁴ böyle d  r    t-i infi'  l ve tehevvr  le¹²⁵ reddetmek için bu nasıl bir mahlûk idi?

Her şeyden evvel hakkında Nihat'tan adam akıllı malumat almak ve bu malumat üzerine bin  -yı h  k  m¹²⁶ ve karar etmek lazım olduğunu görüyordum. Bunun için, meseleyi düşünmeyip oyunla meşgul olmağa ve oyuncuları seyre karar verdim.

Oyun masaları tam buhran içinde idi; partiler coşmuş, oyuncuların   nleri fi  şlerle kabarık, alavere¹²⁷ koyulmuş idi. Nihat'ın oynadığı masaya yaklaştım;     man bir Ermeni Madamı ile ufak tefek kıranta¹²⁸ bir beyin karşısında,   ek  re Hanım'ın yanında başka bir masada küçük hem  şire, mahut¹²⁹ kalpaklı zabite refakat ederek pek kıızı  mı   bir oyunu idare ediyor ve oynarken mütemadiyen heyecanlı nidalar izhar ederek¹³⁰ sesiyle bütün odaya hükmediyordu.

Gözlerimle ortanca hem  şireyi aradım; o, kardeşlerine nazaran daha i'tidalk  r¹³¹ görünüyor, hemen b  rid¹³² denilecek kadar sessiz,

¹²⁰ mezb  h: (mec.) canını di  şine takmış

¹²¹ ak  r: yırtıcı, saldırgan

¹²² hercümerç: karmakarışık

¹²³ istihza: kinayeli biçimde alay

¹²⁴ mülâzemet: meşguliyet, i  

¹²⁵ d  r    t-i infi'  l ve tehevvr  le: g  cendirici kabalık ve   fkelenmeyle

¹²⁶ bin  -yı hüküm: hüküm vermek

¹²⁷ alavere: kargaşalık

¹²⁸ kıranta: saçları ağarmaya ba  lamı   erkek

¹²⁹ mahut: adı geçen

¹³⁰ izhar etmek: göstermek

¹³¹ i'tidalk  r: Ölçülü

¹³² bârid: soğuk, sevimsiz

masasında kâğıtlarla meşgul oluyordu. Önünde fişler mehîb¹³³ bir küme teşkil etmişlerdi.

Oyun masalarının başında durduğum ve kısmen meşgul olabildiğim az zaman zarfında, Nihat'ın tabiriyle le truva gras mütemadiyen kazanmakta idiler. Bilhassa, ortanca hemşire, bir heykel sükûnuyla,¹³⁴ mütemadiyen önüne fiş topluyordu. Nigâr'ın heyecanlarına, isyanlarına, feryatlarına nihayet gelmiyordu. Şekûre ise dalgın, müte'ennî,¹³⁵ muhteris¹³⁶ bir oyunla partiyi idare ediyordu.

Gözlerim şimdi oyunculardan ve masalardan eşyalara in'itaf etmiş,¹³⁷ perdeleri, koltukları, duvarlardaki levhaları tetkike koyulmuştu. Bunlar, ince bir zevk, dakik bir intihaptan¹³⁸ ziyade, bir salonda bulunması lazım gelen bir ziynet teferruatı gibi gelişigüzel ve rastgele seçilen manasız şeylerdi. Bir hane sahibinin şahsiyetini, her şeyden ziyade, eşyası ve bilhassa bu eşyanın tarz-ı tertîb ve tevzîni¹³⁹ kadar sıhhatli hiçbir şey irâ'e¹⁴⁰ ve ispat etmez. Bu eşya, le truva gras'ın kıyafetlerinde tezahür eden nefaset¹⁴¹ ve rikkat,¹⁴² merak ve itinasından hiçbir hususiyet irâ'e etmiyordu.

Yorgun görünen yastıkları ve bezgin döşemeleriyle bu maun¹⁴³ kanepeler, muhtelif örgü kumaşlarıyla, ponponlu, kenarlı, arkalıklı koltuklar! Bilhassa orta masasının üstündeki büyük Amerika lambası etrafındaki küçüklü büyüklü, şekil şekil fotoğraf çerçeveleri, yerdeki küçük kilimler, sonra pencerelere gelişigüzel iştirilmiş eski Hereke kumaşından perdeleri, her şey, her şeyi, ailenin tari-

¹³³ mehîb: heybetli

¹³⁴ sükûn: hareketsizlik

¹³⁵ müte'ennî: temkinli

¹³⁶ muhteris: coşkulu, hırslı

¹³⁷ in'itaf etmek: yönelmek

¹³⁸ dakik bir intihap: ince bir seçim

¹³⁹ tarz-ı tertîb ve tevzîni: ölçülü ve düzenli bir hâle koyma şekli

¹⁴⁰ irâ'e etmek: göstermek

¹⁴¹ nefaset: nefis

¹⁴² rikkat: incelik

¹⁴³ maun: tespih ağacıgillerden, hindistan ve honduras'ta yetişen büyük bir orman ağacının parlak kırmızımtırak renkte, sert ve iyi cilalanan kerestesi

he karışmış eski servet hayatının bakiye-i saltanatı¹⁴⁴ ile iktifaya¹⁴⁵ mecbur kaldıklarını ve bu genç hanımefendilerin kendi zarafet ve rikkatleriyle bu yoksuzluğu hiç tamir ve tecdide¹⁴⁶ heves etmediklerini ilan ediyordu.

Le truva gras'da anlaşılan son senelerin ekseri genç kızları gibi, yalnız şahsî s  s ve zat   zarafetleriyle zevkleri peşinde uçan ve şüpheli varidatlarıyla ancak tuvaletlerini temine muvaffak olan yeni mahl  klardandı. Bu e  şyayı bu sene Ada'ya, gelecek sene Tarab-ya'ya, kışın tekrar Beyoğlu'na s  r  y  p ta  şıyarak bir buhran içinde kendilerini kurtarmağa çalışıyorlardı.

Zaten Nihat'ın tarifi de bunların tıpkı bir salon e  şyası gibi pejmürde,¹⁴⁷   zg  n, s  'ir ve t  'ir¹⁴⁸ mahlûklar olduklarını anlatmamış mıydı?

E  şyaları ve kendileri böyle; misafirlerine gelince, onlar da tıpkı kendileriyle hem-  heng¹⁴⁹ şeylerdi, mesela, en iptidai¹⁵⁰ salonlarda bile böyle küçük m  samelerde h  zır  n¹⁵¹ birbirini tanır ve tanımayanlar tanıtılırken gördüğüm kadar[ıyl]a takd  m-i resmine riayet edilmemişti. Anlaşılan buraya gelenler, birbirlerine şahıslarından ziyade, keseleriyle alakadar ve bu derece şâyân-ı kayd u tezk  r¹⁵² zatlardı.

Masalarda herkes birbiriyle senli benli konu  yor, kırk yıldan beri tanışmış görünüyordu. Acaba Nihat hepsini de tanıyor mıydı? Yabancı, i  lerinde yalnız ben mi vardım? Erkeklerle kadınların münasebeti de aynı ahenk d  hiline cereyan ediyor! Kadınlara da erkeklere hitap eder gibi laubali muamele olunuyordu. Oyun devam ettiği saatler zarfında, partiler değişti, masalar yerinden oynadı! Fa-

¹⁴⁴ bakiye-i saltanatı: sultanlıktan geri kalanı

¹⁴⁵ iktifa: yetinme

¹⁴⁶ tecdit: yenileme

¹⁴⁷ pejmürde: yıpranmış

¹⁴⁸ s  'ir ve t  'ir: yürüyen ve uçan

¹⁴⁹ hem-  heng: birbirine denk

¹⁵⁰ iptidai: ilkel

¹⁵¹ h  zır  n: bir yerde bizzat bulunanlar

¹⁵² şâyân-ı kayd u tezk  r: hatırlamaya ve kayda değer

kat Nigâr zabitinin ve Şekûre Nihat'ın dirseğinden ayrılmadılar. Bunların birbirleriyle ezeli irtibatları olduğu anlaşılıyordu.

Gece yarısına kadar böyle devam etti; misafirler birer birer çekilerek hane sahibeleri hanımefendilerle en teklifsiz, en samimi, biri Hristiyan, biri Türk, beş kadın ve ben de dâhil olduğum hâlde altı da erkek kalmıştık. Oyuna nihayet verildi. Nigâr önündeki fişleri saymış ve sevinçle haykırıyordu:

— Altmış üç lira... Yirmi lira ile girdik, demek kırk üç lira kârdayız!

Şekûre önündeki kümeyi tadat¹⁵³ ile meşgul idi, onun fişleri daha kabarık olduğu için herkes onun hesabını bekliyordu; nihayet son fişlere geldi:

— Yüz on sekiz, yüz on dokuz, yüz on dokuzcu... diye haykırdı.

Fişler Mahmûre Hanım'a teslim olunarak paraya tahvil edilmekte idi. Bir müddet ziyanlar, tavlardan, kimin ne kadar kaybedip kimin ne kadar kazandığından bahsedildi. Ben bu esnada Nihat'ı yavaşça bir tarafa çekerek:

— Seninle beş dakika ciddi görüşmek isterim Nihat, dedim.

Açık pencereden balkona çıktık, orada:

— Müjgân hakkında bana bildiklerini kemâl-i ciddiyetle söyler misin? dedim.

Göğsünde manalı bir hande¹⁵⁴ dalgalandı.

— Alayı bırak. İş gayet ciddi, dedim. Vâkıâ akşamüstü söylediğin sözden burasının ne tertip bir yer olduğunu kısmen öğrendim ama bu kâfi gelmiyor... Onun namına bana dostça delalet etmeliğin lazım gelirken beni yaya bırakıyorsan bu kâbil-i af¹⁵⁵ değildir, diye şikâyet ettim.

— Vay, vay, vay... diye söylendi, bu ne galeyan...

¹⁵³ tadat: saymak

¹⁵⁴ hande: gülüş

¹⁵⁵ kâbil-i af: affedilmesi mümkün

Tashih ettim!¹⁵⁶

— Galeyan yok, herkese karşı ne muamele edeceğimi bilmiyorum. Kısaca hüviyetleri tayin edersek k  fidir. Tafsilat, if  aat istemiyorum... Eğer yapmayacaksan çıkayım gideyim...

    n ciddi olduğunu anladığı     n:

— Evvela M  j   n dedi, bu ailenin bir akrabasıdır. Babası mutasarrıflıkta¹⁵⁷ bulunmuş, bilahare¹⁵⁸ bir gün ansızın vefat ettiği zaman servet bırakmadığı     n, kızcağız buraya sığınmış...   yi tahsil ve terbiyesi vardır, s  rleri ikmal etmi  ¹⁵⁹ olduğunu söylüyorlar, yalnız tahsil ve terbiyenin değil ancak ve ancak paranın hüküm ve nüfuzu cari bir devirde, bilhassa bir ailede eve ancak bir s  ğıntı, bir evlatlık mertebesinde kalmış. Ve bu itibarla kimsenin nazar-ı dikkatini celp etmemiş zannederim, eğer korktuğum gibi sana karşı bir tesiri varsa, bu onun hayatta ilk muvaffakiyetidir.

— Kendisi[nin] böyle muvaffakiyetlere hiç atf-ı ehemmiyet etmedi  i¹⁶⁰ anlaşılıyor, diye cevap verdim, gürültülü bir kahkaha attı!

— Vay, dedi, tecrübe ettin ha. Fakat bu ne s  rat azizim. Korkunç bir adamsın ha! Sonra ciddile  erek:

— Onun azametine hiç ehemmiyet verme. Asıl kodamanlar¹⁶¹ o kadar kolayca yola geldikten sonra... Ve sesini yavaşlatarak:

— Demin gördün ya.   ek  re Hanımefendi'nin yüz on dokuz buçuk lirası, Nigâr Hanımefendi'nin "Kazandık!" diye ilan etti-

¹⁵⁶ tashih etmek: düzeltmek

¹⁵⁷ mutasarrıf: Osmanlı devlet teşkilatında kaza ve vilayet arasında kalan sancak yahut livanın en büyük mülki amiri, sancak beyi.

¹⁵⁸ bilahare: daha sonra.

¹⁵⁹ soeurleri ikmal etmiş: Fransızca bir kelime olan soeur [s  r] kız kardeş anlamına gelmektedir ve "s  rler" sözcüğü, zamanında "s  rler mektebi" olarak anılan ve yalnızca kız öğrencilere eğitim veren Fransız okulları     n kullanılan tabirin kısaltılmı   h  lidir. Burada M  j   n'ın bu Fransız okullarından birini bitirdiği kastedilmektedir.

¹⁶⁰ atf-ı ehemmiyet etmemek:   nem vermemek

¹⁶¹ kodaman: ileri gelen

ği kırk üç lirası, bir santim¹⁶² idi. Methi Bey'in sermayesiyle ve yardımımızla toplandığı hâlde, bunun bir parasını görmeyeceğiz. Mahmûre Hanımefendi'nin ne kazandığını daima hiç kimse bilmez. Onun kârları hep sırdır. Daima kasada bulunduğu için hesabı karışır, fakat eminim ki, en çok kazanan odur. Onun kadar kurnazca, idareli oyun oynayan pokerçi hiç görmedim. Fakat ne yapalım? Bu iltifatlar, bâd-ı havâ¹⁶³ olmaz. Bak, sen de göreceksin ya, bu yaşı[n]a kadar hakladığının acısını bundan sonra nasıl haklayacaksın? İnsanı vâkıâ insafsızca soyarlar ama mükâfatsız bırakmazlar. Sana Mahmûre'yi tavsiye ederim, o Ada'da daha galiba kimseyi bulamamış, yanaşırsan aldanmaz, hoş vakit geçirirsin.

Bu esnada içeride gramofon sesi işitildi. Bu fokstrot¹⁶⁴ idi. Döndük, gramofon ahengine uymuş, salonda dans ediyorlardı. Nihat'ın Methi Bey dediği, ma'hûd-ı nazârın galeyanlı zabiti,¹⁶⁵ genç kızı belinden kavramış, delice bir hareketle oynuyor, döndürüyor, kemâl-i galeyânla raks ediyordu; biz salona avdet ettiğimiz¹⁶⁶ vakit, oturmuş bekleyen Şekûre kalkarak Nihat'ı tuttu, onlar da dönmeğe başladılar.

Öyle ki, gramofon başında durup plak dönüp bittikçe tekrar işleten Müjgân'la benden başka hep dans ediyor[lar]dı.

Müjgân'ın siması, hâlâ infial bulutu ile mestur¹⁶⁷ görünüyordu. Onun kırık mevcudiyetini bilmeksizin rencide etmiş olduğumu düşünerek derin bir tamir ihtiyacıyla yaklaştım:

— Beni affetmenizi rica ederim Müjgân Hanımefendi, dedim.

Hâlâ mağlup olduğu infialine rağmen, şüphesiz beklemediği bu af istirhamını hayretle telakki etti, hafif bir omuz hareketiyle:

— Estağfurullah, dedi.

¹⁶² santim: bazı ülkelerde kullanılan para biriminin yüzde birine eşit olan küçük para birimi, kuruş

¹⁶³ bâd-ı havâ: karşılıksız, bedava

¹⁶⁴ fokstrot: dört tempolu bir dans

¹⁶⁵ ma'hûd-ı nazârın galeyanlı zabiti: bahsettiği, mâlum coşkulu subayın

¹⁶⁶ avdet etmek: geri dönmek

¹⁶⁷ mestur: örtülü

— Bilmeksizin söylediğim manasız sözlerle sizi rencide ettim, bundan nasıl dilhûn¹⁶⁸ olduğumu tasavvur edemezsiniz.¹⁶⁹

Yüzünde yine o perişan tebessüm, bir cevap vermek üzere iken Methi Bey koştu, geldi, gramofonu durdurdu:

— Artık tilki dansı bitti, şimdi maymun dansı başlayacak. Tabii bilirsiniz ki foks, (...) ¹⁷⁰ demektir ve şimi¹⁷¹ de maymun raksı manasına gelir.

Çiftler birbirine sarılmış, ortada bekliyorlardı, Methi Bey Müjgân'a:

— Müjgân Hanım, lütfen bir şimi bulup koyar mısınız? dedi.

Müjgân, fokstrot plağını çıkarıp bir şimi plağı koydu, ilk ahenklerle hakkıyla tekrar sıçramağa başladılar.

— Affettiğinizi benimle dans ederseniz anlayacağım, dedim.

Son dakikada bana teveccühkâr¹⁷² bir tebessüm ile nurlanmış olan yüzü, tekrar birden âlûde-i zulmet¹⁷³ kaldı; yine askerce bir baş hareketiyle:

— Ben dans filan bilmem, diye kesti.

Bu cevabın huşunetiyle¹⁷⁴ zîrûzeber olmuş,¹⁷⁵ ne yapacağını tayinde mütehayyir kalmıştım.¹⁷⁶ Bu esnada Şekûre, Nihat'la beraber yanımdan geçiyorlardı. Durdular, genç kız bana dedi ki:

¹⁶⁸ dilhûn: çok üzüntülü

¹⁶⁹ tasavvur etmek: zihinde canlandırmak

¹⁷⁰ Gerek kitapta [Bkz: Mehmed Rauf, *Böğürtlen* (İstanbul: Kitabhâne-i Sûdî, 1926), s. 22] gerekse 5. tefrikada [Bkz: Mehmed Rauf, “Böğürtlen,” *Cumhuriyet*, sayı: 544 (13 Teşrinisâni 1341 [13 Kasım 1925]), s. 3], [خبری] şeklinde yazılan kelime ancak “haberi” şeklinde okunmakta ancak cümle içerisinde anlam bozukluğu yaratmaktadır. İngilizce kökenli “fox”ün anlamı “tilki” olduğu için, belki bu sözcüğün kastedilmek istenildiği düşünülebilir.

¹⁷¹ shimmy (ing.): vücudun omuzlardan aşağı sallanmasıyla karakterize edilen bir tür caz dansı.

¹⁷² teveccühkâr: yakınlık duyan

¹⁷³ âlûde-i zulmet: karanlığa bulanmış

¹⁷⁴ huşunet: kabalık, sertlik

¹⁷⁵ zîrûzeber olmak: altüst olmak

¹⁷⁶ mütehayyir kalmak: şaşırarak

— Siz bu akşam pek sıkıldınız beyefendi.

— Hayır hanımefendi, bilakis pek, pek eğlendim. Huzurunuzda sıkılmak mümkün mü?

— Dans etmiyor musunuz?

— Teklifim kabul edilmediği için alargada kaldım¹⁷⁷ hanımefendi.

Şen bir kahkaha ile:

— Teklifiniz kabul edilmediği için mi? Aman kim bu teklifinizi reddeden?

Nîm¹⁷⁸ bir hareketle dönüp Müjgân'ı göstererek:

— Hanımefendi, dedim.

Şekûre alaylı bir tavırla:

— Müjgân Hanımefendi sizi reddetti ise siz beni reddedemezsiniz ya, Nihat müsaade eder, yalnız benimle oynayınız, dedi.

Ben işi daha alaylı telakki ediyormuşum gibi tebessüm ederek:

— Lütfunuza azîm¹⁷⁹ teşekkürler ederim, fakat Müjgân Hanım bir kere reddettiği için dansa arzum kalmadı. Hanımefendi, sizin zevkinize mâni olmak istemem. Buyurunuz, eğlenenize devam ediniz, dedim.

Şekûre bu alayı büyük bir neşe ile kabul etti, Müjgân'a döndü:

— Müjgân, Pertev Bey'i niçin gücendiriyorsun?

Müjgân bir kuş gibi münkesir,¹⁸⁰ göstermeğe cesaret etmeksiz derin bir surette susuyordu.

— Ben bir şey yapmadım ki, diye mırıldandı. O kendi darılmış, o kendi kırılmış.

— Nasıl bir şey yapmamışsın? Baksanız, Pertev Bey, benimle bile dans etmiyor. İlla Müjgân, illa Müjgân diyor...

¹⁷⁷ alargada kalmak: açıkta kalmak

¹⁷⁸ nîm: yarım

¹⁷⁹ azîm: büyük

¹⁸⁰ münkesir: gücenmiş, kırgın

Ben: — Dans bilmiyorlarmış efendim, diye m dafa  etmek istedim.

— Dans bilmez miymiş? Kim demiş? şeytan gibi bilir. Sonra Müjgân’a döndü: Mademki beyefendiyi bu kadar meftun¹⁸¹ etmişsin, mutlak oynamaya mecbursun.

— Benim kabahatim mi?

— Elbette senin kabahatin. Zavallının kalbini o kadar zapt etmeye idin.

— Bugüne kadar benim kimse ile dans ettiğimi gördünüz m ?

— Görmedi[m] ama madem arzu etmiş, oynamalıydın. İnsan nezaket eder, kabul eder. İki adım sonra çıkar gider. Hiç misafir g cendirilir mi! Haydi, durma, ayıptır, haydi!

O zaman levent¹⁸² ve ahenktar bir yürüyüşle, dudakları cebri¹⁸³ ve elemli bir tebessümle bana geldi, narin beline sarıldım; sert göğsüne göğsümde tel tum¹⁸⁴ ile heyecanlandı. D nmeğe başladık. Fakat kısmen maatteessüf pek kısa oldu. Çünkü biraz sonra, nasılsa yüzüne in’itaf eden nazarla,¹⁸⁵ gözlerinde iri acı yaşların toplandığını fark edince vurulmuş gibi oldum. Bu zavallıyı, kendi zevkim, keyfim için böyle  z p mustarip etmek bana gayr-ı kâbil-i af bir hab set¹⁸⁶ göründü. Tevakkuf ederek:¹⁸⁷

— Ah, ağlıyorsunuz! Sizi ağlatıyorum! Ne melun¹⁸⁸ bir canavarım! dedim.

Silkindi, kollarımdan kurtularak koşa koşa kapıdan fırladı, gitti.

¹⁸¹ meftun: tutkun

¹⁸² levent: cesur

¹⁸³ cebi: zoraki

¹⁸⁴ telâtum: birbirine çarpma

¹⁸⁵ in’itaf eden nazarla: yönelen bakışla

¹⁸⁶ gayr-ı kâbil-i af bir hab set: affedilmesi imkânsız bir al aklılık, kötülük

¹⁸⁷ tevakkuf etmek: durmak

¹⁸⁸ melun: lanetlenmiş, kötü

Bu yalnız vahşi değil, aynı zamanda nihayet derece mağrur¹⁸⁹ ve muzlim¹⁹⁰ bir ruh idi; fakat ne anlaşılabilir şey ya Rabbi, ne anlaşılabilir şey!

Çöktüm, oraya oturdum; muzlim, bedbaht, daldım. Bir kahkahanın aksi kulaklarımı yırttı; Silkindim, Nihat'la Şekûre yine karşımda idiler. Şekûre Nihat'ın kolunda, raks yorgunluğuyla pür-helecan:¹⁹¹

— Bu huysuz, aksi kız sizi yine bıraktı, kaçtı öyle mi, Pertev Bey? diye gülüyordu.

Nihat, benim cevap vermeme vakit bırakmadı:

— Haydi Pertevciğim, biz de çekilelim gidelim ve bir daha buraya adım atmayalım. Seni bir türlü kırarlar, beni bir türlü mahzun ederler.

Fakat Şekûre onun kolunu zapt etmiş:

— Yağma yok beyefendi, diye alay etti. Kırılan her şeyin tamiri mümkündür, mahzun etmeğe gelince; buna kendin de inanmıyorsun ya? Ne istedin de reddolundu? Zaten iyi kalplilik daima böyledir, insan aksi, nemrut olmalıdır ki, kıymeti bilinsin. İşte Müjgân. O bile haddini bilmeden aksilik ediyor ve buna rağmen muhabbet görüyor.

Bu son cümle benim için ateşten bir burgu¹⁹² oldu. Nasıl? Benim bu hareketim, bir muhabbet alameti miydi? Demek ben Müjgân'ı seviyor mu oluyordum?

— Mübalağa ediyorsunuz hanımefendi. Müjgân Hanım'ı ben daha bugün gördüm, ilk defa tanıdım. Bu kadar süratle muhabbet olur mu?

— Asıl muhabbet kayıt ve şart tanımaz beyefendi, dedi. Hiç ummadığınız bir zaman, hiç ummadığınız bir taraftan esen bir alev

¹⁸⁹ mağrur: gururlu

¹⁹⁰ muzlim: karanlık

¹⁹¹ pür-helecan: yürek çarpıntısıyla dolu

¹⁹² burgu: delik açmaya yarayan delgiye takılı sarma, yivli, keskin, çelik alet

gibi sizi yakar tutuşturur. A  k, zaman, mek  n, şart ve şahıs kaydın-
dan azade¹⁹³ bir serseridir.

Nihat muzmahil¹⁹⁴ bir tavırla

— Nasıl, demek   imdi Pertev Müjgân’a     k mı oldu diyorsu-
nuz?

  ek  re m  cerrib¹⁹⁵ bir ukalalıkla:

— A  k diyemezsem de başlangıcına pek benziyor, dedi.

  tiraz ettim:

— Aman hanımefendi, beni tesir altında bırakacaksınız. Rica
ederim, latife etmeyiniz.

Genç kız Nihat’ın koluna takılıp onu yeni ba  layan bir bosto-
na¹⁹⁶ sürükledi ve tatlı bir tebessümle di    lerini göstererek:

— Hiç benzemiyor ama inşallah latifedir, dedi.

—Birinci kısmın sonu—

¹⁹³ kaydından azade: kayıtsız, bağımsız

¹⁹⁴ muzmahil:    km    , perişan olmuş

¹⁹⁵ m  cerrib: tecrübeli

¹⁹⁶ boston: bir çeşit Fransız kart oyunu

İKİNCİ KISIM

Mücadele

Öbür sabah öğleden evvel Nihat’la beraber köşke davetli idik; gece veda edip ayrılırken Şekûre bana pek lütufkâr bir tebessümle: “Siz yarın sabah geliniz. Ben işi yoluna koyarım.” diye vaat etmişti.

İşi yoluna koymak... Bu kelimelere acaba nasıl bir mana veriyordu?

Ben Müjgân’ın yalnız ruhunu anlamak, mevcudiyetine hulul etmekten¹⁹⁷ başka hiçbir şey istemediğim hâlde, o benim bu alakamı acaba daha ihtiraslı bir sahada mı farz ediyordu?

Gece oradan mufârakat ettikten¹⁹⁸ sonra, yolda Nihat’tan onların hususî hayatlarına dair – bildiği kadar – bazı tafsilat daha alabildim. Bu hanımefendiler için bütün dünyada paradan büyük bir kuvvet gayr-ı kâbil-i tasavvur¹⁹⁹ idi; onlara her şeyi yapmak veya yaptırmak için ancak müthiş surette zengin ve daha müthiş bir surette sefih²⁰⁰ ve müsrif olmak lazımdı. Hatta Nihat hiç şüphe etmiyordu ki, Şekûre’nin bana karşı bu gece gösterdiği bu sıcaklık, nakdî vaziyetim hakkında ondan aldığı teminatından tevellüt ediyordu.²⁰¹ Çünkü onlar, tanıdıkları bir erkeğin her şeyden evvel

¹⁹⁷ hulul etmek: nüfuz etmek

¹⁹⁸ mufârakat etmek: ayrılmak.

¹⁹⁹ gayr-ı kâbil-i tasavvur: düşünülmesi imkânsız

²⁰⁰ sefih: zevk ve safahata düşkün

²⁰¹ tevellüt etmek: doğmak

parasıyla alakadar olur, zengin olup olmadığını merak ederler ve bunu öğrenmek isterlerdi.

V  k   ilk görüştükleri balo gecesinden itibaren bilhassa   ek  re, Nihat hakkında gayr-ı kâbil-i muk  vemet²⁰² görünen ve gösterilen bir temay  l²⁰³ hissettiği gibi, ben de kendilerine bu gece hususî bir irtibat eseri irâ'e etmedimse de,²⁰⁴     hem   irenin     de zengin erkeklere karşı gayriihtiyarî olarak zayıf ve mülâtıf,²⁰⁵ bil  -kayd u    rt müsait ve m  s  hil²⁰⁶ davranmak fitratında idiler.

M  j  n ailede sönük ve sıkışık bir vaziyette kavrulmakta idi. Eğer lazım geldiği gibi tuvaletine²⁰⁷ itina etse, cazibelerini izhar²⁰⁸ için imkân bulsa, şüphesiz kuzenlerine her hususta yetişecek kabiliyet mevcut ise de maatteessüf bu imkân yoktu ve hem   reler bunu bırakmama  a ehemmiyet veriyorlardı.

Nihat son söz olarak:

— Bunların     ne de, her istediğini, bütün sadakatleriyle, bütün hararetleriyle yaptırabilirsin. Lazım olan şey yalnız para, para ve paradır. Acımadan dökmeli, sa  malısın. Hesapsız, m  tevali²⁰⁹ hediyelere bo  malısın. Böyle yaparsan M  j  n değil,     de kolayca senin elindedirler.

— Acayip, dedim; mesela   ek  re de mi? Aranızda pek kuvvetli rabitalar²¹⁰ hissediyorum. Sen buna lakayt kalabilir misin?

Hafif bir kahkaha attı:

— Aman Pertev, dedi; beni yeni mi öğreneceksin? Benim bütün kadınlarla, bilhassa b  yleleriyle irtibatım ancak bir cilt²¹¹ hatırasından ibarettir. Bu hatıra hiçbir vakit daha içeri işlememiş ve

²⁰² gayr-ı kâbil-i muk  vemet: karşı konulamaz

²⁰³ temayül: ilgi

²⁰⁴ irâ'e etmek: göstermek

²⁰⁵ mülâtıf:   akacı

²⁰⁶ bil  -kayd u    rt müsait ve m  s  hil: kayıtsız şartsız müsait ve   zg  r

²⁰⁷ tuvalet: giyinme, süslenme

²⁰⁸ izhar: gösterme

²⁰⁹ mütevali: devamlı, pe   pe  e

²¹⁰ rabıta: ba  

²¹¹ cilt: ten

işlemeyecektir. Yani, eğer hoşuna giderse istediğin kadar senin olsun. Şekûre'ye gelince, o bu hususta benden daha keskindir. Bana gösterdiği alaka, diğerlerinden fazla görünürse de hiç şüphe etmem ki, onun da cildinden işleyip kalbine kadar yetişememiştir. Zaten son günlerde onlardan tebâ'üdüm²¹² de böyle bir şeylerden tevellüt etmişti; bana cildini bile dirhem dirhem satmak istiyordu. Bunu da mütemadiyen para sarf ettirmek için bir sevkü'l-ceyş²¹³ olarak kullanılıyordu. Fakat bu gece artık meseleyi hallettik. Hem canım, giden para, gelen zevk olsun. Bahusus böyle kızlarla, değil mi? Şimdi yarın gidelim, onları yalnız bulalım da bak ne şeker şeylerdir, ne kadar memnun olacaksın. Lakin darılma ama pek tuhaf bir çocuksun. Yani yaşında Mahmûre gibi enfes, şahane bir parça; münhal ve muntazır dururken²¹⁴ sen git, o pısırik vahşi kıza tutul.

Şiddetle itiraz ettim:

— Tutulma yok Nihat, rica ederim, sen de Şekûre Hanım gibi yanlış anlama. Tutulma yok, yalnız merak var. Mahmûre, evet, güzel, yüksek, nadir ve şâyân-ı arzu²¹⁵ ve melek bir kız. Fakat nereye gitsek az çok farkla birçok emsaline rast gelirsin. Hâlbuki Müjgân hiç öyle mi? Bu nevi cinsine münhasır²¹⁶ bir numune, en hususî dakikalarına kadar mekşûf²¹⁷ ve malum genç kızın yanında Müjgân meçhul, merakâver,²¹⁸ insana hal ve hulûl için²¹⁹ çıldırtacak kadar esrârâlûd,²²⁰ zulûmperver²²¹... Hâsılı, nasıl söyleyeyim, derin, mağrur ve bilhassa hassas... Değil mi?

Nihat kahkaha ile gülüyordu:

²¹² tebâ'üd: uzak kalış

²¹³ sevkü'l-ceyş: "Askerî birliklerin lüzumlu yere sevkini ve geri çekilme işini idare etme" anlamını taşıyan bu tamlama yolunu bulma, idare etme anlamında kullanılmıştır.

²¹⁴ münhal ve muntazır dururken: boş ve beklerken

²¹⁵ şâyân-ı arzu: arzulanmaya değer

²¹⁶ münhasır: mahsus

²¹⁷ en hususî dakikalarına kadar mekşûf: en özel inceliklerine kadar keşfedilmiş

²¹⁸ merakâver: merak veren

²¹⁹ hal ve hulûl için: davranışlarını anlamak, iç dünyasına erişmek için

²²⁰ esrârâlûd: esrarlı

²²¹ zulûmperver: acımasız

— Ŗandelin²²² “tebler”²²³ ameliyesini istiyormuş yahu... Ne gizlenmiş yaşlar, ne boğulmuş izzetinefis isyanlarıyla mahvoluyordu!

Aksiliğe, vahşiliğe elbette hakkı vardı. Hayat onu mükellef bir istikbal için hazırlamış iken bu istikbal en elim bir hezimetle harap olmuştu. Bu dudakların tebessüm etmemesinden, bu gözlerin g  lmemesinden tabii ne olabilirdi?

Sabaha kadar, böyle bin tahlil, bin terkip girdabı arasında gözlerimi kapamak mümkün olmadı. şairane rüyalar, k  b  seng  z ihtil   lar²²⁴ karışıyor, bin karar, yüz bin tereddütle boğuşuyordu[m]. Kendime her gelişimde saate sarılıyordum, ah bir kere sabah olsaydı!

Nihayet bir zaman oldu ki, uyuyamadığım gibi hareketsiz yatmak da kabil olmadı; fırladım kalktım. Odamın penceresini a tım, panjurları sürdüm. Sabah oluyordu; Ada’nın zümrüt ufku üstünde pırlanta bir sema a ılmış, firuze²²⁵ bir deniz uzamıştı. Bütün k  inat-ta en gayr-ı mahs  s²²⁶ bir hareket nefhası,²²⁷ l  yetecezz  ²²⁸ bir ses zerresi bile yoktu. Derin ve s  m  n bir nevm²²⁹ ve s  k  n!

Ruhum o zamana kadar hiç hissedilmemiş bir k  şayış ile f  ruz  n²³⁰ idi.

Kendi kendime:

— Acaba doğru mu söylüyorlar? Bu bir aşk mı? diye sordum.

Ve onu düşündüm; şu anda, odasında, yatacığında p  r-h  b²³¹ ve rehavet vaz’ıyla,²³² bütün genç kız hazineleri, güzel kadın servetleri

²²² chandelle (fr.): mum

²²³ teb: ateş, sıcaklık, (aydınlatma)

²²⁴ k  b  seng  z ihtil   lar: k  buslu   rp  nmalar

²²⁵ firuze: açık mavi renkte kıymetli bir taş

²²⁶ gayr-ı mahs  s: herhangi, belirsiz

²²⁷ nefha: güzel koku, esinti

²²⁸ l  yetecezz  : tek

²²⁹ s  m  n bir nevm: gümüş bir uyku

²³⁰ f  ruz  n: aydınlanmış

²³¹ p  r-h  b: uyku dolu

²³² vaz’: duruş

inkışaf ve tezezhür²³³ hâlinde kim bilir ne latif bir manzarası vardı? Acaba, dün gece, bir an olsun beni düşünmüş müydü? Nefretle mi, yoksa... Ah! Onun kalbinde zerre kadar teveccüh hamlesi, bir hararet²³⁴ dalgası peyda etmek! İşte benim emelim bu, yalnız bu idi.

Bu onu hiç fark etmeden yanından geçen yüzlerce erkek arasında benim kendisindeki gizli şiiriyeti, zengin galeyanı²³⁵ fark ve keşfettiğimi bilmesini, anlamasını ve benim o erkeklerden başka bir mevcut olduğumu takdir etmesini istiyordum.

Fakat yalnız bu hâl başka kadınların en müsait aşk tezahürlerine nail olmaktan yüz bin kere daha müşkül ve belki mutlak bir surette muhal²³⁶ değil miydi? Ona bu hâli anlatabilmek için, kendisiyle samimi bir hasbihâl²³⁷ lazımdı. Hâlbuki ele avuca girmeyen haşin mevcudiyeti ile bu mümkün mü idi? Sonra onun mağrur ruhunu tehzîz etmek;²³⁸ buna muvaffak olabilir miydim?

Bütün bu tasavvurlarla balkonda dolaştım; nihayet Nihat da uyandı, kahvaltılarımızı ettik, yıkandık, tıraş olduk, giyindik, saat dokuza doğru evden çıktık. Oraya gitmek için daha erkendi. Beraber iskeleye indik, gazeteleri gözden geçirdik. Nihayet saat ona geldiği vakit Nizam²³⁹ yoluna düzüldük. On dakika sonra köşkün kapısında idik.

Hanımların üçü de bahçede bize muntazır²⁴⁰ idiler. Köşkün asıl bahçesi, zengin bir çamlık hâlinde binanın arkasında denize doğru imtidâd ediyordu.²⁴¹ Bizi oraya sevk ettiler. Orada sık bir çam gölgesinde açılır kapanır koltuklar, hasır kanepeler ve hatta hamaklar vardı.

²³³ inkışaf ve tezezhür: meydana çıkmış ve çiçeklenmiş

²³⁴ hararet: sıcaklık

²³⁵ galeyan: coşku

²³⁶ muhal: imkânsız

²³⁷ hasbihâl: sohbet

²³⁸ tehzîz etmek: harekete geçirmek

²³⁹ nizam: büyükada'da bulunan bir mahalle

²⁴⁰ muntazır: bekleyen

²⁴¹ imtidâd etmek: uzayıp gitmek

    de son derece neşeli idi. Bilhassa dün gece benim M j-gün'la meselem onları nihayetsiz işgal ediyor, gösterdiğim bu hararetl  alakaya pek çok mütehayyir oluyorlardı.²⁴²

Nigâr dudaklarının ince bir istihza²⁴³ hattıyla:

— Aman pek tuhaf şey, diyor, hiç aklıma getirmezdin diye, bunu kâbil-i tasavvur²⁴⁴ bulmadığını saklamıyordu.

Mahmûre ilave ediyordu:

— Sonra; bu harikulade teveccühün kıymetini sersem takdir etmiyor, o aksilik ediyor ha! Ne günlere kaldık Allah'ım! diye gözlerini semaya kaldırıyordu.

Ben hiçbir fırsatı kaçırmayarak meselenin verilen ehemmiyetten mu'arr ²⁴⁵ olduğunu tekrar tekrar teyit ettim. Onlar, ben söylerken inanmış görünüyorlar, tabii buluyorlar, fakat bir dakika sonra tekrar bahsederlerken, yine eski itminanla²⁴⁶ söylemekten geri kalmıyorlardı. Bilhassa beni Nigâr'ın istihfafi²⁴⁷ sinirlendirdi i için mukabeleye mecbur oldum:

— Hayır hanımefendi, müsaade buyurunuz da izah edeyim, dedim. Bir kere bu alakaya fazla hararetl  bir mana vermek büyük bir m bala adır; sonra bizzat meseleyi iyice izah için nasil anlatayım? Hani pek mutena,²⁴⁸ pek mahs l-i ihtim m²⁴⁹ çiçekler ve yemişler vardır; sonra köşede bucakta,  ayır ların, çitlerin arasında kendi kendilerine yetişmiş çiçeklerle yemişler de vardır. İnsan o mutena numunelere tabii hayran olur, fakat tabiatın lütuf ve takayy t yle²⁵⁰ kenarda yetişmiş olanları da yakından tetkik edersek ne derin nefasetler²⁵¹ keşfederiz! Bazen bir  ayır ucunda öyle bir çiçeğe yahut

²⁴² mütehayyir olmak:  a ırmak

²⁴³ istihza: biriyle ince ince alay etme

²⁴⁴ kâbil-i tasavvur: düşünülmesi mümkün

²⁴⁵ ehemmiyetten mu'arrâ:  nemden ayrı

²⁴⁶ itminan: eminlik

²⁴⁷ istihfaf: küçümseme

²⁴⁸ mutena:  zenilmi 

²⁴⁹ mahs l-i ihtim m:  zen gösterilmesi (gereken)  r n

²⁵⁰ takayyüt:  zen gösterme

²⁵¹ nefasetler: nefislikler

bir çit üstünde öyle bir yemişe rast geliriz ki, meftun kalmamak kabil olmaz. O kadar cazip ve lezizdir. İşte Müjgân Hanım'ı hiç tanımadan, dün gece salondaki vaz ve hâletle birdenbire görünce bana öyle geldi, evvela hiç nazar-ı dikkati celp etmeyen, fakat sonra keşfedilince pek derin nefasetlere, pek müstesna lezzetlere malik olduğu anlaşılan bir çiçeğe, bir yemişe, mesela, mesela ben pek severim, bir böğürtlene benzettim. Benim bu alakam, umumiyetle makul, muteber numunelerden ziyade hususî bir zevke malik olduğumu irâ'e eder.

Nigâr — A, evet, pek doğru. Tıpkı böğürtlene benzer. Fakat nefasetinden dolayı değil, vahşetinden veya yabaniliğinden...

Ben ısrar ettim:

— Hâlbuki sonra Nihat'tan öğrendiğime nazaran Müjgân Hanım hiç itinasız, hiç ihtimamsız yetişmemiş. Sörlerde ikmâl-i tahsil etmiş, bizzat yakın bir akrabanız olmak sıfatıyla aile kıymetine de malik bir hanım. Sonra tekrar böğürtlen teşbihine gelecek olursam, bu muzır²⁵² ve yabani değil, bahusus iddiasız ve mahviyet-perverdir,²⁵³ hanımefendi. İtina ile toplanıp merasimle bir sofrada takdim edilen turfanda²⁵⁴ çileğe ben böğürtleni tercih ederim. Evet, çilek daha parlaktır, daha alâyişlidir²⁵⁵ fakat ne yapayım ki pek mebzûldür,²⁵⁶ pek âmdır.²⁵⁷ Hâlbuki bir çitin en ücra köşesinde yetişmiş nazlı, mağrur, yüksek bir böğürtleni düşününüz. İşte, Müjgân Hanım'ın şahsiyetini ben böyle anlıyorum. Bazı zevkler, sade mahviyet-perverliği şamatalı ve iddialı şeylere tercih ederler.

Bu ders kâfi idi. Mahmûre vaziyeti kurtarmak için hemen atıldı:

²⁵² muzır: zararlı

²⁵³ mahviyet-perver: çok mütevazı, alçakgönüllü

²⁵⁴ turfanda: mevsiminden önce veya mevsim başında yetiştirilmiş meyve ya da sebze

²⁵⁵ alayışlı: gösterişli

²⁵⁶ mebzûl: bol

²⁵⁷ âm: sıradan

— Evet, böğürtlen, mahviyet-perver ve sadedir. Fakat aynı zamanda yabancılikten aridir²⁵⁸ de denilemez. Bence Müjgân’da iki h  l de var: Hem mahviyet-perverlik, hem yabancılik.

Ben tekrar başlamak üzere iken   k  re araya girdi, iltizam eder²⁵⁹ gibi muslih  ne²⁶⁰ bir eda ile:

— Canım efendim, tuhaf söylüyorsunuz. Her adam kendinin sultanıdır, dedi; demek Pertev Beyefendi böğürtleni tercih ediyorlar. Ve Müjgân’ı beğenmişler. Malum a, afinite elektiv²⁶¹ derler bir şey vardır. Zevke müdahale olunmaz. Bizim için yapılacak şey, hepimiz birden   u aksi kızı yola getirip Pertev Bey’e yardım etmektir. Aman pek hoşuma gitti, böğürtlen, tam her manasıyla Müjgân için en latif bir isim...

Nihat — Ha şöyle, bravo size, diye körükledi.

Ben artık bu resmen ilan edilen   şık rolünü kabule mecbur kaldım.

Nigâr da yumu  şamı   göründü:

— Anlaşıldı ama dedi; anlaşıldı ama bu kolay bir şey mi? Onun ne aksi, ne nemrut, ne yola gelmez mahlûk olduğunu yeni mi   ğreneceksiniz? Mesela bakınız,     le oldu; h  l   hanımefendi tulû etmedi.²⁶² Eminim ki ak  şama kadar yatağından çıkmayacak, odasına kadar gitseniz de   a  ırsanız bile hasta olduğunu söyleyecek. Ne nazlı, ne inatçı şeydir!

Mahmûre Hanım, büyük bir l  tufk  rlık gösterdi:

— Durunuz, ben gideyim, bir bakayım, dedi. Ve bana dönerek latif bir mihrib  nlikla:²⁶³

²⁵⁸ ari: soyutlanmış

²⁵⁹ iltizam etmek: gerekli bulmak

²⁶⁰ muslih  ne: barı   yoluyla

²⁶¹ affinit     lective (fr.): Özel olarak bir ki  şiy  , d    n  ce ya da nesney   duyulan yakınlık, çekim

²⁶² tulu etmek: meydana çıkmak

²⁶³ mihrib  nlik: g  ler yüzlülük

— Emin olunuz beyefendi, diye ilave etti. Hasta bile olsa, kaldırıp buraya getirmek için elimden geleni yapacağım. Evde herkesten çok beni sayar, beni sever. Bu husustan istifadeye çalışacağım.

Nihat, bu teklifli hayatta ben henüz vaziyetimi tayin edemediğimden benim sükûtumu görerek:

— Bu lütfkârlığın minnetini ödemek için Pertev tarafından ben deruhte ediyorum.²⁶⁴ Fakat ne... Ne... Ne? Siz hemen emrediniz.

Latifeli bir tarzda soruyor[du] da ötekiler isyan ettiler:

— Bu... Bu... Kabul etmiyoruz, diye çağırdılar. Yalnız ona mı? Bize de, bize de!

O zaman karar verildi. Bir gün hep beraber İstanbul'a inecektik. Hanımefendiler ilk gireceğimiz bir mağazada kendileri için ne arzu ederlerse alabileceklerdi. Ben maalmemnuniye²⁶⁵ ve şükranla kabul ettim. Mahmûre Hanım raks-âmîz²⁶⁶ yürüyüşüyle köşke girdi.

Nigâr'la Şekûre burada Müjgân'ın bazı garip vakalarını anlatırlar. Şekûre'ye göre [Müjgân]²⁶⁷ evvela hiç böyle aksi ve huysuz değildi. Mektebin son senesinde babası genç yaşında ansızın ölüp de taksiti ödemek imkânı kalmayarak derslerini de bırakıp çıkmaya ve kendilerine ilticaya mecbur olunca, bu darbe onu çok sarsmış ve evin hayatına hiç alışamayarak kendisine karşı herkes tarafından gösterilen şefkat ve hayırhahlığa²⁶⁸ rağmen, gittikçe çoğalan bir zulmüne²⁶⁹ gömülmüş kalmıştı. Hâlbuki Nigâr, hiç bu fikirde değildi, onu ta küçüklüğünden beri nöbet ediyor, hiç kimseye sokulmaz, herkese haşın davranır, mütemadiyen ağlar bir çocuk olduğunu anlatıyordu.

²⁶⁴ deruhte etmek: üstlenmek

²⁶⁵ maalmemnuniye: memnuniyetle, seve seve

²⁶⁶ raks-âmîz: dans eder gibi, dansla karışık

²⁶⁷ Kitapta [Bkz: Mehmed Rauf, *Böğürtlen* (İstanbul: Kitabhâne-i Südi, 1926), s. 35] ve 9. tefrikada [Bkz: Mehmed Rauf, "Böğürtlen," *Cumhuriyet*, sayı: 548 (17 Teşrinisânî 1341 [17 Kasım 1925]), s. 3] sehven isim "Nigâr" olarak yazılmıştır.

²⁶⁸ hayırhahlık: iyilikseverlik

²⁶⁹ zulmüne: karanlığına

Bu esnada Mahmûre, k     n kapısında göründü. Hepimiz çehresinde mana arayarak bekledik; m  tebessim²⁷⁰ geldiği için muvaffak olduğu anlaşılır gibi idi. Fakat beynim ihtila  lar²⁷¹ içinde bayılıyordu. Heyecanımı te  ditlen²⁷² zevk alıyormuş gibi bir kelime söylemeyerek geldi, koltuğa oturdu, hepimiz merakla yüzüne bakıyor ve söz bekliyorduk. Nihayet, sadece:

—   imdi gelecek, dedi.

Nigâr: — Nasıl, nasıl, gelecek mi? diye hayret etti.   a  tım valahi. İnanılmayacak   ey!

Mahmûre devam ediyordu:

— Kendisiyle uzun uzun konuştum, anlattım, razı ettim. Beni kıramayaca  ına emin idim...

Onlar başka şeylerden bahsediyorlardı, ben ise bir teheyy   ²⁷³ ile kıvranıyordum ve bunda pek haklı idim. Çünkü daha d  n tanımadığım bu nadir mahl  ktan ayrıldığım son dakikadan beri ahval ve hissiyat öyle bir süratle ilerlemiş, öyle şeyler hâdis olmu  tu²⁷⁴ ki, bu yeni tesad  f   en nefis bir macera hâline getiriyordu. Evvela   ek  re'nin ve Nihat'ın telakkileriyle bende hasıl olmuş derin tahass  sler,²⁷⁵ sonra hemşirelerin hepsinin teminiyle tahakkuk etmiş²⁷⁶ emniyet, beni âdeta bir a  k mülakatı yapmak mevkiine is'  d etmiş²⁷⁷ gibi idi.

Kendi kendime kalsaydım, bugün ihtimal onu hiç düşünmeyecek ve unutmuş olacaktım. Vak  yi²⁷⁸ ve müdahale beni bir iltihap uçurumuna yuvarlamış bulunuyordu.

Bizzat ona, kendisine gelince, Mahmûre'nin söylediği gibi, ilk itiraz hamlesi kim bilir ne gibi izahat ve telkin  t ile gev  semi   ve

²⁷⁰ mütebessim: g  ler yüzlü

²⁷¹ ihtilaç: Çırpınma

²⁷² te  dit:   iddetlendirme

²⁷³ teheyy   : heyecanlanma

²⁷⁴ hâdis olmak: meydana gelmek

²⁷⁵ tahassüs: duygulanma

²⁷⁶ tahakkuk etmiş: gerçekleşmiş

²⁷⁷ is'  d etmek: yüceltmek

²⁷⁸ vak  yi: olaylar

kim bilir ne gibi fikirlerin sevkiyle Nigâr'ın "İnanılmayacak şey!" olarak bulduğu muvafakat hâdis olmuştu? Demek şimdi o bende hasıl ettiği hararetili alakadan ve bunun herkes tarafından bir aşk diye kabul edildiğinden haberdar idi. Nigâr'ın o kadar istib'âd ettiği²⁷⁹ muvafakati bu vaziyeti kabul etmek değil miydi? Aman ya Rabbim! Onun bu şart dâhilinde bu kadar ele gelmesi kabil miydi?

Gözüm köşkün kapısında, ruhum bütün bu emelin rüzgârıyla uçmuş, mevcudiyetim yanı başımda konuşulan uzak ve kayıp, bekliyordum.

Nihayet bir an oldu ki, bütün benliğim, şakaklarımda toplanmış bir nabazân²⁸⁰ ile sarsılmağa, dönmeğe bağladı. O idi, o geliyordu! Bütün şahsiyeti dudaklarında teressüm eden²⁸¹ elim, perişan bir tebessüm hattında toplanmıştı. Sendeler gibi yürüyordu. Kendisine dikilmiş bu gözlerde, ne manalar bulacağı endişesi, bütün mevcudiyetine hâkim idi denilebilir.

Ben malum, haydi Nihat da teveccühkâr²⁸² diyelim ve hatta Şeküre için de aleyhdâr²⁸³ değil diyelim, fakat elbette Mahmûre ve hele Nigâr'ın iyice hasım²⁸⁴ ve bedhah²⁸⁵ olduklarına o değil, ben bile emin idim. Hâlbuki kim bilir zavallı kız, onların hepsinden ne izzetinefis cerihaları,²⁸⁶ ne dürüşti²⁸⁷ ve ubüset²⁸⁸ darbeleri almıştı. Bu gözlerde hiçbir şey olmasa bile, en derin bir istihza ve istihfaf²⁸⁹ şimşegi de mi yoktu?

²⁷⁹ istib'âd etmek: ihtimal vermemek

²⁸⁰ nabazân: nabız atması

²⁸¹ teressüm etmek: şekillenmek

²⁸² teveccühkâr: yakınlık gösteren

²⁸³ aleyhdâr: muhalif

²⁸⁴ hasım: düşman

²⁸⁵ bedhah: başkalarının kötülüğünü isteyen

²⁸⁶ izzetinefis cerihaları: öz saygı yaraları

²⁸⁷ dürüşti: kabalık

²⁸⁸ ubüset: asık yüzlülük

²⁸⁹ istihfaf: küçümseme

Fakat bu (...) ²⁹⁰ ateşlerin hedefinde yine gayet hoş davrandı, pek tabii bir tavır ile ilerleyerek Nihat’a ve bana selam verdi, hanımlara dudağının ucuyla bir bonjur ²⁹¹ yaptı. Oradaki bir koltuğa ilişti, eliyle, şakaklarında köpürmüş saç dalgalarını düzelterek Nigâr’ın hemen sorduğu bir suale cevap verdi ve konuşmağa başladı.

Nasıl bakıyordum ve o nasıl nefis idi!

Çamların tellerinden sızan bu Haziran sabahına mahsus canlı güneş huzmelerine müstağrak ²⁹² görünen çehresini ilk bir vuzuh ²⁹³ ile ve bütün izmihrârıyla ²⁹⁴ görüyordum. İnce ve kestane kaşları, dinlerken, söz söylerken, bin bir hareketle bin bir latif mana ve ifade alıyordu. Bu hareketler, ruhunun haricî hayata temasından mütehasıl ²⁹⁵ bir şey gibi, aynı zamanda gözlerine, dudaklarına da aynı mana ve ifadenin renk ve rayıhasını serpiyor ve bu donuk beyaz çehreyi, mevvâc, ²⁹⁶ lerzân, ²⁹⁷ şuh ve pür-nevâziş ²⁹⁸ tebessümlerle, gamzelerle tezyin ediyordu. Ruhü çehresinde bütün rikkatiyle ²⁹⁹ tit-

²⁹⁰ Boş bırakılan kısım, kitapta [Bkz: Mehmed Rauf, *Bögürtlen* (İstanbul: Kitabhâne-i Sûdî, 1926), s. 38] ve 10. tefrikada [Bkz: Mehmed Rauf, “Bögürtlen,” *Cumhuriyet*, sayı: 549 (18 Teşrinisani 1341 [18 Kasım 1925]), s. 3], [متمر كز] şeklinde geçmektedir. Kelime grubundaki [متمر] sözcüğü, sözlükte “mütmir, mütemmer, mütemmir” olmak üzere üç okunuşa sahiptir ve üçü de “tarihleriyle birlikte iyi saklanmış meyve, olgun meyve, depolama için kurutulmuş” gibi yakın anlamlara gelmektedir [Bkz: *Turkish and English Lexicon: New Edition*, Ed. Sir James W. Redhouse, 2. bs. (İstanbul: Çağrı Yayınları, 2001), s. 1725]. Romandaki cümle içeriğine bakacak olursak, “mütemmer/mütemmir/mütmir kez” olmak üzere okunma ihtimali olan tabir, herhangi bir anlam bütünlüğü sağlamadığı için, basım hatası olduğu düşünüldükten bu kısım boş bırakılmıştır.

²⁹¹ bonjour (fr.): merhaba

²⁹² müstağrak: içine gömülmüş, dalmış

²⁹³ vuzuh: açıklık

²⁹⁴ izmihrâr: parıldama

²⁹⁵ mütehasıl: meydana gelen

²⁹⁶ mevvâc: çok dalgalı

²⁹⁷ lerzan: titrek

²⁹⁸ pür-nevâziş: iltifat dolu

²⁹⁹ rikkat: incelik

riyordu. Sonra, dinlemekten ve söylemekten hâlî³⁰⁰ kaldığı zaman bütün bu cazibe teferruatının heyet-i mecmûâsında³⁰¹ gece fark ettiğim hüznün gölgesi kararıyor, onun gençlik ve güzellik şiirini sanki derin bir hatt-ı mâtemle karartıyordu.

Beni bilhassa sesindeki edâ-yı su'âl³⁰² sermest etmişti, en haşin bir sözü söylerken bile bu sual ifadesi, şen ve mülâtıf³⁰³ bir nevazişle³⁰⁴ ahenkleniyor, en sakın cümleleri de bu şuh sual manasıyla nemnâk³⁰⁵ bulunuyordu. Öyle, bütün teferruatta tecessüm eden³⁰⁶ şahsiyet en derin bir füsün havasıyla insanı sarıyor, en leziz bir incizap³⁰⁷ ile sarhoş ediyordu.

Ben bu tahassüslere müstağrak,³⁰⁸ dalmıştım. Hanımların birisi: “Sandala binelim mi?” demiş ve bu teklif umum tarafından kabul edilmiş bulundu. Hep birden güle oynaya deniz kenarına inmeğe başladık. Müjgân aynı perişan ve münkesir³⁰⁹ tebessümle: “Ben de geliyor muyum? diye sordu. Hanımefendiler benim gösterdiğim hararetten sonra ona bir paye vermeğe başlamışlardı. “Elbette, elbette” dediler; o mütehayyir³¹⁰ bir tavırla irkildi. Sahilde, ufak bir kızak üstünde sandal duruyordu. Bunu Nihat’la beraber denize indirdik, Nihat küreğe oturdu, hanımlar ve ben kış³¹¹ tarafa dolduk. Burada inceliğine hayran olduğum bir tertiple nasıl ettiler bilmem, ben kendimi Müjgân’ın yanında buldum.

Nigâr bir tarafta oturup söyleniyor, dün geceki oyunlar hakkından tafsilat veriyor, bu arada icap ettikçe mahut³¹² kalpaklı zabitten

³⁰⁰ hâlî: boş

³⁰¹ heyet-i mecmua: tamamı

³⁰² edâ-yı su'âl: soru sorma biçimi

³⁰³ mülâtıf: şakacı

³⁰⁴ nevaziş: iltifat

³⁰⁵ nemnâk: ıslak, nemli

³⁰⁶ tecessüm etmek: vücut bulmak

³⁰⁷ incizap: cezp edilme

³⁰⁸ tahassüslere müstağrak: duygulanmaların içine gömülmüş

³⁰⁹ münkesir: kırgın

³¹⁰ mütehayyir: şaşırılmış.

³¹¹ kış: deniz araçlarında arka taraf

³¹² mahut: bilinen, adı geçen

yalnız ‘‘Methi, Methi’’ diye ismiyle bahsederek devam ediyordu. Bu esnada, sol tarafımda ve sandalın k  n  nda oturmuş olan   ek  re, sandalın arkasından benim kolumu tutup sa   tarafımda oturmuş M  j  n’ın beline doğru kaldırdı ve kolumu o vaziyette tespit etmek istediğini işrâb etti.³¹³

Elim cesaret edip temas edemeyerek k  pe  tenin³¹⁴ üstünde Ni  g  r’ın arkasında uzanmış, titreyerek kaldım. M  j  n yanı ba  şımda hissedilmez fakat müessir,³¹⁵ taze ve ince bir rayiha³¹⁶ teneffüs ediyor, bu rayiha hiçbir kokuya benzemeyen ıtırıyla³¹⁷ onun canının havasıyla beni sermest³¹⁸ ediyordu.

Esasen sandaldaki vaziyet itibarıyla kollar, kalçalar ve dizler – hepimiz olduğumuz gibi – onunla da tam temas hâlinde idim. Bu heyecanlar beni sarsmış ve harap etmiş iken bir de der        ³¹⁹ vaziyeti beni helak etti.

Sonra,   ek  re’nin bu hareketi bana pek çirkin göründü. Bunlar nasıl şeylerdi ya Rabbim? Ahlak ve namus bu derece nasıl sukut edebilirdi?³²⁰ Bir genç hanım, yabancı bir erkeği akrabasından bir genç kıza – bir genç kıza! – bu tecavüze sevk ve teşvik ediyordu ve bunu en hasis³²¹ bir menfaate tama’ en³²² irtik  p ediyordu.³²³

³¹³ işrâb etmek: bir maksadı kapalı olarak ima yoluyla anlatmak

³¹⁴ k  pe  te: gemilerde insan ve malzemelerin denize d    mesini önlemek için gövde kenarından yükselen, birbirine ba  lanmı   dikmelerden ibaret bir nevi korkuluk

³¹⁵ müessir: etkileyici

³¹⁶ rayiha: güzel koku

³¹⁷ ıtır: güzel koku

³¹⁸ sermest: sarhoş

³¹⁹ der        : kucaklama

³²⁰ sukut etmek: d    mek, aşağı mertebelere inmek

³²¹ hasis: adi, bayağı

³²² tama’ en: a    zl  l  kle

³²³ irtik  p etmek: kötülük yapmak

Müthiş bir buhran içinde köpürüyordum, bu muhitin mülevvesliğine³²⁴ tuğyan etmemek³²⁵ hiç kabil mi idi? Bu tesirlerin altında yüzüm bulanmış, gözlerim kararmıştı.

Nihat kürekte:

— Ne oldu yine beyefendi, pek bulutlusunuz? diye sordu.

Bu sözlerle hanımların nazar-ı dikkati celp edilmiş oldu.

Mahmûre: — Sahih, ne oldunuz Pertev Bey! A! Biz kendi dedikodumuza daldık, sizi unuttuk, affediniz. Müjgân, sen olsun beyefendiyle konuşsana kızım, diye söylendi.

Müjgân'ın dudaklarında yine o öksüz tebessüm nemlendi: Bu gözlerin imtihan ve teftişine karşı onunla konuşmağı ben de hiç tercih etmezdim. Bundan içtinap³²⁶ için Nigâr'a bazı sualler sorup lakırdı karıştırmak istedim. Şen ve pürgü³²⁷ oldum. Durmadan söyledim, naklettim, hanımları güldürmeğe, eğlendirmeye çalıştım ve zannederim muvaffak da oldum. Onlara Monte Carlo kumarhane hayatını naklettim, tafsilat verdim. Benim en birinci emelim, onu güldürmek, onun şahsiyetini sarmış olan melal³²⁸ ve kasvet gölgesini izale etmektir.³²⁹ Bu nefis genç kız, acaba istediğı gibi bahtiyar olsa, nasıl daha derin bir izmihrârla,³³⁰ nasıl daha geniş bir incizapla³³¹ parlamazdı? Ona bu inkişafı,³³² bu saadeti temin etmek, bir erkek için ne emsalsiz bir saadet olurdu!

Vapur iskelesine gelmiştik; Nigâr: “Haydi çocuklar çıkalım da, karadan yürüye yürüye avdet edelim!” dedi. Hanımlar hemen razı oldular. Fakat Nihat: “Ey, sandalı nereye ve kime bırakacağız?” diye sordu. O zaman Şekûre bana manalı bir nazar fırlatarak:

³²⁴ mülevveslik: iğrençlik

³²⁵ tuğyan etmek: taşkınlık etmek

³²⁶ içtinap: kaçınmak

³²⁷ pürgü: çok konuşkan

³²⁸ melal: hüzn

³²⁹ izale etmek: ortadan kaldırmak

³³⁰ izmihrâr: parıldama

³³¹ incizap: cazibeye tutulma

³³² inkişaf: gelişim

— Pertev Bey küreğe otursun. Onlar M  j  n’la beraber denizden gitsinler. Olmaz mı?

Ben, nihayetsiz minnettarlıkla p  r-c    u hur   ³³³ bakıyordum.

Mahmûre: — Nasıl olmaz? Oldu bitti bile. Pertev Bey, bu kadar zahmeti lütfen kabul eder, değil mi Pertev Bey? diye tebessüm etti.

Aman ya Rabbi, aman ya Rabbi!   ıkacaklar ve beni M  j  n’la sandalda, deniz üzerinde yalnız bırakacaklardı? Sahih miydi? Hatta işte çıkıyorlar ve işte   ıktılar. Biz; M  j  n d  mende, ben kürekte, sandalda yalnız kaldık.   skeleden uzaklaşırken   ek  re eliyle işaret ederek: “Yarını hazırlıyoruz.” dedi. Diğerleri, derin neşe ile: “Evet, vaadinizi.” diye tekrar ettiler. Uzakla  tılar, gittiler.

Biz evvela s  k  t ettik. Ben bir s  ze ba  lamak için münasip bir şey arıyordum.

Parlak Haziran sabahının denizi, hareketsizliği ve sükûtu ile ipekleniyordu. Tek t  k sandallarda çocuklara ve kadınlara rast geliyorduk. Sabahın bütün feyzi, bütün ciy  deti,³³⁴ r  yihad  r bir serinlik ile p  r-helecan idi. Bütün damarlarımda en   edit³³⁵ bir galeyan çırpınıyor, dima  ımı sarhoş ederek nazarlarımla ve nefeslerimle taşıyordu.

Nihayet:

— Kadrimi takdis ediyorum³³⁶ M  j  n Hanım, dedim.

Bir sual nazarıyla baktı, devam ettim:

— Hayatta   yle nefis ve ilahi tecelliler var ki, hayran ve minnettar kalmamak kabil değil.

H  l   anlamıyor gibi baktığı için izah etmek lazım geldi:

— M  j  n Hanım, d  n geceden beri size gösterdiğim alakanın samimiyetine inanmamakta h  l   ısrar ettiğinizi görüyorum. Hâlbuki sizi temin ederim ki...

³³³ p  r-c    u hur   : coşku dolu

³³⁴ ciy  det: temizlik, tazelik

³³⁵ şedit: Şiddetli

³³⁶ kadrimi takdis ediyorum: De  erimi kutsuyorum.

Omuzlarında bir hande dalgası dolaştı, dudaklarında bir tebesüm silindi; böyle şeylere asla inanmayacağını işrâb etmek³³⁷ mi istiyordu?

— Evet, Müjgân Hanım, diye devam ettim, size karşı en samimi hislerle mütehassis³³⁸ olduğumu vicdanımla temin ederim.

Gözlerinde bir kin ateşlendi, dudakları bir hatt-ı iğbirârla:³³⁹

— İnsan samimiyetine inanamıyorum, sözlerini düşürdü.

— Nasıl, dedim; nasıl insan samimiyetine inanmıyorsunuz! Evet, anlıyorum. Bunda hakkınız da var, pek acı tecrübeleriniz olduğu anlaşılıyor. Fakat en büyük hata, bu tecrübeleri tamim etmektedir³⁴⁰ Müjgân Hanım. İnsandan insana, dünyalar kadar fark vardır. Mesela benim size karşı nasıl başka bir hissim olabilir, sizi aldatmakta, yalan söylemekte ne menfaatim vardır?

Aynı galeyan ile:

— Bhusus erkeklerin kadınlara karşı samimiyetleri, dedi ve acı bir tebessümle güldü.

Ben büyük bir vecd³⁴¹ ve tehalükle:³⁴²

— Size nasıl isterseniz ispat edebilir[im], Müjgân Hanım, diye ilave ettim.

Kısaca ve sert sert:

— Benim ne ispata ne de samimiyete ihtiyacım yok, dedi.

Yine sükût ettik. Ben ağır ağır kürek çekiyor, sandalı nihayetsiz bir aşk ve ihtiras ufkuna götüre götüre onunla beraber feza içinde eriyip kaybolmak, evet, hatta temas etmeksizin, fakat onu karşımda bilerek ve bularak, uçurumda akıp kaybolmak için en âteşin bir ihtilaçla³⁴³ kayınıyordum.

³³⁷ işrâb etmek: ima etmek

³³⁸ mütehassis: duygulu

³³⁹ hatt-ı iğbirâr: güvenme çizgisi

³⁴⁰ tamim etmek: genellemek

³⁴¹ vecd: kendinden geçme

³⁴² tehalük: büyük bir istekle atılma

³⁴³ ihtilaç: çırpınma

Fakat ben ne kadar kaynarsam kaynayayım, o camit ve b  -his³⁴⁴ kaldıkça tek bir  erare³⁴⁵ bile husule gelmek³⁴⁶ imkânı yoktu. Ne söylesem aksi, m tenak z³⁴⁷ bir cevap alınır a, tek bir samimiyet ve hulul hatvesi³⁴⁸ atılabilir mi?

Öyle ki, bir saat onunla deniz üstünde gezd  imiz ve bundan şüphesiz hakiki olarak en derin vecdlerle sermest olduğum hâlde, m nasebetimizde d n geceden beri tek bir hareketlik bir fark bile hasıl olmamıştı. Sandalı iskeleye yana tırır yana tırmaz sıçradı ve beni beklemeden koşa koşa çamların altında uzaklaştı gitti. Ve ben, meft r,³⁴⁹ yorgun, yalnız avdet ettim.³⁵⁰

Saat bire geliyordu. Hanımefendilerle Nihat beni yemeğe alıkoydular. Türlü  etaretler,³⁵¹ türlü kakhahalarla yemek yendi, ben bililtizam³⁵² Müjgân'ın yanına oturtuldum, fakat bir ta a yakın veya uzak bulunmaktan ne netice hasıl olur? Fayda olarak yalnız onun havasını teneffüs etmek zevki varsa da bu kâfi gelir miydi? Ben istiyordum ki alakamı, rabıtamı³⁵³ görsün, anlasın. Hâlbuki o hiç oralarda değildi, ben değil, onu bütün dünya, bütün mevc d t tahrir edemiyordu.³⁵⁴

Evet, tıpkı b    rtlendi. Yalnız yetiştiği dikenli çitlerin, m  evve ³⁵⁵ dalların üstünde temastan uzak, nazardan gizli, gayr-ı kâbil-i tahavv l³⁵⁶ tahtında hükümran olan mağrur ve muhteşem bir böğürtlen kraliçesi. Bu kelimeye verilen ma'n -[y ] reng renkte, be-

³⁴⁴ camit ve b  -his: donuk ve hissiz

³⁴⁵  erare: kıvılcım

³⁴⁶ husule gelmek: meydana gelmek

³⁴⁷ mütenakız: zıt

³⁴⁸ hulul hatvesi: yakınlık adımı

³⁴⁹ meft r: bezmiş

³⁵⁰ avdet etmek: geri dönmek

³⁵¹  etaret: neşe

³⁵² bililtizam: bile bile

³⁵³ rabıta: ba lılık

³⁵⁴ tahrir etmek: harekete geçirmek

³⁵⁵ müşevveş: karışık

³⁵⁶ gayr-ı kâbil-i tahavvül: değişmesi imkânsız

nim de hakkım vardı. O hüsnü, huşunetiyle³⁵⁷ böğürtlendi. Cazibes-i, lezzeti ile de. Fakat ah, niçin böyle bu kadar gayr-i kâbil-i lems u hulûl³⁵⁸ idi?

O gece yemekten sonra bir arabaya atlayarak Dil’e gittik. Fakat bu araba âlemi hakikaten gayet latif bir şeydi. – Nigâr Hanım Methi Bey’le köşkte kalmış olduğundan – biz beş kişinin, – yani Mahmûre, Şekûre ve Müjgân’la ben ve Nihat’tık – birbirinin üstüne denilecek bir tarzda faytona sıkışmasını tasavvur ediniz. Yemekten evvel ve yemekte içilen şeyler kafaları kızdırmış, beyinleri dumanlamış, muvazenemizi³⁵⁹ ihlal etmişti. Nihat’la ben, üç genç hanımın arasında, kol, bacak, göğüs ve kalça baskısı altında ezilmiş kalmış gibi idik. Bililtizam yanıma oturtulmuş olan Müjgân ile artık vücut vücuda değil, nokta noktaya idik.

Dil’de arabadan indik. Çamların arasına daldık. Nihat, Şekûre ile Mahmûre’yi, birini bir koluna, öbürünü öbür koluna takmış, bana da Müjgân’ı bırakmıştı.

Fakat Şekûre onun hâlâ yabani durduğunu ve kendine ve bana bırakılırsa, mütemadiyen öyle duracağını bildiği için onu getirdi, koluma teslim etti; “Artık kaçırmamak size ait Pertev Bey,” dedi ve çekildi, gitti.

Ben, bahusus bir kadınla onun arzusu hilâfına³⁶⁰ elde edecek dünya saadetlerini bile ref’³⁶¹ ve feda edecek bir hilkatte yaratılmış-tım. Onun ma’al-kerâhe³⁶² kolumda sürüklenmesine razı olamadığım için iki dakika sonra serbest bıraktım ve sabahtan beri hissettiğim iğbirar³⁶³ köklenerek ayrı yürümeğe başladım.

³⁵⁷ huşunet: kabalık

³⁵⁸ gayr-i kâbil-i lems u hulûl: dokunulması ve yaklaşılması imkânsız

³⁵⁹ muvazene: denge

³⁶⁰ hilâf: ters

³⁶¹ ref’ etme: hükümsüz kılma

³⁶² ma’al-kerâhe: çirkin bir şekilde

³⁶³ iğbirar: kırınlık

Evet, ona karşı derin, âdetâ kine benzeyen bir infial ile doluyordum. Ne oluyordu? Ona ne yapıyordum? Ne yapacağımdan korkuyordu? Bütün bu sualler dimağımda dumanlanıyor ve altında husumet³⁶⁴ bulutları terak m ediyordu.³⁶⁵

Bu esnada ötekilere rast geldik.

şek re — Vay, siz yine öyle dargın mısınız? diye sordu.

Sonra yanıma gelerek koluma girdi, beni bir tarafa sürükleyerek:

— Azizim, dedi; bu gibi işlerde muvaffakiyet için daha m teřebbis³⁶⁶ olmak lazımdır. Evet, sizi anlıyorum; siz de aşta gurur taraftarısınız. Fakat düşününüz ki, böyle sevenler daima ziyan ederler. Hayat mümkün olduğu kadar fazla latif sansasyon³⁶⁷ toplamaktan ibarettir. Bu latif ihtimalleri boş izzetinefis inadıyla feda etmek hiç doğru bir şey değildir. Siz ilk hamlede bir genç kız kadar mağrur ve hassassınız.  şte bu yanlış.

Ve eğilip hoş bir kakhahacıkla yüzüme bakarak:

— Benden bu kadar hocalık.  tesini siz bilirsiniz, dedi ve beni orada bırakarak tekrar Nihat'la Mahmûre'ye koştu.

Bu esnada M jđ n bir ağacın altına oturmuş, kendi kendine düşünüyordu. Dersin ilk tesiri olarak yaklaştım, yanına oturdum. Gurur ve azamet³⁶⁸ en esaslı huyum olduğu için ona ait hareketleri tabii ve s huletle³⁶⁹ yapabilirdim, fakat tab'ımın³⁷⁰ haricinde olan yılışkanlık ve cüret hareketlerini pek biçimsiz, pek çirkin yapacağımdan korkuyordum. Nitekim  yle de oldu ya! Fakat ne olursa olsun; artık bir de bu tarihi³⁷¹ tecrübe etmek istiyordum. Bunun için dört beş lakırdı sonunda elimi tesad fenmiş gibi onun eline koy-

³⁶⁴ husumet: düşmanlık

³⁶⁵ terak m etmek: birikme, toplanma

³⁶⁶ müteşebbis: girişken

³⁶⁷ sensation (fr.): duygu

³⁶⁸ azamet: kibir

³⁶⁹ s huletle: kolaylıkla

³⁷⁰ tab': mizaç

³⁷¹ tarik: yol

dum ve onun çekmediğini görünce tuttum, elime aldım. Bu ikinci hareket üzerine, onun elinde ısrarlı bir içtinap³⁷² peyda oldu, fakat ben bırakmıyordum. Onda bu isyan hareketi birden o kadar aksi, o kadar haşın ve o kadar müteneffir³⁷³ bir renk aldı ki, derin bir surette mecruh olmaklığım³⁷⁴ imkân haricinde idi.

— Bu hareketinize son derece müteessifim³⁷⁵ Müjgân Hanım, dedim.

Ve fırladım, kalktım, hızlı hızlı avdet ettim. O kadar makhûr-dum³⁷⁶ ki, yalnız başıma dönüp eve gitmek ve bir daha onunla ve onların hiçbirisiyle yüz yüze gelmemek kararıyla koşuyordum. Fakat birdenbire böyle bir hareket yaparsam, hanımlara vaat ettiğim hediyelerden kaçmış görüneceğimi ve onların hepsinin de benim ne kadar lehimde oldukları için bu hareketin pek çirkin olacağını düşünerek, bu gayr-ı kâbil-i tamir³⁷⁷ kararı tehir [etmeyi]³⁷⁸ muvafık buldum ve tevakkuf ettim.³⁷⁹ İçinde bulunduğum çamlık kümesine çömeldim, oturdum.

Olduğu yerden Müjgân'ın bulunduğu ağaca yakındım. O hâlâ kımıldamıyor, taş gibi donmuş kalmıştı. Az sonra Şekûre ve Mahmûre ile Nihat göründüler. Şekûre onu yalnız görünce:

— Ne o, Pertev Bey nerede? diye sordu.

— Bilmem, galiba gitti, diye kırık bir sesle fısıldadı.

— Nereye?

— O tarafa, yola doğru.

Mahmûre: — Mutlak yine sen kaçırdın, deli kız! diye güldü. Ne oldu? Niçin gitti, söyle bakayım?

³⁷² içtinap: kaçınma

³⁷³ müteneffir: iğrenen

³⁷⁴ mecruh olmak: (gönlü) kırılmak, incinmek

³⁷⁵ müteessif: kırıntı

³⁷⁶ makhûr: yenilgiye uğramış

³⁷⁷ gayr-ı kâbil-i tamir: onarılması imkânsız

³⁷⁸ tehir etmek: ertelemek

³⁷⁹ tevakkuf etmek: beklemek

O s  k  t ediyor, cevap vermek istemiyordu. Israr ettiler, nihayet bir siri  k³⁸⁰ bir sesle:

— Elimi tuttu, beni kendine çekmek istiyordu. Ben istemedim, Silkindim. Onun   zerine kızdı, koşa koşa gitti.

—   ok oldu mu?

— Evet, epeyce oldu.

O zaman      re söylenmeğe ba  ladı:

— Ne tuhaf kızsın. Olur şey değil vallahi. Adamcağız sana kar  şı nasıl oldu bir zaaf hissetti, buna sevinece  ine, d  n geceden beri yapmadığın biçimsizlik kalmadı. Ne ayıp, ne ayıp! Aman ya Rabbi, ne kadar ayıp şey!

Mahmûre atıldı:

— Hayır, hayır. Bu böyle olmaz. O kadar nazik, o kadar kibar, centilmen   ocuk. Bunun çaresine bakmalı. Mutlak bu kabahati tamir etmeli. Tarziye vermeli.³⁸¹ Mutlak!

     re tekrar etti:

— Koç haydi, durma! Koç, arkasından. Yetiş, yalvar, al buraya getir. Anlıyor musun? Mutlak onun gönlünü edeceksin! Sonra karışmam vallahi. Haydi, durma, ko  !

O zaman M  j  ancı  ın yaptığı kabalığı takdir etmiş gibi çamların arasına koştuğunu gördüm. Az sonra beni   a  ırmak için: “Pertev Bey, Pertev Bey” diye seslendiğini işittim. Bu dakikada bir k  h uzaklaşarak k  h yakınlaşarak akseden seste, zavallı mazlum ruhunun bütün   ik  yeti inliyor gibi idi. İhtizazlı³⁸² bir sesle, heceleri uzatarak haykırıyordu: “Pertev Bey, Pertev Bey!” Kelimeler sürükleniyor, en  nd  r³⁸³ akisler hasıl ediyordu.

Sesin uzaklaştığını, araba yoluna yaklaştığını fark ettim. Onu gece yarıları, yalnız başına yollarda s  r  klenme  e bırakmağa kal-

³⁸⁰ siri  k: ağlamaklı

³⁸¹ tarziye vermek: yapılan bir hata için karşısındakinin gönlünü hoşnut ederek özür dileme

³⁸² ihtizazlı: hafif titremeli

³⁸³ en  nd  r: inleyen

bim razı olamadı, olduğum yerden fırladım, önünü kestirmek üzere koşmağa başladım. Az sonra yetiştim, o hâlâ feryat ediyordu: “Pertev Bey, Pertev Bey!”

Bin sene yaşasam, gece sükûn ve zulmeti içinde, bu تنها çamlıkta akseden bu feryadı işiteceğime yemin ederim, beni o kadar sarsmış, o kadar yumuşatmıştı!

Beni görünce derin bir sevinç dalgasına boğuldu:

— Vay, dedi, siz gitmediniz mi?

— Hayır, dedim; deniz kenarına inmiştim. Sonra sesinizi işittim. Geldim. Beni mi istiyorsunuz?

Bir duraladı, bütün yorgunluğunun mütenakız³⁸⁴ tesir ve heyecanlarının aks-i te’sîri olacak, birdenbire elleriyle yüzünü kapayıp hıçkırdı.

Atıldım:

— Ne oluyorsunuz? dedim. Niçin ağlıyorsunuz? Ne oldu?

Kesik kesik: “Hiç!” “Hiç” diyor, ve her hecede hıçkırıkları kırılıyordu.

Ah, ben ne katil, ne canavar bir herifim! Bu nur yavruyu ikide birde türlü türlü çirkin tecavüzlerle, murdar tazyiklerle ağlatıyor, hodkâm,³⁸⁵ cellât, murdar sevk-i tab’ıma³⁸⁶ onu kurban ediyordum.

Kolunu tuttum:

— Hayır Müjgân Hanım, hayır! dedim; rica ederim, susunuz... Ağlamayınız!

Şiddetli heyecanından olacak, kolunu çekmedi, yavaşça sokuldum, koluna girdim, onu susturmak için daha hararetle yalvarmağa başladım:

— Allah aşkına susunuz Müjgân Hanım... Yemin ederim kendimi bu gözyaşlarından dolayı hiç affetmeyeceğim. İstirham ederim, susunuz. Haydi, artık elverir, ağlamayınız.

³⁸⁴ mütenakız: birbirleriyle çelişen

³⁸⁵ hodkâm: bencil

³⁸⁶ murdar sevk-i tab’ıma: iğrenç mizacıma sürük[leyip]

Benden bu samimi şefkati görünce daha yumuşadı, yavaşça başını omzuma dayadı ve orada bir müddet sessiz sessiz ağladı, ağladı...

—İkinci kısmın sonu—

ÜÇÜNCÜ KISIM

Aşk mı?

Büyükada, Haziran 1339 [Haziran 1923]

Bir haftadır hemen her gün, her gece onlarla beraberiz.

“Gras”lar yeni geldikleri Büyükada’da, hayatlarının debdebese sine rağmen, Nişantaşı tertibi teb’aa-ı vezîr-i destân kâfilesi³⁸⁷ teşkil edemedikleri için tabirlerince bu “tenhalıktan” çok sıkılıyorlar ve Nihat’la beni artık her gün, her saat bırakmamak için bu bahane kâfi geliyor.

Buna nasıl tenhalık denilebilir ki? Hemen iki gecede bir, ya onlara takım takım “beynelmîlel”³⁸⁸ misafirler geliyor, pokerler oynanıyor, danslar çevriliyor, flörtler kuruluyor yahut onlar başka evlere gidiyorlar, aynı şeyler aynı tarzda tekrar olunuyor.

Sonra, muhteşem bir Oldsmobil³⁸⁹ oto ile hiçbir akşam turdan [geri] kaldıkları yok. İskelede, Splendid’de³⁹⁰ eksik oldukları yok.

Yalnız, onların “tenhalık” dedikleri şey, sabahları ondan ba’d’e’z-zevâl³⁹¹ beşe kadar, yani herkesin ya işte yahut uykuda olduğu ev saatleri ki, üçü de kaynar mizaçlarından dolayı siesta³⁹²

³⁸⁷ teb’aa-ı vezîr-i destân kâfilesi: destanlardaki vezirin tebaasının kâfilesi

³⁸⁸ beynelmîlel: uluslararası

³⁸⁹ Oldsmobile: Klasik Amerikan marka arabası.

³⁹⁰ Splendid: Günümüzde hâlen hizmet vermekte olan Büyükada’da bir otel.

³⁹¹ ba’d’e’z-zevâl: öğleden sonra

³⁹² siesta: öğle uykusu

itihadından³⁹³ olmadıkları için, tabii bu yalnızlıktan sıkılıyor olacaklar.

 şte bizi bilhassa bu saatler için bırakmak istemiyorlar.

Ne Nihat'ın ne benim başkaları gibi şehirde bağlı olduğumuz işlerimiz bulunmadığından başka siestalarımızı da onlar için kolaylıkla feda edecek kadar fer agatk ar³⁹⁴ olduğumuz için turlarda, iskelede, Splendid'de yanlarından ayrılmıyoruz. Bu saatlerde de onlara refakatle " erefyap" oluyoruz.³⁹⁵

Bazı günler ve her gece Methi Bey de bize iltihak ediyor,³⁹⁶ Mahmûre Hanımefendi de – daha pek belli değil ama g r n    nazaran – genç bir mebus beye çattı, onu kancalamak yahut daha doğru bir tabirle ona " engellenmek" arzusunda görünüyor.

Yani bizim takım tamam gibi bir şey.

  lerinde en bedbahtı, yine ben zavallı.

Çünkü diğer hanımefendilerle en ufak bir mülâzemet,³⁹⁷ hemen en hararetli bir samimiyete, en sıkı bir teklifsizli e, daha bilmem ne gibi serbest hudutlara m ncer oldu u³⁹⁸ hâlde, ben benimki ile bir adım ilerlemek değil, asker tabiri ile yerinde saymak da değil, tabii ve zarurî olarak âdeta geri geri gidiyorum.

Her baht bir olamaz ya! Benimki, daima olduğu gibi bu sefer yine mak s.³⁹⁹

Mesela, hep beraber oturup neşeli neşeli eğlenirken, ötekiler bir yere gitmeğe kalkıyorlar. Onlarla beraber ben de hareket etsem, (birkaç defa yaptım, pişman oldum a!) az ilerleyip  amlara dalıp da

³⁹³ itiyat: alışkanlık

³⁹⁴ feragatk ar: Özverili

³⁹⁵  erefyap olmak: onur kazanmak

³⁹⁶ iltihak etmek: katılmak

³⁹⁷ mülâzemet: ilgi görme

³⁹⁸ m ncer olmak: -e varmak

³⁹⁹ mak s: kötü

çiftler, esen heves ve keyif rüzgârlarına tebe'an⁴⁰⁰ havalanarak sağa sola dağılıverince ben yapayalnız kalıyorum.

İşte bunun için ve bir de belki biz köşkün çamlığından çıkıp gittikten sonra, “o” da itikâfından⁴⁰¹ çıkar da iki satır konuşmak mümkün olur yahut herhâlde iki nazar kapar, iki nefes içirim ümi-diyle çamlıkta kitap okuyarak beklemeği tercih ediyorum.

Yani ömrüm boş bir intizar⁴⁰² içinde, havai emeller peşinde ge-çip gidiyor.

Onu ne kadar çok tanısam o kadar az anlıyorum ve o kadar garip, o kadar muammalı bir genç kız buluyorum.

Dünyada hiç başka kimseye benzemeyen bir hilkat⁴⁰³ harikası. İşte bu!

Mesela Dil gecesi, omzumda, hemen göğsümün üstünde, âdeta koynumda, hâlâ anlamadığım bir irade zaafı, bir sinir buhranı anın-da, bir ana kucağında gibi kendini bütün bir teslimiyetle salıvererek sıcak yaşlarla o kadar tatlı tatlı ağladıktan az sonra, ben artık buzlar kırıldı, artık hulûl başladı diye sevinirken, öyle bir muamelesine hedef oldum ki, kahrolmak bir şey değil!

Hep beraber avdet ediyorduk.⁴⁰⁴

Ayakla avdeti tercih etmiş, yolun yarısına gelmiştik. Hanımlar onu sakın ve mülayim gördükleri için artık elde edilmiş ve yola gelmiş kıyas ederek bana Beyoğlu'na ne gün gidebileceğimizi sor-dular:

— Ne zaman arzu ederseniz, diye serfûrû ettim.⁴⁰⁵

— Yarın olur mu? dediler.

— Baş üstüne, diye cevap verdim; nasıl arzu ederseniz.

⁴⁰⁰ tebe'an: bağlı olarak

⁴⁰¹ itikâf: ortalıkta görünmeme

⁴⁰² intizar: bekleyiş

⁴⁰³ hilkat: yaradılış

⁴⁰⁴ avdet etmek: geri dönmek

⁴⁰⁵ serfûrû etmek: başını eğmek

O zaman Ŗek  re, onun da kendileri gibi galey  n-perver⁴⁰⁶ ve p  r-k        ⁴⁰⁷ olduğunu veya olacağını zanne[tmi  ] olacak, evvelce aramızda takarrür eden⁴⁰⁸ Beyoğlu seferini ona anlattı. Yalnız bunun ne münasebetle kararlaşmış olduğunu tabii gizli tuttu.

Anlatırken i  i daha cazip ve hoş göstermek için m  bala  alarla süslüyor ve ben bahusus onun mevkiinde, yani birçok genç kız emelleri münkesir olmu  ⁴⁰⁹ ve münkesir kalmış, birçok isteyip isteyip de alamadığı şeyler bulunması lazım gelen her genç hanım gibi bu te  ebb  s   Ŗ  t  b ve tahass  sle telakki edece  n   bekliyordum.

Ŗek  re, lakırdıyı bitirdiği vakit, p  r-şevk ve teh  l  k,⁴¹⁰ dedi ki:

— Ŗimdi yarın gideriz, Pertev Beyefendi'yi soyar, soğana çeviririz.

M  j  n, bozuk bir tavır ile:

— Nasıl, ben de mi? diye sordu.

  ki hem  shire ikisi birden:

— Elbette sen de! diye mukabele ettiler.⁴¹¹

O, keskin, b  rid⁴¹² bir ba   hareketiyle:

— Beni affediniz, diye kesti, attı.

Mahmûre, en galeyanlı bir hayret ve tehevvr  le:⁴¹³

— Niçin, a kız? dedi. Biz hepimiz minnetle koşa koşa gidiyoruz. Sen de memnun olsan a! Bu her vakit bulunur bir fırsat mıdır? Gideceğiz, eğleneceğiz, gezece  iz. İsted  i  imiz şeyleri alacağız. Daha ne istersin? Sen de beraber gezer, e  lenirsin ve hoşuna giden bir şeyi almış olursun.

Kuru kuru:

⁴⁰⁶ galey  n-perver: coşkulu

⁴⁰⁷ p  r-k        : ferahlık dolu

⁴⁰⁸ takarrür eden: kararlaştırılan

⁴⁰⁹ münkesir olmak: kırılmak

⁴¹⁰ teh  l  k: Çok istekli

⁴¹¹ mukabele etmek: karşılık vermek

⁴¹² bârid: soğuk

⁴¹³ tehevvr  : Öfkelenme

— Ben hiçbir şey istemiyorum, dedi.

Ve öbür gün gelmedi.

O kadar uğraştılar, o kadar yoruldular, kandırmak mümkün olmadı.

Üçü de bu tertibin benim tarafından onun sebebine taahhüt olunmuş olduğunu düşünerek, bana karşı onu da beraber götürmek mecburiyetinde olduklarını zannediyorlar, onu kandırıp razı etmek için, biri gidip biri geliyordu.

Fakat o, sanki eğilmez bir taş, bükülmez bir demirdi.

Ve o gelmeyince tabii, bugün benim için bütün neşesini, bütün şevkini kaybetti.

On bir vapuruyla indik, birde Tokatlıyan'da idik; yemek pek neşeli oldu.

Nigâr, Şekûre ve Mahmûre, üçü de son derece meclis-ârâ,⁴¹⁴ şen ve latif idiler; bütün şuhluk hazinelerini ibzal ettiler.⁴¹⁵

Güldüler, cıvıladılar, şakıdılar! Ben de onların huzurunda şen görünmeğe çalıştım. Hayatımı dolduran kasvet bulutlarını zahiren⁴¹⁶ göstermedim.

Fakat asıl kendisi için ihtiyar edilen⁴¹⁷ bu zahmetlerden onun zerre kadar istifade etmediğini ve etmeyeceğini, öksüz ve ezgin⁴¹⁸ hayatında Ada'da odacığında şu anda yalnız ve boynu bükük kaldığını düşünmek beni kahrediyordu.

O da gelse, o da gülse, o da olsa, ah ne olurdu, o da beraber olsaydı...

Dörde yakın lokantadan çıktık. O zaman mağazalarda devrana başladık. Beyoğlu'nun kadın eşyası satan bütün şık mağazalarında saatlerce süren resmigeçitler yaptık.

⁴¹⁴ meclis-ârâ: ortamı şenlendiren, meclisi süsleyen

⁴¹⁵ ibzal etmek: esirgmeden bol bol verme

⁴¹⁶ zahiren: görünüşte

⁴¹⁷ ihtiyar edilen: katlanılan

⁴¹⁸ ezgin: çok cefa görmüş

Ben yine ihtimal reddedeceğini bile bile, onun için de bir Şey alınmasını ve bunu hanımefendilerin intihap etmelerini⁴¹⁹ rica ettim.

Bana kalsa, Beyoğlu mağazalarındaki bütün lüksü, bütün ŐaŐayaı, bütün ziyneti onun ayaklarının altına serer:

— Bunlar, hep senindir, prensesim, derdim! Bunlar hep senindir, lütfen kabul et!

Hâlbuki o, en kıymetli, en nadir Şeyleri bile kim bilir nasıl mağrur ve nasıl muhakkir⁴²⁰ bir tezyif⁴²¹ ile reddedecek ve nasıl tehev  rlerle⁴²² k    recekti.

Ah ya Rabbi, bu kalbi nasıl müteessir etmeli,⁴²³ bu gururu nasıl yumuŐatmalıydı?

Onun için bir el  antası Őe tiler; tam onun nefasetine layık, yuvarlak, zarif, mini mini bir Őeycik.

Bunu görünce memnun olsa, gözlerinde bir tebessüm, dudaklarında bir neşe görsem, bu tebessümü, bu s ruru ben peyda ettiğimi bilerek mesut olsam...

Ah onu mesut etmek! Onu güldürmek, ona hayatın bütün en muazzez⁴²⁴ servetlerini, en m zeyyen⁴²⁵ hazinelerini arz ve takdim ederek onu dünyanın en mağb t,⁴²⁶ en bahtiyar bir mevcudu yapabilmek saadeti!

Bunun için neler feda etmezdim?

Bir gün sonra

Ona böğürtlen değil, kirpi demeli imiŐim.

⁴¹⁹ intihap etmek: Őe mek

⁴²⁰ muhakkir: hor gören

⁴²¹ tezyif: küçümseme

⁴²² tehevür: hiddetlenme

⁴²³ müteessir etmek: etkilemek

⁴²⁴ muazzez: kıymetli

⁴²⁵ müzeyyen: süslü

⁴²⁶ mağb t: imrenilen

Herkese, her şeye, her söze karşı ilk hissi içtinap,⁴²⁷ suizan⁴²⁸ ve adem-i i'timâd!⁴²⁹ İlk hareket daima itiraz ve ilk söz her zaman aynı dürüşti⁴³⁰ ile: “Hayır!”

Ne menfi⁴³¹ bir tabiat!

Bazen bakıyorum da kendi kendime acaba bütün ömründe isteye isteye kaç defa: “Peki!” veya “Evet!” sözünü söylediğini merak ediyorum.

Acaba bu huşunet⁴³² esas tabiat mı, yoksa vakaların sevkiyle hasıl olma ârızı⁴³³ bir şahsiyet mi? Yani esas ruhu akim⁴³⁴ ve yâbis⁴³⁵ mi, yoksa sonradan ve harice karşı mı bu hâle gelmiş?

Bu kadar ince, bu kadar hassas, bu kadar latif bir vücudun hayatın ziyafetlerinden bu menfi ve abus⁴³⁶ sima ile geçmesi ne ziyan ve bu sebeple ne saadetler heder oluyor, bunu bilse!

Esasen şefkat ve rikkatin⁴³⁷ ondaki derecesi, – yalnız sevdikler[ne] karşı, daha doğrusu sevdiğine karşı! – hiç kimsede bulunmaz zannederim.

Üç dört gündür elinde bilmem hangi hanımefendinin hediye ettiği bir küçük köpek peyda oldu; daha yeni doğmuş, bir köpek değil, bir yumruk tüy. Şâyân-ı perestiş⁴³⁸ bir yavru. Bu köpeği tek bir dakika kucağından indirmiyor, ona karşı ne emsalsiz bir rabıta ve itina gösteriyor! Âdeta köpek için can verecek dersiniz, bütün hayatı, bütün, emeli Silky.

⁴²⁷ içtinap: sakınmak, uzak olmak

⁴²⁸ suizan: kötü zan

⁴²⁹ adem-i i'timâd: güvensizlik

⁴³⁰ dürüşti: kabalık

⁴³¹ menfi: olumsuz

⁴³² huşunet: kabalık

⁴³³ ârızı: sonradan ortaya çıkan

⁴³⁴ akim: verimsiz

⁴³⁵ yâbis: duygudan yoksun

⁴³⁶ abus: somurtkan

⁴³⁷ rikkat: incelik

⁴³⁸ şâyân-ı perestiş: hayran olunmaya değer

Köpek geldi gelesi, gezdirmek ve oynatmak için çıktığı bahçede sık sık rast geliyoruz.

Akşamüstü

Bugün iki satır konuştuk.

Sordum:

— Silky ne demektir hanımefendi?

Köpeğe dair mevzularda istediğiniz kadar yumuşak. Ondan m  tebessim⁴³⁹ ve p  r- it  b⁴⁴⁰ cevap almak isterseniz köpekten bahsediniz.

— İpek, ipek gibi demek, dedi. ‘‘Silk’’ İngilizce ipek demektir, Silky de ipeğe mensup, ipekli veya ipek gibi manasına geliyor. Güzel isim değil mi?

— Güzel bahusus tam m  semmaya mutabık.⁴⁴¹ Ne kadar çok seviyorsunuz?

— Sevimyeycek şey mi? diye cevap verdi.

Ve avucunun içinde hayvanı omuzlarının hizasına kadar kaldırarak gösterdi.

Siyah, simsiyah, parlak, hariri⁴⁴² tüyleri, hakikaten bir ipek yumağı idi. Bu siyahlık üzerinde, iki siyah pırlanta göz  im ekleniyor, siyah bir kuru üzüm tanesine benzeyen mini mini bir burnu var; hayvanın bütün hassasiyeti, bütün hayatı yalnız bu burunda. Her an zerresinde l  yetecezz ⁴⁴³ hareketlerle p  r-ihtil  c⁴⁴⁴ bir burun ki âdetâ insanla konuşuyor denilecek kadar manalı.

Devam etti:

— Sonra sadık. Hem bir sadakat ki.

— O muhabbeti bana gösteriniz, sadakati bende g  r n z, dedim.

⁴³⁹ mütebessim: gülümseyen

⁴⁴⁰ p  r-şitâb: aceleye

⁴⁴¹ m  semmaya mutabık: isimlendirili iyle uyumlu

⁴⁴² hariri: ipekten yapılmış

⁴⁴³ l  yetecezz : küçük, minik

⁴⁴⁴ p  r-ihtil  c: titreyen

Tebessümle, alaylı bir tavırla:

— Acaba, dedi.

Sonra, daha müstehziyâne:⁴⁴⁵

— Zaten siz, dedi; zaten siz ve sizin iddialarınız malum şeyler.

Sonra omuzlarını istihfafla⁴⁴⁶ silkerek:

— Fakat maatteessüf ben insan sadakati istemiyorum. İnsanlardan hiç hoşlanmıyorum. Ayıp değil ya?

Sayesinde ara sıra tebessüm görmeğe başladığım, sesini işitmekle bahtiyar olduğum için Silky'yi ben de seviyorum. Güzel, sadık, yavru Silky.

Ve bahtiyar Silky. Hem ne kadar bahtiyar, ne kadar, ne kadar!

Öbür sabah

Silky'ye gösterdiği hararet ve rabıtaı gördükçe bilâkayd, bilâşart,⁴⁴⁷ bütün ruhuyla, bütün samimiyetiyle bana teslim olduğunu görmek emeli, en derin bir tuğyân⁴⁴⁸ ve galeyanla mevcudiyetimi kahr ve zapt ediyordu.

Ömründe isteyerek hiç kimseye el uzatmamış, arzu ile hiçbir şeye bir nazar atmamış iken, bana bütün vücudunu, arzusuyla, iradesiyle ve (A ya Rabbim, başım dönüyor!) ve aşkıyla, evet aşkıyla, aşkıyla, aşkıyla teslim etmesi için ne yapmalı ya Rabbi?

Bu dünyada hiçbir mahlûka nasip olmamış ne ilahi bir saadet! Bunun için ne lazım? Ne gibi bir fedakârlık, nasıl bir şey?

Bütün dünyayı onun huzurunda, parmağının yahut sesinin tek bir hareketi için yıkmak, bütün kâinatı zîrûzeber etmek,⁴⁴⁹ daha ne gibi şeyler, nasıl şeyler, acaba bu fedakârlıklarla, bu kahramanlıklarla bu saadet elde edilebilir mi?

⁴⁴⁵ müstehziyâne: alay ederek

⁴⁴⁶ istihfaf: küçümsemek

⁴⁴⁷ bilâkayd, bilâşart: kayıtsız şartsız

⁴⁴⁸ tuğyân: coşkunluk

⁴⁴⁹ zîrûzeber etmek: altüst etmek

Bir kadın tebessümü için büyük muharebeler kazanıldığını, büyük icatlar meydana konduğunu, guvvel  ne⁴⁵⁰ kahramanlıklar yapıldığını şimdi anlıyorum. Onu kazanmak, onun meramının⁴⁵¹ ve inadının eridiğini görmek için üzerime almayacağım harika,⁴⁵² y  klenmeyece  ım afet, kabul etmeyece  ım işkence yoktur.

Evet, hiç şüphesiz, her kadın gibi bir şey. Başkalarından hiçbir farkı yok.   htimal pek basit, pek sade görünen bir vücut. Fakat bu her kadın vücuduna benzeyen vücut, benim için o kadar harika, o kadar, o kadar ki, bütün dünyayı onun tek bir nazarı için h  k ile yeksan etme  e⁴⁵³ hazırım. Benim için o kadar harika, o kadar, o kadar harika...

Fakat o, kendisi, bu şeylere big  ne,⁴⁵⁴ yalnız Silky için ya  ıyor.

Ve yalnız bu hayvana ruhunu nasıl vakfettiğini görünce, eğer bu müstesna hilkat, hayatta neşe ve   etaret bulsa, şefkat ve feragat görse, ne emsalsiz bir mukabeleye kadir olduğunu düşünmek beni deli ediyor.   şte ona bunu anlatmak, kendini iyi anladığımı ve en fer  gatk  r bir şefkatle takdir ettiğimi gösterip, ispat edip mümkünse mukabelesine nail olmak için deli oluyorum.

Bu nasıl mümkün olacak? Lakırdı dinlemez, söylenene inanmaz; artık bu hâl onda bir inat sal  beti⁴⁵⁵ almış, dünyanın fedak  rlı  ını önüne yı  san:

— Ben istemiyorum, diyecek ve şüphesiz reddedecek.

Sonra açık mı?

Bu hiç kabil mi? Tebess  m  n  , nazarını esirgeyen bu mah-lıktan? Zaten ben onun aşkına tahammül edebilir miyim? Mutlak saadetten helak olurum. O yalnız benim ibadetimi kabul etsin, refakatime muvafakat ve müsaade etsin. Sözlerimi hu  şunetle değil, l  tufla, tebessümle dinlesin.

⁴⁵⁰ guvvel  ne: kolaylıkla, rahat bir şekilde

⁴⁵¹ meram: maksat

⁴⁵² harika: olağanüstü[l  k]

⁴⁵³ h  k ile yeksan etmek: yerle bir etmek

⁴⁵⁴ big  ne: yabancı

⁴⁵⁵ sal  bet: katılık

Benim için bu kadar kâfi. O kadar ki, hatta çoktur! Bu onun tarafından öyle bir lütuf olur ki başka bütün kadınların visali⁴⁵⁶ bu zevki veremez!

Akşamüstü

Silky'ye ben de âdeta perestişe başladım.

Hele onun ne kadar hakkı var. Bir kere güzel. Hem ne güzel, ne yumak güzel, ne can güzel bir yavru görseniz.

Fakat ben bunlardan ziyade onu aramızda bir rabıta olduğu için seviyorum. Evvelden bahçede saatlerce: “Ah çıksa. Biraz çıksa da görsem.” diye çırpınır, beklerdim. Bazen akşama kadar hiç görünmezdi, odasında kitap okuduğunu söylerdi. Onu bahçede görmek pek nadir bir saadetti.

Şimdi köpeğe hava aldırarak, onu gezdirip eğlendirmek için hemen daima bahçede dolaşılıyor. Günün hangi saatinde gelseniz, onu çamların altında, Silky ile oyunda bulursunuz. Köpeğe karşı en sıcak analar kadar fedakâr ve pür-hizmet ve ihtimam. Bu güne kadar zapt ve hapsedilmiş bütün şefkati, bütün mihrihanlığı⁴⁵⁷ birden Silky münasebetiyle infılak etmiş gibi.

Bu hâl, evin içinde herkesin nazar-ı dikkatini celp etmiş,⁴⁵⁸ hat-ta nadir gelen misafirler bile Silky için türlü nükteli, cinaslı sözler söylüyorlar.

Dün akşam Methi Bey onun köpek hakkındaki delice muhabbetine baktı, baktı da:

— Demek bu kızda muhabbet kabiliyeti varmış, diye hayret etti.

Evet, ah bilsen zavallı Methi Bey, o kızdaki muhabbet kabiliyeti senin o peşinde koştuğun kukla hanımlardan ne fazla, ne kadar fazladır!

O kızla senin kuklalarının ruh, kalp, his, aşk ve nefaset farkını bir tasavvur edebilsen, bugün bambaşka bir adam olurdun. Sen o

⁴⁵⁶ visal: kavuşmak

⁴⁵⁷ mihrihanlık: güler yüzlülük

⁴⁵⁸ nazar-ı dikkatini celp etmiş: dikkatini çekmiş

taş bebeklerle bin bir dubara⁴⁵⁹ içinde yuvarlanırken o kızı, en âteşin aşk ve feragat hazinelerini ona layık bir erkek bulamadığı için kalbinde hapsediyor ve yine ona layık bir erkek bulamadığı içindir ki, bu köpeğe bezl ediyor. ⁴⁶⁰ Bunu bilsen, ah sen bunu benim kadar ve benim gibi bilsen Methi Bey!

  ki gün sonra

Nihayet bugün biraz anlar gibi oldum.

Köpek sayesinde son günlerde gösterdiği bu yumuşaklıktan istifade ederek ne vakit yalnız bulursam hemen bahis a ıyorum.

Bugün sırasını getirerek dedim ki:

— Bugüne kadar aramızda bir iki hadise oldu Müjgân Hanım. Bunların hepsinin de beni size yanlış bir nazarla gösterdiğinden korkuyorum. Ve bu yanlış nazar anladığıma nazaran pek aleyhimde olacak. Hâlbuki ben de o kadar sevdiğiniz Silky gibi zararsız, h  dim⁴⁶¹ ve fedakâr bir mahl  kum Müjgân Hanım. Bunu anlamanızı pek isterim.

Bu sözleri, aksi bir cevap almak korkusuyla, komik bir tavırla söylüyor ve onu g  ld  rmeğe çalışıyordum. Dudaklarında tatlı bir tebessüm incilediğini görünce, cesaretim çoğaldı:

— Hele size karşı, size karşı herkesten bin kere, yüz bin kere ziyade.

Birden tebessümü silindi, gözlerinde siyah bir leke karardı, yine o yüksek ve b  rid⁴⁶² sesle:

— Hayatta, dedi; hayatta o kadar fenalık gördüm ki, kimden olursa olsun, iyilik beklemiyorum Pertev Bey. Beni mazur g  r  n  z.

Hemen cevap verdim:

— Bunu anlıyorum Müjgân Hanım, dedim. Bunu anlıyorum. Henüz pek ge  n  siniz! Fikirleriniz aldığınız tesirlerin mahsulüdür.

⁴⁵⁹ dubara: oyun, düzen

⁴⁶⁰ bezl etmek: esirgemedenden bol bol vermek

⁴⁶¹ h  dim: hizmet eden, yardımcı olan kimse

⁴⁶² bârid: soğuk

Gençlik galeyanyla ve tecrübesizlik sevgiyle bunları kolayca tamim ediyorsunuz.⁴⁶³ İşte ben burada eziliyorum.

Son cümleyi komik söyledim, o tebessüm etti. Tebessümden kuvvet bularak devam ettim:

— Bundan son derece dilhûnum⁴⁶⁴ Müjgân Hanım. Sesimin titremesinden, hararetimden bunu anlıyorsunuz değil mi?

Sükût etti. Bu sükût benim için ilk bir zafer idi.

Her zamanki gibi aksi bir cevap verebilirken böyle sükûtu pek manalı değil mi idi?

O gece

Akşamüstü tekrar buluştuğumuz zaman:

— Bu sabahki sözlerinizi uzun uzun düşündüm, dedi. Ben kimim ve neyim ki bana bu kadar ehemmiyet veriyorsunuz ve böyle irtibat gösteriyorsunuz? Bunu anlamıyorum... Siz, zengin, parlak bir gençsiniz. Ben hiç bile değilim. Anasız, babasız, hiçbir şeyi olmayan bedbaht kıyım.

— Aman Müjgân Hanım, siz, siz... Ve dondum kaldım.

Kendini bu kadar küçük görmesi nasıl kabil olurdu ya Rabbi?

Devam etti:

— İşte bunun için ne söylerseniz söyleyiniz, inanamıyorum. Beni aldatmak istiyorsunuz, o kadar. Değil mi?

— Sizi aldatmakta ne menfaatim olur, diye kekeledim.

— Bilir miyim? dedi, omuzlarının bir tereddüt hareketiyle gözleri uzaklara aktı, daldı kaldı:

— Erkekler, kadınları daima ne için aldatırlarsa siz de beni onun için aldatırsınız. Bunu düşünecek kadar aklım yok mu?

— Beni o erkeklere benzetmeyiniz Müjgân Hanım, diye haykırdım.

⁴⁶³ tamim etmek: genellemek

⁴⁶⁴ dilhûn: içi kan ağlayan

— Niçin? diye ba ını kaldırdı. Benzemedi inizi neden ne nasıl anlayabilirim?

Hakkı da yok değildi ki. Öyle ya, beni daha kaç defa görmüştü?

Öbür gün

Bir aralık, yine beraberken:

— Kimse kimseyi anlamıyor ve bilmiyor, dedi. Herkes her şey ve herkes hakkında kendisinde mevcut fikirlere ve malumata göre mana veriyor ve siz ne yaparsanız yapınız, nafile. Böylece, bir kere hükmü giydiniz mi, tıpkı adliye mahk mları gibi bunu uzun uzun çekmeğe ve  deme e mecbur kalırsınız. Mesela benim hakkımda hiç kimsede zerre kadar doğru bir fikir olmadığına ben eminim. Ne yapsalar beni anlayamazlar ki. Bir kere onların hiç birine benzemiyorum. Buna eminim. Etrafımdaki bütün insanlara bakıyorum, hiç birine benzemiyorum. Bütün dünya, mesela paraya tapıyor. Al yi e meftun.⁴⁶⁵ Hâlbuki ben paradan nefret ederim. Al yi i hiç sevmem. Dünyada paranın sebep olduğu fel ketleri, faciaları düşününüz. Hayatın en muzır,⁴⁶⁶ en katil ve en zehirli bir mikrobu değil mi?

Ben onu söyletmek için nefes almıyor, sözünü kesmek istemiyordum.

— Parasız mahlûklar – devam etti – parasız mahlûklar insan addolunmuyor.⁴⁶⁷ Hâlbuki parayı kazanmak için insanlıktan ne kadar feda etmek lazım, değil mi? Bütün namus, necabet,⁴⁶⁸ bütün  eref hep paraya feda ediliyor. Kadınlar namuslarını, erkekler şereflerini hep para için çamura atıyorlar. Bir kadın para için vücudunu değil, tek bir nazarını bile feda etmemelidir. Ben böyle düşünürüm, böyle anlarım. Babam bana böyle   retti.

Mesela kuzenlerim o kadar parlak, o kadar güzeldirler. Varidatları⁴⁶⁹ sakın bir hayat sürmelerine müsait iken bu hay ve huy⁴⁷⁰ için

⁴⁶⁵ al yi e meftun: gösterişe tutkun

⁴⁶⁶ muzır: zararlı

⁴⁶⁷ addolunmak: sayılmak

⁴⁶⁸ necabet: soyluluk

⁴⁶⁹ varidat: gelirler, gelir

⁴⁷⁰ hay ve huy: insanın vaktinin bo a geçmesine sebep olan çeşitli meşgale

yapmadıkları fedakârlık kalmıyor. Atlamadıkları parende yok. Anlamıyorum ki ne mecburiyet var? Bir kadın para için değil, hiçbir şey için sevmediği erkeğe tek bir nazarını⁴⁷¹ bile teslim etmemelidir.

— Müjgân Hanım, dedim. Evet, hakkınız var, para menfurdur,⁴⁷² fakat ne yapalım ki yaşamak için ona çok muhtacız. Sefalet, açlığa ve daha bu gibi insanıyeti kahreden, ezen umumî ateşlere karşı para yegâne bir silahtır. Bunu itiraf ediniz.

Birden gözlerinde bir tehevür⁴⁷³ şimşeği çaktı. Tıpkı ilk gece ilk sözlerime karşı gösterdiği akur huşunetle,⁴⁷⁴ ayaklarının altında uyanan Silky'yi kaparak:

— Yani, diye haykırdı, yani, istiyorsunuz ki, sefiller, açlar, hastalar, zenginlere esir olsunlar. Öyle mi beyefendi? Bir genç kız, sefaletten kurtulup lüks içinde yuvarlanmak, bir bedbaht ana açıklıktan kurtulup doymak, zavallı baba hastalığına karşı bir çare bulup rahat etmek için, sizin elinizde oyuncak olsunlar, namuslarını, izzetinefislerini size feda etsinler! Evet, bunu yapacak sefiller, maatteessüf vardır, fakat geberip gitmeği, bu rezaletlere, bu sukuta⁴⁷⁵ tercih eden ruhlar olduğunu da unutmayınız!

Ve fırladı, yıldırım gazabıyla koşarcasına çamların altında uzaklaştı, gitti.

Ben taş kesilmiş kalmıştım.

Ne yapmıştım ya Rabbi? Üç manasız söz için o kadar kazandığım bu kalbi birden ve bu sefer artık şüphesiz gayr-ı kâbil-i istirdâd⁴⁷⁶ bir surette tekrar kaybetmişim.

Sözlerimde bu tehevür için ne fenalık vardı? O kadar tahriki mucip⁴⁷⁷ ne fena mana vardı?

⁴⁷¹ nazar: bakış

⁴⁷² menfur: nefret uyandıran (şey)

⁴⁷³ tehevür: öfkelenme

⁴⁷⁴ akur huşunet: saldırgan kabalık

⁴⁷⁵ sukut: düşüş

⁴⁷⁶ gayr-ı kâbil-i istirdâd: geri alınması imkânsız

⁴⁷⁷ tahriki mucip: kıskırtmaya sebep

Birden bire aklımda bir yıldırım şimşeklendi.

Aman ya Rabbim, aman ya Rabbim! Oh, ben ne hayvan herifim! Ne kaz kafalı bir sersemim! Kendi maksadıma kendi emelime takılmış, başka hiçbir şey düşünmeyerek kendi havamda, budalalar gibi ahmak, mendebur, fikirsiz, mütemadiyen aynı saf emelle devam edip gidiyorum. Hiç onun bu hareketlerle ne mana vermesi mümkün olduğunu hiç, hiç şüphe etmiyor, hiç, hiç, düşünmüyorum.

Hâlbuki o bana bütün vuzuhuyla,⁴⁷⁸ bütün hakikatle kaç defa söylemedi mi?

Daha evvelki gün: “Siz beni aldatmak istiyorsunuz.” ve bugün, bu sabah:

“Paranız için size oyuncak ol[malarını]⁴⁷⁹ istiyorsunuz.” demiş miydi? Yani, yani, öyle değil mi? Demek benim kendisini iğfal etmemden yahut param için kendime rabit etmek⁴⁸⁰ istememden, yani kendisini metres yapmak arzusundan bahsetmiyor muydu?

Ah sersem, sersem! Şimdi ba  ını duvarlara vur, fakat acaba para edecek mi?

Ben yalnız kalbimin telkin  tına tebe’an,⁴⁸¹ yalnız onun kalbini kendime celp etmek için, hiçbir fena maksat beslemeksizin, mahz  ⁴⁸² onun teveccühünü kazanmak, mahz   onu kendime kar  şı yumuşatmak maksadıyla uğraşıyorum. Onun bu sözlerime, bu hareketlerime ne mana vermek ihtimali olduğunu hiç düşünmüyorum.

Ah bu a  k insana, hatta en zeki, en şeytan   olanları bile, nasıl aptal, nasıl k  r ediyor! Ama değil mi? Mademki zenginim ve mademki onu takip ediyorum ve söylediği gibi anasız, babasız ve

⁴⁷⁸ vuzuhuyla: a  ıkl  ı  yla

⁴⁷⁹ İşaretli kelime, kitapta [Bkz: Mehmed Rauf, *Böğürtlen* (  stanbul: Kitabhâne-i S  d  , 1926), s. 68] ve 17. tefrikada [Bkz: Mehmed Rauf, “Böğürtlen,” *Cumhuriyet*, sayı: 556 (25 Te  rinis  n   1341 [25 Kasım 1925]), s. 3] “olduklarını” şeklinde geçmektedir. Cümlede anlatım bozukluğuna neden olduğu için “olmalarını” biçiminde değiştirilmiştir.

⁴⁸⁰ rabit etmek: ba  lamak

⁴⁸¹ tebe’an: uyarak

⁴⁸² mahz  : sadece

mevkişiz bir kızdır demek, onu metres yapmak arzusunda bulunmuyor muyum?

Orada duramadım; fırladım, dikine Hristos Tepesi'ne⁴⁸³ tırmanmağa başladım. En müthiş bir humma içinde, dağ, taş, çukur görmeyerek düşmekten, kaymaktan, yuvarlanmaktan korkmayarak yürüyor, yürüyor, yürüyordum.

Demek, bütün sözlerini bana bunun için söylüyor, "Ben metres olamam." demek istiyordu. Benim ancak bu emel için uğraştığımı zannediyor ve bütün aksilikleri hep bundan tevellüt ediyordu demek. Demek öyle ise, eğer kendisini zevce olarak istesem kabul edecek miydi?

Yerlere yayılmış kuru taze çam tellerinden ayaklarım kayıyor, yokuş aşağı başım gözüm yarılarak yuvarlanmak tehlikeleri içinde, durmadan yürüyordum.

Zevce!

Şimdi ilk defa onu bu nokta-i nazardan görüyordum.

Evet, anasız, babasız ve servetsiz bir kızdı. Fakat asaletinde, terbiyesinde, muâşeretinde,⁴⁸⁴ tahsilinde bir kusur var mıydı? Ahlakı ve ruhu şâibeli miydi?

Bu münfesih⁴⁸⁵ zevk ve fücür⁴⁸⁶ muhitinde, yegâne bir tesadüf harikasıyla, saffet ve bekâret içinde açmış müstesna nadir ve emsal-siz bir izzet ve iffet çiçeği değil miydi?

İnceliğine ince, yüksekliğine yüksek, hem daha ziyadesi mümkün olacak derecede ince ve yüksek bir mahlûk değil miydi? Ve evlenmek arzusunda olan bir erkek için daha şâyân-ı tercih başka nasıl bir kız bulunabilirdi? Bu muhitte bütün numuneler, her birisi kendileri gibi bin bir leke, bin bir karha⁴⁸⁷ ile malul ve mülevves⁴⁸⁸ şeyler, her biri her gün bin bir kucakta, bin bir murdar temasa ma-

⁴⁸³ Hristos Tepesi: Büyükada'da bir mevki.

⁴⁸⁴ muâşeret: görgü kuralları

⁴⁸⁵ münfesih: bozulmuş, hükümsüz kalmış

⁴⁸⁶ fücür: günah

⁴⁸⁷ karha: yara

⁴⁸⁸ malul ve mülevves: hasta ve kirli

ruz kalmış soluk,   r  k şeyler iken, o nasıl ilahi bir tesadüfle bu levsten⁴⁸⁹ kendini kurtarmış, tam ciddiyeti ve namusuyla zevceliğe layık levent bir mevcudiyet değil miydi?

Hemen karar verdim: Onu[n] izdivac[ın]a talip olacaktım.

şimdi bütün ruhum nefis musiki ahengiyle lerzan⁴⁹⁰ ve hır  m  n⁴⁹¹ idi.

Bugüne kadar niçin ve nasıl d  ş  nememiş, bu kararı neden daha evvel verememiştim?

şimdi, bu talebim kendisine karşı ne kadar ciddi olduğumu, rabıtamın ne derece kuvvetli ve esaslı bulunduğunu ona ispat edecek ve o, hiçbir şey olmasa, bu nefret ettiği cendere hayatından kurtulup muntazam, mazbut ve rahat bir hayata dâhil olmak için tabii hemen teklifimi kabul edecekti.

Yani, o kadar zamandır, onun huşunetine, inadına, “böğürtlen”-li  ine karşı lehimde yapılacak şey o kadar kolay, o kadar kolay iken ben bunu d  ş  nememiş ve çaresizlik içinde beyhude kıvranmıştım.

şimdi artık ciddiyetimi takdir edecek, kendisine karşı çirkin kasıtlarım olmadığını görerek bütün ge  n kızlık şiirini, b  t  n   h  l-ya hazinelerini bana hasredecekti.

O zaman, önümde açılan nurlu hayatın geniş ufkunu sermest ve mesut düşünüyordum.

Bu tasavvuru en evvel tabii Nihat’a a  tım.

Evvela inanmadı, alay etmek istedi; fakat muhakemeleri dinleyip ciddiyetimi görünce kolayca kabul etti.

Düşündük ve karar verdik. Bu akşam, o köşke yalnız gidecek, “gras”ları bir tarafa çekerek istimza  ta⁴⁹² bulunacaktı. Onlar tabii,

⁴⁸⁹ levs: pislik

⁴⁹⁰ lerzan: titrete

⁴⁹¹ hır  m  n: salınarak yürüyen

⁴⁹² istimza  : bir kimsenin ne düşündüğünü anlamak için fikrini yoklama

bu hususta bizden ziyade sâhib-i salâhiyet ve vukûf⁴⁹³ bulundukları [için] aralarında verilecek karara göre hareket olunacaktır.

— Aman beni bekletme ha, çabuk gel, diye onu gönderdim.

Ben iskele gazinosunda onu beklemek üzere ayrıldım.

Nihat:

— Kız sevincinden deli olacak, diyordu.

Ben de az çok bu fikirde idim. Ve yavru mahlûku mesut edeceğimi düşünerek derin bir saadet semasında uçuyordum. Kendi kendime köşkte geçecek ihtimalleri düşünüyor, hemşirelerin Nihat'la müzakeresini görüyor, haberi alır almaz puflayan Nigâr'ı, az çok hasetle sarsılacak Mahmûre'yi ve diğerlerine nazaran iyi kalbinin sevkiyle memnun olup müjdeyi hemen Müjgân'a yetiştirmek için atılıp koşacak Şekûre'yi görüyordum.

İhtimal bu gece, ihtimal yarın, köşke bir namzet⁴⁹⁴ sıfatıyla devamla başlıyordum. O zaman hayatımın istikbali için hülyalar, kararlar, tasavvurlar başlıyordu.

Fakat Nihat gecikiyordu; birdenbire onu yolda karşılamak aklıma geldi. Kalktım, Nizam yoluna doğru düzüldüm.

Köşkün sokağına kadar gittiğim hâlde, hâlâ Nihat'tan bir haber, alamet⁴⁹⁵ yoktu. Sokaklarının köşesinde bekledim, beyhude... Duramadım, daha ilerledim. Kapılarına kadar gittim.

İhtimal misafirler vardı da Nihat'ın işi, onlara açmasına mani olacak arızalar çıkmıştı.

Hâlbuki bütün dünya bu gece benim saadetimin hâdimi olmamalı mıydı?

Nihayet, birçok ateşli intizardan⁴⁹⁶ sonra, karanlıkta çamların altında bir ayak sesi oldu, o idi; Nihat geliyor.

İlk sözü:

⁴⁹³ sâhib-i salâhiyet ve vukûf: bilgi ve yetki sahibi

⁴⁹⁴ namzet: müstakbel damat

⁴⁹⁵ alamet: işaret

⁴⁹⁶ intizar: bekleyiş

— Bırak canım sen de! oldu.

Ben, yine bir aksilik çıktığını anlayarak harap ve mezb  h⁴⁹⁷ kaldım.

Nihat, kolumdan   keip beni yürüterek hiddetli hiddetli söyleniyordu:

— Bu nemrut kızı nereden gördün? Sonra haydi gördün diyelim, nasıl oldu da hiç kimse hatta farkında olmadığı hâlde senin bu kadar kalbine girdi, anlamıyorum vallahi Pertev! Kabil değil, ümidini kes. Nafile. Reddediyor, kabul etmiyor.

Ben donmuş, ta  kesilmiş:

— Neden, niçin? diyebildim.

Necmi⁴⁹⁸ anlattı:

— Evvela i i “graslar”a a tım. Tahminin gibi alaylı, hasetli kakhahalar oldu,     de beht⁴⁹⁹ ve hayretin son haddinde idiler. Nigâr pufluyor, Mahmûre soluyor,   k  re fıkırdıyordu.     de bu talebin M  j  n için her türlü me’m  l  n fevkinde⁵⁰⁰ bir ikbal ve sadet olduğunu kabul ve teslim ettiler. Gıptalar, hasetler, takdirler, alkışlar tevali etti:⁵⁰¹ Mahmûre: “Kız  imdi deli olacak! Aman birden söylemeyiniz. Alı tırallım,   yle.” Evvela onun ağzını yoklayıp alıştırmak için   k  re gitti. Biraz sonra Mahmûre de iltihak etti.⁵⁰² Ben öbür köşede Methi ve Nigâr’la hem konuşuyor hem de onların tavırlarından, h  llerinden neticeyi takip ediyorum. A, hayret! Kız kabul etmiyor, ba ını sallayarak reddediyordu. Neler söylediğini tabii bilmiyorsam da hareketlerinden,   killerinden reddettiğini âdetâ görüyordum. Hem  reler ısrar ve inat ettiler, söylediler, söylediler, söylediler. O, aksi, nemrut, domuz, s  k  t ile dinliyor ve yüzünde bir huşunet bulutu, gözleri kayıp, yalnız ba ını sallıyordu. Nihayet iki hem  re, bir faydası olmayacağını anlayarak geldiler. Bana pek

⁴⁹⁷ mezb  h: kurban edilmiş (gibi)

⁴⁹⁸ necm: kısım kısım olanlar

⁴⁹⁹ beht: Şaşkınlık

⁵⁰⁰ me’m  l  n fevkinde: beklenenin üstünde

⁵⁰¹ tevali etmek: birbiri ardınca gelmek

⁵⁰² iltihak etmek: katılmak

manalı bir nazarla bakarak acı acı tebessüm ediyorlardı: “Ne söylüyor?” dedim. Şekûre: “Sersem, ayağına kadar gelen şahane bir nimeti tepiyor.” dedi. Mahmûre izah etti: “Daha ne o beni, ben onu tanımıyoruz. Böyle tanımadan, tanışmadan izdivaç nasıl olur? Ben böylesini bilmem. Hem ben evlenmek istemiyorum ki. Beni rahat bırakınız, sizden ricam ancak budur, diyor.” Şekûre ilave etti: “Eğer burada size fazla geliyorsa, beni büyük halama gönderir kurtulursunuz.” ve hatta “Üstüme düşmeyiniz, vallah kaçır giderim.” diye tehdit bile ediyor.

Bitik, harap, ezilmiş:

— Yani? سوالini düşürdüm.

Nihat koluma girip beni zorla yürüterek:

— Yani, bırak şu nemrut kızı! diye haykırdı. Zaten kabahat sende oldu ki, kendisine ehemmiyet ve yüz verdin. Sen kim, o kim? Senin zevcen olmak ne demek? Bırak sürünsün, akı başına gelsin. Sen keyfine bak, mevkiin, paran sayesinde sana kul olacak kadın yok mu? Şekûre, Mahmûre sana neler buldular. Yarın İstanbul’a gidecekler, Çengelköy’de bilmem hangi paşanın torunları varmış, ikisi de birbirinden ince, iki genç hanım. “Evlenmek de istese, eğlenmek de istese kabildir.” diyorlar. Onları alıp beş on gün için buraya Ada’ya getirecekler. Hem de istediğinden âlâ. Öyle Müjgân’a benzememek şartıyla. Enfes şeyler!

— Hayır, dedim. En ani bir kararım; hayır, daha iyisi ben buradan gideceğim.

O kadar gayr-ı kâbil-i istirdâd⁵⁰³ bir surette kalbimi vermiş olduğum bir mevcudun yanı başında yeni hanımlarla flört benim tahammül edeceğim bir azap değildi.

Ve yarın, erkenden Büyükkada’ya veda edip beş on gün kadar, belki daha fazla buradan uzaklaşmağa karar veriyordum.

Nihat haykırıyor, tepiniyordu:

⁵⁰³ gayr-ı kâbil-i istirdâd: geri alınması imkânsız

— Eyvallah, sen delisin! Hem zırdeli! Dünyada bu kadar sa  ma insan görmedim, me  er bir kız için sen kalk, bu kadar hayatını kır, berbat et. Ne akıl, ne akıl!

Ben onu dinlemiyordum.

A  k husulünde bütün alakasını yalnız cilde hasredebilen bu adam ile ilk hamlede kalbimin en derin ely  fına⁵⁰⁴ kadar bütün bir vecdle teslim olmak hilkatinde yaratılmış olan benim bu kadar ince ve nazik bir noktada birle  meyece  imiz bedihi⁵⁰⁵ idi.

Evet, evet, hakikaten b    rtlenmi  .

Fakat o kadar haşin, o kadar yüksek bir daldı ki elde etmek için bin m    k  lat, bin fedakârlık ve bin tehlike göze aldıktan sonra bile; insanın uzanan elleri aciz ve ıstırapla havada açık ve m  tehayyir⁵⁰⁶ kalıyor.

Onun saadetinden başka hiçbir emelim yoktu; bu aksilik ile hem benim; hem kendisinin saadetini hurdaha  ⁵⁰⁷ etti.

Zavallı kız!

Öbür sabah

Bir ihtila  ⁵⁰⁸ ve uykusuz bir geceden harap ve zebun⁵⁰⁹   ıktım.

Nihat gördüğü zaman korktu.

— Ne oldun Pertev! Eğer bir de hastalık çıkarırsan şaşarım val-lah! diye haykırdı.

Hayır; hasta değildim. Fakat ke    ke hasta olsaydım. Ke    ke   l  me mahk  m, yatağa esir; ümitsiz bir mahk  m olsaydım. Hiç olmazsa kendimi bilmez, düşünemez; vaziyetimin bütün kahr ve i  şkence-sinden gafil ve mebh  t⁵¹⁰ kalırdım.

⁵⁰⁴ ely  f: lifler

⁵⁰⁵ bedihi: ispat gerektirmeyecek kadar açık

⁵⁰⁶ mütehayyir:   a  mı  

⁵⁰⁷ hurdahaş: paramparça

⁵⁰⁸ ihtilaç: Çırpınma

⁵⁰⁹ zebun: güçsüz

⁵¹⁰ mebh  t:   a  mı  

Ah zavallı ben ve zavallı insan kalbi! Kendinde bir hayat tarzı, bir hayat manzarası teşkil, yaşamak için prensipler kabul ediyorsunuz. Eşya, ahval hakkında bunlara göre hareketler tertip ediyorsunuz. Artık hayatınızı tanzim etmiş, mesleğinizi çizmiş zannıyla yürüyorsunuz.

Sonra, nâgehânî⁵¹¹ bir gün, bir köşede hiç beklemediğiniz bir zamanda karşınıza bir mahlûk çıkıyor. Küçük, narin, zarif bir mahlûk, bir şey ki, kelebek elleri, ipek dudakları ve kadife gözleriyle bütün bu muhkem ve rasîn⁵¹² zannettiğiniz tesisatı bir darbeye hercümerç edip dört rüzgâra savuruyor.

Mesela izdivacın aleyhindedesiniz. Razı olursunuz. Azametiniz,⁵¹³ izzetinefsiniz var, hakareti ve esareti kabul ediyorsunuz. Bir yerde, bir yerde yerleşmişsiniz, hepsi hoş, bütün mukarrerâtınız,⁵¹⁴ bütün müessesâtınız,⁵¹⁵ kün feyekûn⁵¹⁶ oluyor. Siz, rüzgâr darbelelerine maruz bir yaprakçık gibi gururunuzu, mesleğinizi, kaidenizi unutarak savruluyor, savruluyor, savruluyorsunuz.

Ve buna “aşk!” diyorlar ve bunu da “kadın” yapıyor; bir nazarı, bir tebessümü, bir sözleriyle yapıyor.

Sonra, arkasına tek bir merhamet nazarı, tek bir insaf kelimesi bırakmağa tenezzül etmeksizin, geçiyor, geçiyor ve gidiyor. Ne sefalet, ne sefalet!

Demek, demek beni hiç beğenmemiş, hiç, hiç hoş bulmamış ki, ümitsiz vaziyetine takdim ettiğim mülûkâne⁵¹⁷ hayatı reddetti. Demek beni hiç hoş bulmamış değil, bilakis o kadar iğrenç, o kadar murdar... O kadar...

⁵¹¹ nâgehânî: ansızın

⁵¹² muhkem ve rasîn: sağlam ve dayanıklı

⁵¹³ azamet: gurur

⁵¹⁴ mukarrerât: verilmiş kararlar

⁵¹⁵ müessesât: müesseseler, kuruluşlar

⁵¹⁶ kün feyekûn: Allah'ın yaratmayı dilediği şeye “ol” diye emretmesi ve böylece onun varlık sahasına çıkması. [Metinde bu ibare, “Yeni baştan yaratılıyor.” anlamında kullanılmıştır.]

⁵¹⁷ mülûkâne: hükümdarlara yakışır tarzda, muhteşem

Ah Tarabya değil, dünyanın en müthiş bir cehennem olmalı! Bu her zerresi, bütün mevcudiyeti yırtıp yakan zehirli düşünce ve tahattur⁵¹⁸ oklarından kurtulacak bir köşesi olmalı ki, ben rahat edebileyim.

Nereye gidersem gideyim, kalbim ve fikrim bu yılan dişleri arasında ezildik e, cennette olsam, yine selamet, yine huzur ve rahat görebilir miyim?

Fakat bunu ben kendim istedim. Cezamı çekeceğim ve çekmeliyim, çekmeliyim.

Hem ne ceza, nasıl ceza! Hatta bu mukaddes seretan⁵¹⁹ olmasa bile, bu anda evimi, itiyatlarımı,⁵²⁰ burada kurduğum mutut⁵²¹ hayatımı bırakıp kalkıp bir başka bir yere gitmek, orada bilmediğim bir muhit, tanımadığım insanlar arasında yerleşmeğe çalışmak  ekilirdir bir şey mi? Bütün yabancı  ehrelere ve bütün yabancı bir hayat ile günlerce yalnızlığa mahk m kalacağım.

Bir de bunun üstüne her an bin bir hatıra ile han erlenen korkunç bir yara olursa. Bilhassa, beni asıl kahreden o yegâne esas olmak üzere, “Demek beni o kadar fuzuli, o kadar gayr-ı kâbil-i kab l⁵²² buldu ki önündeki parlak ikbal⁵²³ reddetmeğe mecbur kaldı!”

O bazen bir delilik dalgası yükseliyor, bütün vücudum kuduz pençelerin tırnaklarıyla sarsılıyor, “Gideyim, ona sorayım.” diyorum. Ondan izahat isteyeyim, ne mahzur gördü, ne kusur buldu, bunu öğreneyim diyorum! Kendisine yüz kere faik⁵²⁴ kadınların bayıla bayıla kabul edecekleri bir teklifi niçin ve nasıl reddetti? Bunu anlamak için canımı sevinçle feda ederim.

Fakat beyhude yere harap olmak neye yarar?

Alışmağa, unutmağa çalışmalı.

⁵¹⁸ tahattur: hatırlama

⁵¹⁹ seretan: kanser

⁵²⁰ itiyat: alışkanlık

⁵²¹ mutut: alışılmış

⁵²² gayr-ı kâbil-i kab l: kabul edilmesi imkânsız

⁵²³ ikbal: talih, mutluluk

⁵²⁴ faik: daha  st n

Sırtımda insanı canından bezdiren türlü feci hatıralarla, kalb[im]de türlü elim⁵²⁵ hicranlarla burada oteldeyim. Burası, bu otel ki, onunla beraber mutasavver⁵²⁶ hayatımız için muazzez bir mevkii vardı.

Bilhassa burada denize nazır bir oda tasavvur e[d]iyorum, o şen ve handan,⁵²⁷ hoş çehresi, yıldız gözleriyle, karanfil dudaklarıyla...

Of, işte yine daima unutmğa çalıştığım mevzuya kapıldım. Esasen, yalnız yazarken değil, bilhassa düşünürken de aynı şey değil mi?

Zaten bu elemnden kurtulmak için yazmak değil, hatta ve bilhassa düşünmemek lazım olduğunu biliyorum ve her an buna karar veriyorum. Fakat...

Fakat hiç kabil mi? Bu artık tefekkürümün, hatta teneffüsümün esası oldu.

Nasıl gayriihtiyarî teneffüs ediyorsam, gayriihtiyarî tefekkür ediyorum, yani her an, her an, beni kavuran, şişleyen o elim hatıralar! Ve o katil hançer...

Evet, tıpkı bir hançer. Bir hançer nasıl yırtar yırtar, nasıl zehirli dişleriyle ite parçalaya, sert sert vücuda girerse; düşünceler de kalbimi ve ruhumu acı acı yakıp kavurarak mevcudiyetimde aksediyor ve her defasında zehri, ateşi, çoğalmak şartıyla. Çünkü her defasında bidayette⁵²⁸ nazar-ı dikkatten nasılsa uzak kalmış yeni teferruat canlanıyor.

Ve her teferruat[at] o ateşi yeni zehirle dağlıyor.

Ekseriya pek muztar⁵²⁹ kalınca kendimi rıhtıma atıyorum. Deli gibi, görmeksizin bir sairfilmenam⁵³⁰ hissizliğiyle, Yeniköy'e yahut bu taraftan Büyükdere Çayırı'na kadar durmadan koşarcasına yürüyorum, yürüyorum ve harap bitmiş, avdet ediyorum.

⁵²⁵ elim: çok acıklı

⁵²⁶ mutasavver: tasarlanan

⁵²⁷ handan: neşeli

⁵²⁸ bidayet: başlangıç

⁵²⁹ muztar: mecbur

⁵³⁰ sairfilmenam: uyurgezer

Gözüm dünyayı görmüyor. Otelde te's  s-i m  n  sebet⁵³¹ pek kolay kadınlar, sokakta insanı bir müddet işgal edecek cinsler yok değil. Fakat bunun için heves, neşe ve arzu olmalı.

Hayatla kat'-ı alaka etmek:⁵³² üçte en büyük emelim. En birinci arzum.

Hatta Nihat'a rica ettim: "Beni bir müddet için unut. Ne mektup, ne haber istemiyorum. Hiçbir şey'e lüzum yok. O hayatı berbat ettirecek hiçbir eser kalmasın. Ben kendimi bulunca, kuvvetime güvendiğim vakit kalkar, kendim gelirim. Aksi hâlde kışın Beyoğlu'nda bulu  şuruz." dedim.

Onun için buraya geleli dört gündür onlardan hiçbir haber almıyorum.

Birkaç kere telefon başına gittim. Nihat'ı aramak, ondan bir haber almak istedim. Fakat korktum ve çekildim. Burada bir insan değil, bir heyulayım.⁵³³

  nsan oldum, insan olmağa çalıştım da ne fayda gördüm?

     gün sonra

Denizde boğulmak üzere debelenenlere mahsus bir yeisle,⁵³⁴ yeni bir tecrübeye girdim. Evet, yalnız tecrübe kelimesiyle kâbil-i tarif⁵³⁵ bir şey, bir şey ki, bir macera gölgesi.

Onun iki hem  shire ile birinin zevcinden m  rekkep⁵³⁶ bir ailesi var. Erkek, kırk beşlik, matru  ,⁵³⁷   ngiliz mek  netiyle mümtaz,⁵³⁸ sonra son derece nazik, âdeta tam manasıyla bir centilmen.

Zevcesi ilk nazarda bir Alman tipi denilecek [kadar] sarı  sın, soluk, zayıf ve nahif, âdeta yaşamıyor, teneffüs etmiyor denilecek [kadar] r  zg  rlı ve hayal   vücut.

⁵³¹ te's  s-i m  n  sebet: ilişki kuracak

⁵³² kat'-ı alaka etmek: alakayı kesmek

⁵³³ heyula:   rk  t  c   hayal

⁵³⁴ yeis:   z  nt  

⁵³⁵ kâbil-i tarif: açıklanması mümkün

⁵³⁶ mürekkep: -den oluşan

⁵³⁷ matru  : tıraşlı

⁵³⁸ mek  netiyle mümtaz: a  ırba  lılı  ıyla   e  kin

Sonra, bu hanımefendinin bir küçük hemşiresi var: Görülecek bir şey. Kendisinden on yaş kadar büyük ve otuzluk müşkül⁵³⁹ kadın olan hemşiresinin akıbetine; hulyâvî⁵⁴⁰ mevcûdiyetine, on sekiz yirmi yaşın taravet⁵⁴¹ ve hararetini ilave ediniz: Başak başının soluk çehresini hafif ve marazî⁵⁴² bir allık hamlesi ile tezyin ediniz.⁵⁴³ Açık mavi gözlerine hemşirede mevcut olmayan avuç avuç şeytanet kıvılcımları serpiniz. Hemşirenin ince, renksiz dudaklarını kanlı ve âteşin tebessümlerle renklendiriniz. Ve sonra; hemşire gibi sakın ve donuk değil; handan ve mevvâc⁵⁴⁴; ve sonra habîs⁵⁴⁵ denecek kadar çapkın ve şuh bir şey ki bir âteşpâre,⁵⁴⁶ fırtınalı, şimşekli ve yıldırımlı bir şey.

Bu tipler; halim ve selim olurlar; mahzun ve marazî olurlar. İşte mesela büyük hemşire, bir rehavet;⁵⁴⁷ hassas, şiir-perver bir numune... Hâlbuki küçükte rehavet nerede? O bir alev parçası. Tek dakika bir vaziyette duramıyor; tek nefesini birkaç hareketle sarf ediyor.

En evvel bunları, yemek masaları benim masanın yanı başında olmak itibarıyla ilk iki gün yemek esnasında tetkik ettim. Büyük hemşire Nebile Hanım bir kuğu şahaneliğiyle; vakar ve rehavetle yemek yiyor; zevç Kemal Nedim Bey; sükûtî, bârid,⁵⁴⁸ fakat Süheyla Hanım, akıntı burunlarında durmayıp seken, sıçrayıp çırpınıp dövünen yavru dalgalar gibi her uzvu bin bir hareket, bin bir telâtumla⁵⁴⁹ oynuyor, gözleri ve çenesi durmayıp cıvıldayarak, üç

539 müşkül: zor
 540 hulyâvî: kuruntulu
 541 taravet: tazelik
 542 marazî: hastalıklı
 543 tezyin etmek: süslemek
 544 mevvâc: pek dalgalı
 545 habîs: tehlikeli
 546 âteşpâre: ateş parçası
 547 rehavet: gevşeklilik
 548 bârid: soğuk
 549 telâtum: dalgalanma

kişinin sarf edeceği hareketi tek başına yüz kere fazla eda ederek nazar-ı dikkati celp ediyor.

İlk tesir, Müjgân'ın mek  neti⁵⁵⁰ ile bu genç hanımın galeyanı-
nı⁵⁵¹ mukayese ettim. Bu ifrat ve tefrit⁵⁵² mülahazası arasında beni
buraya nefy ve teb'  d eden⁵⁵³ hicranı tedavi değilse bile Şöyle biraz
işgal için, işte mesela Süheyla Hanım'la mülâzemet, önümde bir
tecrübe sahası değil miydi?

Fakat benim için kadın zevki, o kadar Müjgân'da tecessüm ve
inhisar etmiřti⁵⁵⁴ ki, fikrimin bu teşvikini kalbim isyanla reddetti ve
başka Ő eylerle meşgul olmağa çalıştım.

Hâlbuki mümkün oluyor muydu? İnsan en tel  tumlu kaynak-
lardan taşıp kabarak p  r c  ş u hur  ř⁵⁵⁵ tehac  mlerle⁵⁵⁶ sukut eden
bir şelalenin yanı başında başka Ő eyle meşgul olabilir mi?

Gözler şelaleye nasıl gayriihtiyarî cezbolunursa, ben de iste-
meyerek sol tarafımda masada k  p  klenen hava ve heves, ihtilaç ve
ihtiras girdb  dlarıyla⁵⁵⁷ meşgul oluyordum.

Mesela her an mevzu değiştirmek üzere etrafımda her Ő ey ve
herkes hakkında bin bir sual ve mülahazası tevali ediyor;⁵⁵⁸ her sua-
li, her mülahazayı bin bir tebessüm ve bin bir kahkaha    ekleniyor,
geveze kuşlar gibi, durmayıp, dinlenmeyip cıvıldıyordu.

Kendi kendime:

— Ne eğlenceli bir kız dedim. İnsanı hiç sıkmayacak.

Ve Müjgân tutukluğuna bedel:

⁵⁵⁰ mek  net: ağırbaşlılık

⁵⁵¹ galeyan: coşkunluk

⁵⁵² ifrat ve tefrit: birbirine tamamıyla ters olan iki u , çok fazla ve çok az

⁵⁵³ nefy ve teb'  d eden: sürgün edip uzaklaştıran

⁵⁵⁴ tecessüm ve inhisar etmişti: Vücut bulmuş ve ona mahsus olmuştu.

⁵⁵⁵ p  r c  ş u hur  ş: coşku dolu

⁵⁵⁶ tehac  m: hücum etme

⁵⁵⁷ girdb  d: hortum, kasırga

⁵⁵⁸ tevali etmek: birbiri ardınca gelmek

— İşte aksilikten mu'arrâ,⁵⁵⁹ şen ve hoş bir mahlûk, diye düşündüm.

İlk günlerin zarurî ve resmiyeti arasında, evvela gözlerin uzaktan akdettiği⁵⁶⁰ mu'ârefe⁵⁶¹ devresi geçmiş, buraya geleli beş gün olmuştu ki Kemal Nedim Bey'le rıhtımda tesadüf ettikçe – o da benim tek başına rıhtım seferlerine çıkıyordu – selamlaşmağa başlamıştık. Sonra bu selamlar, yemek salonunda buluştuğça tekerrür etti⁵⁶² ve nihayet, rastgele bir bahane ile konuştuk.

Avrupa'nın muhtelif şehirlerinde uzun müddet konsoloslukta gezmiş bir zat. Görmediği şehir yok. Her köşeye, her bucağa uğramış. Zevcesi ve baldızı vazife ile bulunduğu şehirlerden birinde – nerede olduğunu söylemedi – yerleşmiş bir Türk'ün mahallî bir izdivacından tevellüt etmiş⁵⁶³ iki nadir limonluk çiçeği. Kışın, hep beraber babanın oturduğu şehre avdet edip oraya yerleşeceklermiş! Kayınpederi bulunduğu şehirde mühim ticarethane sahibi olduğu için, kendisi de artık oraya hasr-ı meşgûliyet edecekmiş. Buraya İstanbul'u hanımlara göstermek için gelmişler.

Tabii hanımlarla da şeref yap oldum,⁵⁶⁴ bazen pek sıkıldığım zamanlar onlara iltica ediyorum⁵⁶⁵ ve kendimi avutmağa çalışıyorum.

İki gün sonra

Aşk nedir, nedir, bu, bu nasıl şeydir? Ne anlaşılmaz, ne hulûl edilemez,⁵⁶⁶ ne bir hüküm verilemez badiredir ya Rabbim? Yüz binlerce emsali, ihtimal daha parlak, daha nazlı, daha perestişe şayan numunesi mevcut olan tek bir mahlûk, sizi nasıl kendine çözülemez zincirlerle bağlıyor ve kendinizi niçin, nasıl kurtarıp silkinemiyor,

⁵⁵⁹ mu'arrâ: arınmış

⁵⁶⁰ akdetmek: anlaşmak, sözleşmek

⁵⁶¹ mu'ârefe: tanışma

⁵⁶² tekerrür etmek: tekrar etmek

⁵⁶³ tevellüt etmiş: doğmuş

⁵⁶⁴ şeref yap olmak: şeref bulmak

⁵⁶⁵ iltica etmek: sığınmak

⁵⁶⁶ hulûl etmek: içine girmek, erişmek

silkinip kurtaramıyorsunuz? Bu ele geçmez, anlaşılmaz, hallolunamaz sihir ve sır neden ibarettir?

Gözümün önünde, bana müteveccih,⁵⁶⁷ cevval⁵⁶⁸ ve seyyal,⁵⁶⁹ rengin ve m tel t m⁵⁷⁰ ve nefis ve ne kadar nefis bir mahlûk var.  şte elimi uzatsam orada... Müjgân'dan daha parlak, daha cazip, daha m essir⁵⁷¹ olmasa da onun kadar müstesna ve latif bir mevcut.

Ve bana hiçbir şey söylemiyor! Yanında, bir kavak ağacı kadar hissiz ve seng n;⁵⁷² seng n ve lakayt duruyor. Zevkse var; hisse var; her şey var; yalnız: her şeyin ruhu olan aşk yok. Niçin, ah niçin? Bunu nasıl anlamalı; bunu kimden öğrenmeli?

Karşıdan bakarken müzeyyen,⁵⁷³ calip⁵⁷⁴ ve rengin⁵⁷⁵ bir kandil ki, yalnız içinde ateş yok ve ateş olmadığı için bütün ziynetleri, bütün letafetleri ruha işlemiyor; donuk, k r ve taş kalıyor!

Bakıyorum: işte göğüs, işte gerdan; işte bel. Her şey var; Müjgân'da ne mevcut ise, bunda da her şey var; sonra Müjgân benim için her şey ve bu hiç, hiç! Ne korkunç bir sır!

Evet, şairin sözü doğru... Yüz bin türlü aşkı tek bir isimle  a ırıyoruz.

Evvela ancak pek umumi hatlara ayırmak üzere; heves aşkı var: Aşktan bahis olunduğunu işite işite veyahut romanlarda okuya okuya bu o kadar metholunan şeyi biz de yapmak arzusuna kapılıyoruz; herhangi bir kadını sevme e imreniyoruz ve özenme bir aşka giriyoruz.

⁵⁶⁷ müteveccih: birine yakınlık ve sevgi gösteren

⁵⁶⁸ cevval: Çok hareketli, canlı

⁵⁶⁹ seyyal: akıcı

⁵⁷⁰ m tel t m: dalgalı

⁵⁷¹ müessir: etkileyici

⁵⁷² seng n: taştan yapılmış (gibi)

⁵⁷³ müzeyyen: süslenmiş, süslü

⁵⁷⁴ calip: [metindeki anlamıyla] (dikkatleri)  zerine çeken

⁵⁷⁵ rengin: parlak renkli

Sonra zevk aşkı var, nasılsa tattığımız bir kadından aldığımız zevki kendi kendimize büyütüp aşk mertebesine is’ad ederek⁵⁷⁶ aşk taklidi yapıyoruz.

Sonra nahvet⁵⁷⁷ aşkı, sonra inat aşkı, sonra ihtiras aşkı, itiyat⁵⁷⁸ aşkı... Var, var, var ve en sonra aşk aşkı var. Yani bir aşk ki, ta ezelde, ruhların, mukadderatın, halk⁵⁷⁹ ve tevzi olunduğu⁵⁸⁰ zaman, Eflatun’un⁵⁸¹ tarifine göre, dişi erkek iki kısma tefrik edilerek hayatlarında birbirini arayıp bulmakla tavgiz edilmiş⁵⁸² iki mahlûkun dünyadaki ilahi tesadüfleri var. Yani hiç heves hissetmeksizin, hiçbir sevk, hiçbir tesire tabi olmaksızın, en beklemediğiniz bir zamanda karşınıza çıkar ve ancak o zaman ezeli rabitanın sıcak ve hayırkâr tesiriyle sizi cezp ve bent eden⁵⁸³ aşk, asıl aşk var.

Ben de Müjgan’la öyle olmadım mı?

O akşam “gras”lara giderken, hiç aklıma gelmiş miydi? Hiç hazırlanmış mıydım?

Olsa olsa parlak ve şen bir [f]lört âlemine giriyorum ümidi vardı. Bu kadar feci bir rabıta hissetmiş miydim? Bu tam tabiriyle bir yıldırım darbesi oldu.

Hâlbuki Süheyla Hanım’la bir aşk peyda olsa öyle mi olacak? Ciddi, mürettep⁵⁸⁴ bir aşk olacak mı?

Sonra, Müjgan’a karşı beni kaynatan o galeyanı bu genç hanım için hissetmekliğim ihtimali var mı?

⁵⁷⁶ is’ad etmek: yükseltmek.

⁵⁷⁷ nahvet: gurur.

⁵⁷⁸ itiyat: alışkanlık.

⁵⁷⁹ halk (olmak): yaratılmak

⁵⁸⁰ tevzi olmak: dağıtılmak

⁵⁸¹ Eflatun: Platon olarak bilinen M.Ö. 428/427 – 348/347 yılları arasında yaşamış Antik Yunan filozofu.

⁵⁸² tavgiz edilmiş: görevlendirilmiş.

⁵⁸³ bent eden: bağlayan.

⁵⁸⁴ mürettep: muntazam.

Süheyla Hanım piyanoda müthiş bir   stat, bütün klasik parçaları âdeta ezber ve notasız   alıyor. O kadar musiki ile hal olmuş,⁵⁸⁵ bazen piyanoya oturuyor, hevesinin r  zg  rına tabi olarak o parçadan o parçaya sıçrayıp atlayarak, türlü emprovizasyonlarla⁵⁸⁶ neler ibda etmiyor!⁵⁸⁷ Neler halk etmiyor!

Ve ben, yanı başında bir koltuğa gömülmüş, bu musiki şelalesinin zehr⁵⁸⁸ ve f  sunu altında kendimden geçip, uzak ve derin başka   lemlere akan mevcudiyetimle uyuyor, kalıyorum.

Sonra, birdenbire fırlıyor, ellerimden tutup çekerek beni kaldırıyor, koluma sokulup sıcak vücudunun bütün yükünü havale ederek:

— Haydi balkona çıkalım, diyor. Akşam oldu. Artık deniz ne güzeldir!

Tecrübe mi? Bu maziyi unutmak tecrübesi değil, bir uzak hayalde takılıp kalmak tecrübesi oluyor.

Kendimin, kırılmaz bir rabıta ile bağlı oldu  ğumu bana bin korku ispat eden bir tecrübe. Başka bir kadının yanında, başka bir sesin musikisini dinlerken uzak ve hayali bir başka kadında medh  ş kalmak⁵⁸⁹ tecrübesi. Yani, bir yeis ve cinnet tecrübesi!

O gece

Benliğimi tırnakları arasında parçalayan bu menhus⁵⁹⁰ zaafa karşı, en derin bir isyan içinde müthiş bir karar verdim. Kendimi hiç olmazsa avutmak için ne yapıp yapıp, Süheyla'ya m  l  zemet⁵⁹¹ kararı.

Kalbimi zorlayacağım, meramımı zorlaya[rak] kendimi bu kızla meşgul edip bir aşk, hiç olmazsa bir rabıta husulüne çalışacağım.

⁵⁸⁵ hal olmuş: ba  lanmış.

⁵⁸⁶ improvisation (fr.): doğaçlama anlamına gelen müzik terimi.

⁵⁸⁷ ibda etmek: meydana getirmek.

⁵⁸⁸ zehr:   i  ek.

⁵⁸⁹ medh  ş kalmak: dehşete düşmek

⁵⁹⁰ menhus: uğursuz

⁵⁹¹ mülâzemet: ba  lılık

Hiç olmazsa, bu işle meşgul olurken elemeleri tahfif etmiş,⁵⁹² vakit geçirmiş olursa da, bu ana kadar onun sihir ve cazibesine karşı mücehhez⁵⁹³ ve müdafaalı bir benlik arz ediyorum, şimdiden sonra meyil ve incizap göstermeğe⁵⁹⁴ çalışacağım. Hiçbir şey olmazsa, birkaç gün meşguliyet bir kâr değil midir?

İlk hareket olmak üzere, onunla bir otomobil gezintisi aklıma geldi. Bentlere kadar gidip gelmeyi teklif ettim. Hemen kabul etti, ellerini çırparak hafif bir sıçrama hareketi ile:

— Ama ne güzel fikir, dedi. Durunuz, hemşireye de haber vereyim, başımı örteyim, geliyorum!

Kanatlanmış gibi salon kapısına atıldı.

Üç dakika sonra geldi. Başına yeşil ipekten bir sargı yapmış, kulaklarının etrafına fişkıran başak saçları, yanaklarının heyecandan hararetlenmiş humreti,⁵⁹⁵ sihirkâr bir ahenk teşkil etmişlerdi.

Otelin merdiveninden inerken kendi kendime: “Şimdi “graslar” beni görseler kim bilir neler düşünürler, diye gülüyordum.

Şu anda kendimi tanıımıyordum, benim bildiğim Pertev yerine yabancı, meçhul ruhlu bir başka delikanlı geçmiş ve benim anlayamadığım sebeplerle, bilmediğim hareketlere koyulmuştu.

Şimdi, rıhtım üzerinde, sıçrayıp kayarak uçan otoda, sendelemelerin tesiriyle birbirimize tutunarak oturuyoruz. Önümüzde, Kireçburnu’nun Karadeniz’e nazır geniş ve rengârenk sahil çerçevesi dâhilinde, berrak, uzak ufka kadar serpilmiş, uzayıp akmış mavi deniz var.

Münasip, şairane ve sevdâ-âlûd⁵⁹⁶ lakırdı açmak ihtiyacını hissediyordum. Ancak bunu bulabildim:

— Ne latif manzara değil mi Süheyla Hanım? dedim.

Gözleri derin derin dalmış, sadece:

⁵⁹² tahfif etmiş: hafifletmiş

⁵⁹³ mücehhez: donanımlı

⁵⁹⁴ incizap göstermeğe: ilgi duymaya

⁵⁹⁵ humret: kırmızılık

⁵⁹⁶ sevdâ-âlûd: sevdaya bulanmış

— Hem ne kadar latif, diye cevap verdi.

Ben malum; acaba o ne fikir ve ne ruhta bulunuyordu? Bende ki esrarı ve zulmeti keşif ve tahmin edebiliyor muydu? Nerede? Bunun değil böyle saf ve masum bir geçen   z, dünyanın bin bir çemberinden atılmış d  sas⁵⁹⁷ kadınlar için bile mümkün olmadığı muhakkaktır. O zaman, insanlıktan ve bilhassa dostluktan asıl, asıl aşktan ve insanın bütün mevcudiyetini kolayca teslim ve feda ettiği aşk faciasından korktum.

Her insan, ne azim, ne meçhul ve ne karanlık bir orman. Hiç girilmemiş korkunç bir orman ki türlü tehlikeler, türlü muhataralarla m  l m l⁵⁹⁸...   ine girince ihtimal serapa⁵⁹⁹ latif manzaralar, hoş gölgeler, nefis kokularla mesut olacağız, fakat daha ziyade ihtimal ki, ayaklarımızın altında gizli uçurumlar a ılacak, karşımıza zehirli yılanlar, katil kaplanlar, hunhar⁶⁰⁰ sırtlanlar çıkacak... Yani, bütün meçhul, bütün sır... Ve bütün tehlike...

Her harekette başka bir tedbir, her adımda başka bir ihtiyat lazım... Hele mevcudiyetlerinin bütün elyafıyla muzır⁶⁰¹ olan kadınlarla münasebetlerimizde... Daima şüphe, her zaman suizan, mütemadiyen itimatsızlık lazım.

Hâlbuki, hâlbuki biz, erkek kadın, bütün yeni münasebetlerimizde, yeni rabitalarımızda ne hummalı d  k  l veren bir sıcaklık, ne hemen bayıl veren bir samimiyet gösteririz.

Bu mülahazalar kendi canavarlığının muhakemesiyle hasıl olma şeylerdi.  htimal zavallı   z şimdi kalbinin en harareтли bir samimiyetiyle benim için kim bilir ne saf ve masum h  lyalarla   l de⁶⁰² idi.

⁵⁹⁷ d  sas: hilek r

⁵⁹⁸ muhataralarla m  l m l: tehlikelerle dopdolu

⁵⁹⁹ serapa: tamamen

⁶⁰⁰ hunhar: kana susamış

⁶⁰¹ elyafıyla muzır: lifleriyle zararlı

⁶⁰²   l de: dolu

Benden ne meyiller, ne irtibatlar, ne incizaplar⁶⁰³ memul ediyordu!⁶⁰⁴

Ah insanlık! Maymunluk ve sırtlanlık demek değil mi?

Oto, baş döndüren bir süratle, geniş yolda uçarken genç kız, her zamanki pür-ihtilaç⁶⁰⁵ tavrına mugayir⁶⁰⁶ olarak arkasına dayanmış, sakın, mesut teneffüs ediyor, gözleri süzölmüş, yanakları canlanmış, kendini dinliyor veyahut tahassüs⁶⁰⁷ topluyordu.

Onu yanımda mazlum bir vaziyette gördüğüm için mi, yoksa kalbî ve ciddi bir rabıtam olmadığı için mi, Müjgân'a karşı tatbik edemediğim cüretkâr âşık rolünü oynamak istiyordum. Hani Şekûre'nin Dil gecesi, koluma girip bana verdiği aşk ve mülâzemet dersini burada tatbik etmek arzusuyla meşguldüm.

Ve tesadüfenmiş gibi, elimi elinin üstüne koydum ve sıcak, ipek temasına rağmen çekmedim.

O da çekmedi.

Oto uçuyordu, şimdi Bentler yoluna girmiş, ağaçların altında havalanmış gibi atlayıp sıçrayarak, kayıp sekerek gidiyorduk. Bana, alelade hareketle bu sürat arasında ne kadar fark varsa, her günkü hayat ile şimdiki hayat arasında da o kadar fark olması lazım geldiği fikri sirayet ediyor ve fevkalade şeyler yapmak arzusu canlanıyordu.

Bu fevkalade süratte, fevkalade işler yapmalıdır, diyordum.

Elimin altında sıcak bir teslimiyetle nabazân eden⁶⁰⁸ bu elleri yavaş yavaş, küçük küçük parmaklarımın içine alıyordum ve hücumlarıma muvafakat, tazyiklerime mukabele ettiğini görerek gözlerim bulanıyor, başım dönüyordu.

⁶⁰³ incizap: cazibeye tutulma

⁶⁰⁴ memul etmek: ummak

⁶⁰⁵ pür-ihtilaç: çırpınma dolu

⁶⁰⁶ mugayir: aykırı

⁶⁰⁷ tahassüs: duygulanma

⁶⁰⁸ nabazân eden: nabzı atan

Birdenbire bir cinnet kasırgası içinde, ne olursa olsun diye bu eli kaldırıp dudaklarıma götürdüm. Ve onun mut va'atıyla⁶⁰⁹ bütün damarlarım en âteşîn bir girdb d⁶¹⁰ içinde d v n yordu.

Koluma doğru eğilmiş duran ba ını görmek için n m⁶¹¹ döndüm; gözleri, tam bir sermest  içinde s z lm  , erimiş, ba ı, kolumun üstünde hemen hemen bayılmıştı.

Sol elimi uzatıp ba ını kendime daha çektim ve davetsiz, kendi kendine uzanan nefis dudaklarını ağzıma aldım.

Şimdi, bana iyice sokulmuş, âdetâ kucağıma girmiş, gözleri kapalı, dudakları lerzan,⁶¹² daha sokulmak istercesine p r- it b⁶¹³ ve p r-helec n⁶¹⁴ idi.

Aman ya Rabbi! Bu kadar, bu kadar kolay... Ha?

Lakin daha evvelki gün benim için k milen yabancı olan bir geç kız bu nasıl  imdi?

Ah,  ek re'nin ve Nihat'ın ne kadar, ne kadar hakları vardı!

Bir geç kız mı? Hangi geç kız ve acaba kaçıncı geç kız?

O zaman, bu günkü   ıkların niçin bu kadar kolay, kadınların neden böyle çabuk olduğunu, ancak o zaman anladım.

Evet, a k yok! Bunlar, bu yapılanlar, oynatılanlar, hakiki, h r, kalbî bir aşk değil, yalnız bir şehvet oyunu... Yalnız kadının erkeğe ve erkeğin kadına karşı malik olduğu behim ⁶¹⁵ bir meylin tezahürü... Ve hakiki a klardaki heyecanlar, ihtila lar⁶¹⁶ olmadığı içindir ki, ilk hareketler hemen böyle muzafferiyete sevk ediyor.⁶¹⁷

⁶⁰⁹ mut va'atıyla: karşı çıkmamasıyla

⁶¹⁰ girdb d: hortum

⁶¹¹ n m: yarım

⁶¹² lerzan: titrek

⁶¹³ p r-şitâb: aceleci

⁶¹⁴ p r-helec n: yürek çarpıntısıyla dolu

⁶¹⁵ behim : hayvan 

⁶¹⁶ ihtilaç: Çırpınma

⁶¹⁷ muzafferiyete sevk ediyor: Zafere götürüyor.

İşte ben, dün sevdiğim Müjgân'a karşı acemi ve sevdalı, bugün sevmediğim Süheyla'nın yanında usta ve muvaffakiyetli bir âşık olmadım mı!

Ah iğrenç, iğrenç!

Aşkın ilahi şevk ve vecdini böyle ani ve hayvanî bir zevk raşesine⁶¹⁸ feda etmek ne cinayet... Ne affolunmaz bir cinayet!

Bir genç kız ilk hareketle hemen bayılıp teslim olur ve bu kadar kolaylaşırsa, aşkın ne zevki, ne yüksekliği kalır? Ve bunun umumhane⁶¹⁹ çiftleşmesinden ne farkı vardır?

Ah benim büyük ve ilahi ruhum Müjgâncığım...

İhtimal bugün dünyada bütün genç kızların en yegânesi olarak tam ve bütün manasının ihtişamıyla yüksek bir tabiat, necip⁶²⁰ bir seciye,⁶²¹ samedânî⁶²² bir mevcudiyetsin... Sen kendini ve aşkını, yalnız kalbinin ibrâmıyla⁶²³ verirsin, havasınla,⁶²⁴ asabınla değil; kalbinle ve vicdanınla yaşarsın!

Senin yüksek ruhun benden ne feci bir intikam aldı Müjgân... Ben seni unutmak istiyordum, işte kalbime daha tahakkümle yerleştin. Seni takdis ediyorum...⁶²⁵ Sen bana dünyada tek ve emsalsiz bir kadın numunesi gösterdin... Pak, masum, hiçbir temasın levsıyla⁶²⁶ kirlenmemiş, hiçbir hevesin temasıyla pislenmemiş bir genç kız numunesi...

⁶¹⁸ raşesine: titreyişine

⁶¹⁹ umumhane: genelev

⁶²⁰ necip: soylu.

⁶²¹ seciye: yaradılış

⁶²² samedânî: ilahi.

⁶²³ ibrâm: zorlama

⁶²⁴ havas: duyular

⁶²⁵ takdis etmek: kutsamak

⁶²⁶ levs: kir

Biraz evvel yuvarlandığım zevk ve Ő    t u  urumundan Ő  imdi silkinerek kendimi kurtarmıŐ , d  Ő manca bir b  r  detle⁶²⁷ S    yla’ya bakıyordum.

Der    Ő ⁶²⁸ esnasında saçları da  ılmıŐ ; baŐçı bozulmuŐ , vücudu b  k  lm  Ő  kalmıŐ tı.

Ona karŐ ı hissettiğim Ő  ey yalnız b  r  det değildi, en sönmez bir kin ile kaynıyordum.

Kalbimdeki en büyük mabudu⁶²⁹ yıkmıŐ ; kadınlığı ıskat⁶³⁰ ve aŐ kı telvis etmiŐ ti...⁶³¹ Bu cinayeti ölünceye kadar affedemeyecektim.

Bir kadın, ilahi mevcudiyetini, kıymetini tasvir etmeyince kadın değil, sade bir diŐ idir, her diŐçi gibi muhakkir ve m  levvestir!⁶³²

Otele avdet edince, odama kapandım... Ő u satırları yazıyorum ve tekrar artık gayr-ı kâbil-i istird  d⁶³³ bir surette, hayır, istirdatı kendim de istemeyerek onun eleminde   ırpınmak bile derin ve yegâne bir zevk olarak tekrar M  j  n’ı düŐünmeğe baŐ ladım. Ő imdi ne düşünüyorum? Acaba uzaktan ayrılmasaydım, onun gözünün önünde kalsaydım daha iyi yapmaz mıydım?

Bahusus, Ő imdi tahattur ediyorum⁶³⁴ ki o gece, kendisi hemŐ irelere “Daha ne o beni tanıyor, ne de ben onu!” demiŐ ti. Bunda hakkı yok muydu?

Ona karŐ ı bu derece hiffetim⁶³⁵ bir yıldırım darbesi olduğundan benim aramayaca  ım birçok ahval ve Ő eraiti anlamak, onun sakin ve tesirsiz muhakemesi için haklı bir arzu değil miydi?

⁶²⁷ b  r  det: soğukluk

⁶²⁸ der    Ő : kucaklama

⁶²⁹ mabut: bir insanın sahip olmak isteğiyle uğrunda madd  , manevi her Ő eyini feda edecek kadar arzulayıp putlaŐ tırdı  ı kimse veya nesne

⁶³⁰ ıskat: düŐürme

⁶³¹ telvis etmek: kirletmek

⁶³² muhakkir ve mülevves: aŐ a  ılık ve kirli

⁶³³ gayr-ı kâbil-i istirdâd: geri alınması imkânsız

⁶³⁴ tahattur etmek: hatırlamak

⁶³⁵ hiffet: hoppalık

Acaba kalsaydım, beni anlasa, tanısaydı... Acaba sever miydi?

Yekûn olarak ilk günden son saate kadar yirmi üç günlük bir temas... Bir temas ama ihtimal başka yumuşak ve hararetili bir kadının için pek kâfi ve hatta bazı ahvalde fazla gelebilirken, onun gibi kapalı, müstağni⁶³⁶ bir mizaç için, daha başlangıç bile olamaz.

Bahusus ki ilk günlerde, bugün nihayet ruhumun bazı temâyülâtına⁶³⁷ vâkıf olduğum için onun nokta-i nazarınca, feci, vahim tesirleri mucip olacak hareketlerim ve sözlerim oldu...

Mesela ilk gece, benim laf olsun diye söylediğim dört beş cümleyi o, kendine metreslik teklifi gibi şamil⁶³⁸ bir mana vermiş olacak. Ve o bârid tebâ'üd⁶³⁹ bundan dolayı bulunacak.

O benim fikrimi ve takibimi mutlak böyle tahlil etti. Kimsesiz, fakir bir kız. Parlak ve güzel de... Elbette kendine birkaç iltifat çakarsam ve zengin olduğumu anlarsa kollarımın arasına atılacaktır... diyorum, zannetti.

Hâlbuki o, evvel anladığım gibi bu hususlarda müthiş bir taassupla mücehhez⁶⁴⁰ bulunurken böyle bir hareketim kendini nasıl deli etmezdi? Hayattan gördüğü tecavüz onda kuru bir suizan, itimatsızlık peyda etmişti... Bunu ben o vakit nasıl bilirdim?

Ondan sonra bütün hareketlerimi bu fikre vücut vermek arzusuyla tercüme ediyor olacak ki, bilhassa bana karşı herkesten fazla huşunet⁶⁴¹ göstermekte devam etmişti.

Bütün sözlerini düşünüyorum, hepsinden bana karşı bu fikirle tevil edilecek⁶⁴² bir husumet⁶⁴³ eseri fark ediyorum.

Peki, peki. Bunlar hep haklı, bunlar hep doğru diyelim.

⁶³⁶ müstağni: elinde olanla yetinen

⁶³⁷ temâyülât: eğilimler

⁶³⁸ şamil: kapsamında

⁶³⁹ bârid tebâ'üd: soğuk, uzak duruş

⁶⁴⁰ mücehhez: donatılmış

⁶⁴¹ huşunet: kabalık

⁶⁴² tevil edilmek: anlam verilmek

⁶⁴³ husumet: düşmanlık

En sonra, izdivaç teklifimde acaba nasıl bir fesatlık gördü de reddetti?

İşte bunu anlamak kabil değil ve işte bunun için  l yorum ve bunun için kahroluyorum. Diğerlerine, hepsine bir mana bulmak, bir sebep tedarik etmek mümkün ve sebep bulup izah edince insana az çok teselli geliyor. Beni kahr ve harap eden şey, benim meşru izdivaç teklifimi nasıl ve niçin reddetti?

Acaba, demin düşündüğüm gibi, “Daha birbirimizi kâfi derecede tanımıyoruz!” fikriyle mi?

O hâlde... O hâlde, orada oturup ona kendimi tanıtmaq, daha ısınmak ve ısındırmak varken kalkıp buralara gelmek manasız ve lüzumsuz bir fedakârlıktan mı ibaret oldu?

Al  imdi bir hicran daha!

Bunu nasıl anlamalı, nasıl halletmeli...

Öbür sabah

Nasıl olacak, onların delaletiyle...⁶⁴⁴

Ben ilk tesirin tu yanı⁶⁴⁵ içinde, bu insanı daima yanlış yollara, sakat hareketlere sevk eden melun izzetinefis isyanı ile hiç bu ince noktaları düşünemedim, fırladım, ba ıracaktım; buralara düştüm.

Hâlbuki soğukkanlı düşünmek, söylenmek, söylenmiş sözleri uzun uzun tartmak, biçmek ve bunların hakiki manalarını göz önünde tutup ona bir hatt-ı hareket intihap etmek⁶⁴⁶ elbette daha makul olurdu.

O hâlde yine muvaffakiyet olmasa bile, kızın maksadı, niyeti, sebep-i reddi anlaşılr, ben de hiç olmazsa bu kadar harap ve helak olmazdım. Ah, sersem, sersem... Daima sersem!

Sonra da ya oradan hiçbir haber almak istememek kararı, bu g l n  azamet iddiası... İhtimal sadra  ıfa⁶⁴⁷ verecek bir vaka olmuştur, ihtimal beni teselli edecek bir söz söylenmiştir.

⁶⁴⁴ delalet: kılavuzluk

⁶⁴⁵ tuğyan: taşkınlık.

⁶⁴⁶ hatt-ı hareket intihap etmek: hareket yolu seçmek.

⁶⁴⁷ sadra  ıfa: g nle  ıfa, kalbi ferahlatan.

Hemen telefona koşuyorum. Nihat'ın otelini arıyorum. Saat on bir. Ya otelde yahut onların yanındadır. Gördüğüm hiç eksiksiz, tam adam... Kusursuz; mektepte, muallimimizin dediği gibi, efradını cami, ağyarını mâni⁶⁴⁸ bir kusursuzlukta tam erkek... Darılmak, kırılmak, bahusus, ah, en bahusus, sevmek deliliklerinden mu'arrâ⁶⁴⁹ bir cilt seyyahı!⁶⁵⁰ İnsan kadın sözüne, sonra hele kadına darılır mı hiç! A aptal!

Nihat otelde değil! Evet, köşkte telefon vardı, fakat numarası? Tamam, bende kaydı vardır ama hangi defterde? Odaya koşuyorum, defterleri araştırıyorum: Yok, yok, hayır, yok! Bütün elbiselerimin ceplerini boşaltıyorum, nihayet derin bir endişe içinde elime geçen, küçük defterde numarayı buluyorum. Tekrar telefona... Köşk... Oh, cevap alıyorum! Acaba sesimi anlayacaklar mı? Ekseriya telefona en evvel de o koşardı. Acaba yine o mu gelecek? Ah nasıl titriyorum!

Telefon açılıyor. Billur bir ses: “Alo?”

Ah, o, vallah o... Nasıl söyleyeceğim, titreye titreye nasıl konuşacağım? O kadar müteheyyicim⁶⁵¹ ki sesim değişik çıkıyor ve tanınmış tesirini vermiyor.

“Nihat Bey... Bahçede hanımlarla beraber efendim. Çağırayım mı?” diyor ve bekliyorum.

Ah bahtiyar Nihat! Ben burada günlerden beri cehennem azaplarında kıvranırken o hâlâ tarz-ı kadîm üzere onların arasında, gece gündüz, her saat onlarla beraber değil mi?

Telefonda hareket:

— Alo?

— Nihat, benim, diyorum.

— Vay, Pertev! Sen misin, nasılsın, ne hâldesin?

⁶⁴⁸ efradını cami, ağyarını mâni: ne eksik ne fazla, eksikliği artığı olmayan.

⁶⁴⁹ mu'arrâ: arınmış.

⁶⁵⁰ cilt seyyahı: ten gezgini. [Yazar, Nihat'ın aşkı yalnızca bedenden ibaret gördüğünü anlatmak için bu ibareyi kullanmıştır.]

⁶⁵¹ müteheyyiç: heyecanlı.

Ve sualler tevali ediyor.⁶⁵²

Onun suallerini müphemce⁶⁵³ geçiyor, ben soruyorum:

— Oradan ne haber?

— Ne haber istersin, diye cevap veriyor.

Eğer orada, odada kimse yoksa söyleyeceğim işitilmeyecekse, bana malumat vermesini rica ediyorum.

— Evvela diyor, teklif gecesinden sonra, senin habersiz birdenbire kayboluşun onun nazar-ı dikkatini pek celp etti; hatta “Pertev Bey acaba niçin gelmiyor?” diye onlara sormuş; onlar da aksi, makhûr⁶⁵⁴ cevaplar vermişler, bana temin olunduğuna nazaran âdetâ hareketinden nâdim⁶⁵⁵ olmuş denilecek bir ezginlik bile görmüşler. Sen birdenbire ortadan çekilince reddettiği saadetin kıymetini anladığına hiç şüphe yok. Hanımlar seni pek merak ettiler, her gün bana sorarlar; “Pertev Bey nerelerde? Bir gün baskın yapalım!” derler, ben de senin tembihine tebe’an,⁶⁵⁶ “Bilmiyorum!” diye geçiştiriyorum. Yoksa bir gün takımlarıyla başına çökeceklerdi. Ey, ne hâldesin? Nasılsın?

— Anlatması uzun, diye cevap veriyorum, seni nerede görebilirim? Bana buraya gelebilir misin?

— Yarın gelirim, yarın yirmi beş kişi kadar bir takımla Burgaz’a pikniğe gidiyoruz.

— İtiraf ederim ki içim cız ediyor.

— Bu daveti abd-i âcz[iniz]⁶⁵⁷ tertip etti. Senden sonra tanı[ş]ılmış yeni hanımlar, yeni beyler var.

Kendimi men edemiyorum ve:

— Ne kadar bahtiyarsın! diyorum.

⁶⁵² tevali etmek: birbiri ardınca gelmek.

⁶⁵³ müphemce: üstü kapalı bir şekilde

⁶⁵⁴ makhûr: bozguna uğramış

⁶⁵⁵ nâdim: pişman

⁶⁵⁶ tebe’an: uyarak

⁶⁵⁷ abd-i âcz: aciz kul

— Bahtiyar mı? Cevap veriyor: İstersen sen de gel. Seni menden yok, kendi sersemliğinin cezası...

Kalbim çırpınmağa başlıyor:

— Eğer o gelecekse gelirim.

Şuh bir kahkaha ile:

— Hâlâ mı? diye neşeleniyor. Sonra ciddi bir sesle:

— Elbette gelecek. Hem, pekiyi olur Pertev. Uzun gaybubetin-den⁶⁵⁸ sonra nâgehânî⁶⁵⁹ habersiz birdenbire peyda olmak pek şık bir şey olur.

Korka korka soruyorum:

— Sakın biçimsiz bir hareket görünmesin?

— Neden görünecek, ben umuma bir sürpriz yapmak için seni de davet etmiş olurum. Sen bizi iskelede beklersin. Biz, Ada'dan onda kalkacak vapurla hareket edeceğiz, yani on buçukta Burgaz İskeleyi'ndeyiz. Sen ona göre bir vapurla gelirsin. Oldu mu?

— Sakın kimseye söyleme, diyorum.

— Müsterih ol.⁶⁶⁰ Aman ne güzel bir sürpriz olacak! Seninki kim bilir ne kadar memnun olacaktır!

— Amma ediyorsun, sakın kızıp geri dönmesin.

Alaylı bir kahkaha ile ayrılıyoruz.

Ah hayat! Ne şahane bir tecelli! Bir çeyrek evvel dünyanın en bedbaht adamı, şimdi bütün dünyalar kendine verilmiş gibi, şâdân⁶⁶¹ ve bahtiyar...

Öbür gece Büyükada

Sabahleyin onda Burgaz İskeleyi'ndeyim.

⁶⁵⁸ gaybubet: göz önünde bulunmama

⁶⁵⁹ nâgehânî: ansızın

⁶⁶⁰ müsterih ol: için rahat olsun

⁶⁶¹ şâdân: sevinçli

varileriyle şenlenmiş, birbirine uzaktan, yakından hitap edilen sözlerle ağır ağır çıkıyorlar.

O bizim gibi merkebe binmek istememiş, aynı vecihle tepeye mâşiyen⁶⁶⁸ çıkmayı tercih eden altı yedi hanım ve beyle yürüyerek çıkıyor; biz Nihat'la en arkadan kol kola, konuşa konuşa, onları takip ediyoruz.

Mahmûre mebus beyle, Nigâr Methi Bey'le, Şekûre henüz pek genç bir çocukla (Nihat'ın sözüne nazaran pek zengin bir bankerzâde⁶⁶⁹ Yahudi imiş!) merkeplerde zânû-be-zânû⁶⁷⁰ gidiyorlar; gözle-rimle manalı bir işaret yaparak Nihat'a:

— Hâlâ haricî celsede misin? diye soruyorum.

Keskin bir kakhaha ile:

— Hatta orada bile değilim, avdet ettim, diye alay ediyor.

Aynı vecihle zânû-be-zânû tertibi üzere su'ûd eden⁶⁷¹ çiftler, şemsiyesini omuzlarına vurmuş, merkebin ahengiyle dem-gîr⁶⁷² bir hareketle etrafı seyreden kanaatkâr ve filozof tekler birbirini takip ediyor, arada neşeli kakhahalar çınlıyor, nükteli mazmunlar savruluyor, herkes pür-neşe, herkes pür-hayhuy.

“O”, narin vücudunun melûl ahengiyle, üç dört metre önde gidiyor ve herkesten ayrı, çamların altında yalnız başına gidiyormuş gibi tek ve تنها yürüyor.

Acaba ne düşünüyor ve acaba ne için öyle mahzun gidiyor?

Ah, ne olurdu, teklifimi kabul etseydi de şimdi biz de kafilenin çiftleri arasında bulunsaydık ve bu çiftlerin en mesudu olsaydık?

Çamlar[ın] sıklaş[an] gölgeler[i] koyulaşarak cevelan eden⁶⁷³ nafiz⁶⁷⁴ kokular[ı] ruhumuza bütün letafetiyle nüfuz ettikçe, onları

⁶⁶⁸ mâşiyen: yaya olarak

⁶⁶⁹ bankerzâde: büyük sarrafın oğlu

⁶⁷⁰ zânû-be-zânû: diz dize

⁶⁷¹ su'ûd eden: yukarıya çıkan

⁶⁷² dem-gîr: aynı ritimde

⁶⁷³ cevelan eden: dolaşan

⁶⁷⁴ nafiz: içe işleyen

bilmem fakat kendi hesabıma, derin ve emsalsiz bir musiki ile sermest ve bihuş⁶⁷⁵ kalıyorum.

O, beni görünce kızarmış ve tebessüm etmişti ve Şimdi, önümde yürüyor, bu teneffüs ettiğim havada onun ciğerlerinden geçerek ilahileşmiş nefis katreler var... Başka ne lazım?

Nihayet tepeye varıyoruz; burasının methini iŐitmiş fakat biz-zat görmemiŐtim. Dünyanın ve en bakir, en mutarr  ,⁶⁷⁶ en yegâne, latif bir noktası bu tepedir diyebilirim.

Sıcak   Ğlenin bütün ağır sükûtu etrafı istila etmiş,     taraftan Marmara'nın     ufkuna şahane medd-i nazarlar⁶⁷⁷ serilmiş, deniz g  m  ő dumanlarla   l  de,⁶⁷⁸ semada tek t  k sisler yırtılmış, a ılmış.

Kahveci bu gürültüyü iŐitince memnuniyetle sekerek hasırlar, sandalyeler, masalar hazırlıyor, sabahleyin daha erken gelmiş yemekler bir kenarda uzun bir masada iltifata muntazır⁶⁷⁹ bekliyordu.

Herkes birbirine takılarak, bin cilve, bin latife ile s  yleŐirken ben ona yaklaŐıyorum; o zamana kadar görmemiŐtim; kucağında, bluzunun içinde ne var biliyor musunuz?

Silky... Mini mini başını uzatmış, őeytan gözleriyle araŐtırıyor, kara uzun burnu bin bir hareketle kokluyor, etrafını keŐiflere uĐraŐıyor.

— Vay Silky... diyorum; yavrum Silky... Nasılsın, söyle ba-kayım?

Sonra kendisine bir serf  r  ⁶⁸⁰ ile:

— Affedersiniz hanımefendi, sizden evvel onun hatırını soruyorum.

— Estağfurullah, diyor sadece ve eliyle onu göğsünden çıkarak bana uzatıyor.

⁶⁷⁵ bihuş: şaşkın

⁶⁷⁶ mutarr  : göz alıcı

⁶⁷⁷ medd-i nazar: g  z  n görebildiği kadar

⁶⁷⁸   l  de: dolu

⁶⁷⁹ iltifata muntazır: rağbet gözler şekilde

⁶⁸⁰ serf  r  : baş eğme

Bütün rayihasıyla⁶⁸¹ sermest olduğu şüphesiz olan o muazzez⁶⁸² yuvanın hasretiyle köpeği alıyorum, öpüyorum, kokluyorum, yüzüme gözüme sürüyorum; o benim gösterdiğim bu rabıtanın pek memnun, o kadar ki, kendisi için bu kadar olmaz diyebilirim.

— Epeyce büyümüş... Ah mini mini Silky Hanımcığım... Benim seni ne kadar, ne kadar göreceğim geldi... Bilsen... Bilsen... diyor ve bu sözlere onun için de bin bir cihet, bin bir mana koymağa çalışıyorum.

Bu esnada, yemek masasına hücum vaki oluyor, uzaktan sesleniyorlar:

— Sofraya, sofraya!

İlerliyoruz; ben, bililtizam ondan uzak bir yere ilişıyorum; yemek yediğimiz müddetçe o da ben de sükûti kalıyoruz. Bana graslar sualler soruyorlar, nerede olduğumu, bu gaybubet⁶⁸³ günlerini nasıl geçirdiğimi merak eder görünüyorlar. Fakat bu galebelik⁶⁸⁴ arasında, muhavere⁶⁸⁵ karma karışık, perakende ve müteferrik⁶⁸⁶ devam ediyor, bir sıra muhafaza edemiyor.

Oturduğum yer deniz tarafındaki köşeye rast geldiği için tepenin dâhil kısmını ve bütün sofrayı herkesten iyi ihata ediyorum.⁶⁸⁷ Müjgân Silky'yi kucağında tutuyor ve ona ara sıra lokmalar yediriyor; bilmem nasıl oluyor, bir aralık köpeği göğsünden yere bırakıyor, masanın etrafında küçük hamlelerle sıçrayarak dolaşıyor. Biraz sonra, onu, lakırdı arasında bizden uzaklaşmış, kahvecinin kendi gibi yavru köpeğine yaklaşmış, onunla oynar görüyorum.

Sonra, bir an, müthiş bir an... Kahve binasının arkasından dehhaş⁶⁸⁸ bir köpek peyda oluyor, yavruların anası mı, yoksa yabancı bir köpek mi... Silky'yi görüne, korkunç bir homurtu ile hücum

⁶⁸¹ rayiha: güzel koku

⁶⁸² muazzez: yüce

⁶⁸³ gaybubet: göz önünde olmama, başka yerde olma

⁶⁸⁴ galebelik: çoğunluk

⁶⁸⁵ muhavere: karşılıklı konuşma

⁶⁸⁶ perakende ve müteferrik: dağınık ve çeşitli

⁶⁸⁷ ihata etmek: kavramak

⁶⁸⁸ dehhaş: çok korkunç

ediyor, Silky'ye atılıyor. Eyvah, Silky gitti! Şimdi parça parça olacak!

Benimle beraber faciayı birkaç kişi ve o... O da görüyor, gözlerinde acı bir feryat, sıçramak istiyor. Fakat ben ondan evvel fırlayıp u uyorum ve felaketten bihaber, orada sıçrayan Silky'ye köpekten evvel yetişerek kapıyorum, fakat iri, řaki⁶⁸⁹ köpek, meh b⁶⁹⁰ hücumdan kendini menedemeyerek omuzlarımdan sıçrıyor, sa  kolumun pazısından bir acı hissediyorum, fakat Silky kurtulmuştur... Oh, o salimdir...

Sonra etrafımı alıyorlar, hanımlar, beyler derin bir heyecan içinde Silky'yi elimden almak istiyorlar, ben vermiyorum, sa  olarak kendine teslim için "o"nu arıyorum. Nihayet aralıktı, sapsarı onu görüyorum... Köpeği uzatıp teslim ediyorum, "Hayır, hayır bir şey yok..." diye haykıranlar var, Nihat soruyor: "Sende bir şey var mı?" diyor, ceketimin diş geçen tarafı biraz yırtıldı ından beni soyuyorlar, gömlek kanla m lemma⁶⁹¹ bir hâlde zuhur ediyor. Hanımlar telaşta... Herkesten bir ses çıkıyor... Kimi: "Belki de kuduzdu!" Kimi: "Eczaneye... Eczaneye götürmeli!" Kimi: "Yavru mutlak parça parça olacaktı... Ne atılış!" diyor. Nihayet davetlilerin arasında bulunan bir doktor kolumu muayene ediyor, pansuman lazımla olacağını söylüyor, Nihat, ben ve doktor iskeleye inmek için yola d z l yoruz...

Yemek bozulmuş, ben ısırılmıştım, herkeste neşesizlik, herkeste heyecan, herkeste telaş... Yalnız, yalnız ben mesudum... Hem  mr mde hiç olmadığım ve hiç kimsenin hiçbir fırsatla olmadığı surette, ilahi bir saadetle mesudum! Silky'yi ölümden ve onu kederden kurtardım!

Ah ben olmasaydım veyahut görmeseydim, Silky şu anda kan içinde kalacak ve şüphesiz telef olacaktı. Onun için bu ne derin elem ve matem olurdu!

⁶⁸⁹ şaki: haydut

⁶⁹⁰ meh b: pek heybetli

⁶⁹¹ m lemma: bulaşmış

Ruhum bu saadetin ahengiyle lerzan, iskelede eczanede yaranın sarılmasına ve sair teferruatına lakayt kalıyorum. Doktor istirahat tavsiye ediyor, Nihat bana, Büyükada'ya gidip onların avdetini sükûn içinde bekleme[mi] rica ediyor. Ben yine Büyükada'ya mı?

Fakat irademe gevşeklik gelmiş, saadetimden yumuşamış, itiraz edemiyorum, düşünemiyorum. Beni bir sandala bindiriyorlar, Nihat beraber gelmek istiyor, fakat ben ısrarla yalnız gideceğimi söyleyerek denize açılıyorum. Sandala, emsalsiz bir saadet sermestisi içinde uyuşarak dalıyorum... Saadetim o kadar nihayetsiz ki başka bir şey düşünemiyorum. Bihuş⁶⁹² bir hâlde, memnun, mesrur,⁶⁹³ akşama kadar otelde Nihat'ı bekliyorum...

Onlar erken avdet ediyorlar, graslar, Methi ve mebus beyler ve “o!” beraber, aileten⁶⁹⁴ beni görmeğe geliyorlar... Bu samimi ziyaret esnasında, bütün emelim onun gözlerini görmek ve bunlardaki manayı okumaktır; her ne kadar derin bir hararetle teşekkür ediyorsa da beklediğim küşayişi⁶⁹⁵ bulamıyorum... Ve tekrar inkisar⁶⁹⁶ başlıyor...

Nihat, Burgaz Belde çavuşunun, köpeği taht-ı müşâhedeye⁶⁹⁷ aldirmek için tutturacağını söylüyor fakat ben bu bütün bunlara bigâneyim, yalnız acaba bu hadise onun aleyhimdeki hissiyatına zerre kadar olsun bir tesir edecek mi, işte şimdi beni işgal eden yegâne nokta... Beni yalnız bırakarak hep çıkıyorlar, işte yalnız, yine bedbahtım!

Akşamüstü, epeyce geç bir saatte, Nihat'ın tembih ve ısrarıyla bizim köşke hiç uğramayıp otelde Nihat'ın terasında uzanmış, uyuşmuş bir hâldeyim.

Arkamda bir hareket hissediyorum.

⁶⁹² bihuş: şaşkın

⁶⁹³ mesrur: sevinçli

⁶⁹⁴ aileten: aile olarak

⁶⁹⁵ küşayış: ferahlık

⁶⁹⁶ inkisar: kalp kırıklığı

⁶⁹⁷ taht-ı müşâhedeye: gözlem altına

Başımı çeviriyorum, aman ya Rabbi, o! Yalnız, kendi kendine o!

Çok müteheyyiç⁶⁹⁸ görünüyor ve titriyor; rengi soluk, dudakları kuru, yanımdaki koltuğa ilişip, heyecanı her kelimedede yükselmek şartıyla titreye titreye:

— Arzu ettiğim gibi teşekkür için yalnız bulunmanızı istedim... Bugün Silky için yaptığınız fedakârlıktan dolayı size ölünceye kadar minnettarım ve ölünceye kadar minnettarım olacağım Pertev Bey... diyor.

Ben, bir iki manasız kelime mırıldanmak üzere iken birden gözlerine yaşlar hücum ediyor:

— Ben ise sizi hiç anlamadım. Ne fena muameleler ettim. Düşünüyorum da... Kendimi size nasıl affettireceğim? Acaba mümkün olacak mı? diye sızlıyor.

O zaman ellerini ellerimin içine aldım, ben de titreyerek ve gözlerim yaşlı:

— Siz affedilecek bir şey yapmadınız Müjgân Hanım, diyorum. Bütün yaptıklarınız sizi bana daha kıymetli tanıttırdığı için ben daha memnunum. Affettirmek için değil, mesut etmek ve mesut olmak için zevcem olmağı kabul etseydiniz...

Silkiniyor:

— Ben o büyük saadete hiç layık değilim, diye mırıldanıyor.

— Sizi sizden daha iyi anladım Müjgân Hanım diyorum; siz değil, asıl ben sizin yüksek ve temiz ruhunuza layık değilim.

Ve yalvarıyorum:

— Beni reddetmeyiniz Müjgân Hanım, reddetmeyiniz, sizensiz yaşayamayacağım.

Onun yumuşadığını, kabul edeceğini görerek ve daha hararetle ve daha perestişle:

⁶⁹⁸ müteheyyiç: heyecanlı

— Kabul ediyorsunuz; zevcem olmağı kabul ediyorsunuz, değil mi?

Eli ellerimde, dizi dizimin yanında, başını mazlum bir itina ile eğerek:

— Mademki istiyorsunuz. Size itaat etmek için, diyor.

Elini bütün hararetimle sıkarak, eğiliyor ve ısrar ediyor[um]:

— Yalnız, yalnız onun için mi? Bana karşı kalbinizde hiç, hiç bir his yok mu?

Pespembe oluyor, yüzünün mazlum ifadesi bir hicap buğusuyla nemnâk,⁶⁹⁹ gözleri şâyân-ı perestîş⁷⁰⁰ bir tasdik tebessümüyle dalgalı, başını eğip de bakıyor.

Elini dudaklarıma götürüyorum, öpüyorum, öpüyorum, öpüyorum!

Gece yemekten sonra, aramızda verdiğimiz karara tevfikân⁷⁰¹ rahatsızlığımı unutup biraz geççe köşklerine gidiyorum; Müjgân'ı çamlıkta bana muntazır⁷⁰² buluyorum; bütün salon misafirlerle dolu, evin en acar⁷⁰³ bir hizmetçisini içeri gönderip haber veriyoruz:

— Pertev Bey'le zevcesi Müjgân Hanım!

Hayret sayhaları⁷⁰⁴ ve kahkahalar çınıyor; biz el ele içeri giriyoruz; şiddetli alkışlar ve hücumlar ve tebrikler ve ilâ âhirihi,⁷⁰⁵ ilâ âhirihi... ve saadetler...

⁶⁹⁹ nemnâk: nemli

⁷⁰⁰ şâyân-ı perestîş: taparcasına sevmeye layık

⁷⁰¹ tevfikân: uygun olarak

⁷⁰² muntazır: beklerken

⁷⁰³ acar: çevik

⁷⁰⁴ sayha: haykırma

⁷⁰⁵ ilâ âhirihi: ve sonuna kadar, vs. devam eder gider

Evet, vâkıâ pek çetin bir böğürtlen idi; bin müşkülâtla elde ettim; fakat bir kere ele geçince, o kadar munis, o kadar hamûl⁷⁰⁶ ve halim⁷⁰⁷ ve o kadar şâyân-ı perestîş bir zevce oluyor ki!

Evet ve saadetler ve bitmez tükenmez saadetler...

Kadıköy, 1341 [1925]

SON

⁷⁰⁶ hamûl: çok sabırlı

⁷⁰⁷ halim: yumuşak huylu